

Új Testamentü

Magyar nélvén-melket

az Görög és Diak nélvéből
onnan fordították, az

Magyar népnek Keresztén -
hűben való iypűlsire.

SACRAE REGIAE

MAIESTATIS FERDINANDI: DEI GRATIA
ROMANOR. HVNGARIAE BOHEMIAE ETC.
REGIS. INFANTIS HISPANIARVM ARCHIE
DVCIS AVSTRIAE: DVCIS BVRGVN
DIAE, ETC. SERENISS. FILIIS
MAXIMILIANO ET FERDI
NANDO. S. D.

Ogitanti mihi Sereniss. Principes / ac diutius
animo reuoluenti / qua nam re genti meę Hungarię
re iuxta datam mihi à deo gratiam / hoc difficili
tempore / consulere possem / nulla maior occurrit /
quàm si nonę legis diuinę opus sacrosanctum / nec
sine reliquarum Christianarum nationum exemplo / interpre
tandum in illius susceperem usum. Quod illi in hoc ingenti rerum
omnium tempestate / ac rebus suis afflictis / ad extremamque pene
desperationem redactis / instar salutiferę effet anchorę / atque ad
hoc confugeret / ab hoc consolationis spem / ab hoc salutem pete
ret. Nec enim est / ubi maior consolationis / maior salutis spes pro
mittatur / quàm in hoc diuino opere / siue terrena quis spectet / siue
coelestia. Videbunt / si quando vnquam aliàs / hoc seculo maxime /
hac lege diuina illi opus esse / quę illam à malorum omnium licentia
deterrere / ac ad veram pietatem / quę in tantis bellorum tumultu
sibus pene extincta videbatur / reuocare / atque adeo accendere posset
Verebar etiam non parum / ne ex Hungaro / libera gente / subito

anazarus fieret / hoc est / opprimeretur / seruiretque / Non iam Christo
domino benignissimo / sed Turco / tyrannorum omnium immanissimo /
nec in libera Hierosolymorum urbe / sed Babiloniorum / omnis con-
fusionis / ac seruitutis domicilio / immo carcere teterrimo . Vbi
pro dolor / multa hoc tempore Christianorum milia / non tantum
corpore / verum etiam animo / huic hosti seruitutem seruiunt plus
quam Aegyptiacam . A quo / cum superioribus seculis maiores no-
stri gloriosum sepe reportauerint triumphum / ac orbi Christiano / suo
sanguine pacem pepererint / nunc viribus fracti / ac ope destituti /
moeant / non secus atque liberi parentibus orbati . At nouam
illis recuperandę libertatis spem addidit hoc tempore / primum
progenitor **Elf. V.** qui / ut verus regni Hungarię heres est / ita
omnem defendendi huius curam in se iam olim recepit . Deinde
pos qui legitimi estis successores . Quę etiam res efficit / ut
nemo de cetero nostrorum orbitatem deslere possit suam .

Nouam itaque dei legem / secundum ut institueram / in nostram
perci linguam / quam feliciter haud scio / non tamen sine summis
et vigiliis / et laboribus . Quippe qui / in hoc studio / multis versatus
sum annis . Quam si gens ipsa nostra amplecti volet / nulla de cete-
ro illi seruitus erit metuenda . In hoc mihi studio hortator /
simul et adiutor fuit / Spectabilis / ac Magnificus dominus Tho-
mas à Nadasd / Consiliarius Regius / ac Comes Comitatus
Castri ferret / Thauernicorū Regalium magister / fidelis **Elf. V.**
dominus meus . Huius ergo opera / cura / studio singulari / sum-
mis impensis consequuti sumus / ut diuinum hoc Noui testamētis
opus lingua nostra patria in oppido suo excuderetur . Quod multis
suis nominibus **Elf. V.** nuncupandum duxi . Primum quod est
Erasmus

Erasmus ille Rotterodamus / orbis Christiani eximium decus /
paraphrases suas in hoc ipsum opus (quas et nos sequuti sumus
quod in his purior sinceriorque tractetur Theologia) partim Carolus
Zesari / patruo / partim Ferdinando / progenitori Zell. V. nomi-
nationi dedicavit. Hoc sane consilio, ut admoderetur curam religionis
Christianæ / aut tuendæ / aut propagandæ / ad Christianos principes
maxime pertinere. Qui subditarum sibi gentium à scriptorib. tunc
sacris / tum prophantis / pastores vocantur. Nam et Homerus ipse
fons ingentiorum / Agamemnonem illum / magnanimum Grecorum
ducem / pastorem subinde vocat populi. Et Michæas ipse propheta
venturum Christum pastoris insignit titulo. Aperte docens Chris-
tianorum principum munus esse / ut illorum / quibus præfunt / non
tantum corporum / verum etiam mentium sint custodes / ac in Chris-
ti domini vices succedant. Qui iuxta prophetiam de se proditam /
bonum in terris pastorem se gessit gregis sui. Pro hoc enim cum
multa in terris perpeffus esset vitæ incommoda / tandem et vitant
ipsam / qua nihil homini charius / effundere non dubitavit. Ne ipsa
declarans quod vivens dixerat / se verum esse pastorem. Porro in
huius vices succedere apostoli / in apostolorum episcopi / quorum / ut
Petrus inquit / hæc unica cura esse debet / ut quantum in ipsis est
gregem pascant domini / ac curam illius agant / sintque quod audia-
unt / ut in apparitione summi illius pastoris / immarcescibilem glo-
riæ reportent coronam. Deinde quod aliquo fore, usus
hoc divinum Evangeliorum opus existimaui Serenissime Domi-
næ genitrici Zell. V. lingue nostræ Hungaricæ haud ignoræ.
Quippe quæ à nostra gente originem ducit. Ferunt enim illam so-
tam diuino cultui deditam esse / ac in templo domini assidue ver-
sari

fari / preceationibusque / ac obsecrationibus Noctē dieque intentam
esse / Annamque sanctissimam illam foeminam / non solum nomine
referre / verum etiam re. Postremo quod acceperet & ell. V.
ab hac lingua / nobis patria / nec vobis aliena / non abhorrere. Op-
timum sane exemplo. Plurimum enim refert / tum principi / tum sub-
ditis / si is / qui imperitat / subditorum sibi populorum linguas no-
uit. Mithridates rex Ponti eternam meruit laudem / quod duabus
et viginti gentibus / quibus imperitabat / sine ullo interprete iura
dixerit. Ut linguarum autor deus / ita et largitor. Iure itaque
Paulus / organum illud dei electum / gratias deo agit / quod plus
quam ceteri linguis loqueretur. Accipite itaque Principes
optimi hoc diuinum legis nouę opus / in quo Christus ipse humani
generis redemptor / non iam Hebraice / non Grece / non Latine / sed
Hungarice loquitur / memores precepti illius / qui iubet ut reges
legis diuinę precepta seruum habeant / omnibusque diebus vitę suę le-
gant / deum timeant / verba illius custodiant / precepta / et leges
discant. Quę si quis prestiterit / longo / ut promittitur / tempore /
super Israelē dei regnaturus est. Sin minus / contemptus dei
et eius verbi / ut sacre tradunt historie / nec id sine horrendis exem-
plis / exterminium adfert. Accipite inquam / atque vestra auto-
ritate efficit / ut in manus vulgi Christianorum perueniat nostrę
gentis. Accipiat item gens ipsa nostra Hungarica / amplectaturque
ac pietatem discat. Tum enim res Christianorum bene habent /
cum pius Princeps pios habet regni subditos. Quin accipiant
omnes / quod (ut initio dixi) omnibus salutare ex quo est / quod
omnes officii admonet. Admonet autem reges / regni subditos /
episcopos / ecclesiam / eiusque ministros / admonet dominos / seruos
liberos

liberos / adolescentes / senes / firmos / infirmos / diuites / pauperes.
Admonet maritos / uxores / parentes / filios / viduas / virgines /
finaliter omnes / qui Christo domino nomen dederunt. In hoc,
enim sermo gratie / ac reconciliationis / in hoc verbum veritatis /
in hoc cibus anime spiritualis / in hoc fons aque viue / in hoc
porro verbum vite eterne. Quam suis largiri dignetur deus / cuius
nomen sit benedictum in secula. Amen. Dat. Neanesi
Anno salutis 1. 5. 4. 1.

Ioannes Spluester.

AZ MAGAR NIPNEK KI EZT OLVASSA

Nofetáf által bold rigben néked az isten/
Az kit igbirt ime vigre meg atta fiát.
Buzgo lilcuel bol most es néked ez által/
Kit hága hog halgass/kit hága hog te fouess.

Néked azirt ez lún profetád/doctorod/ez lún
Mestered/ez most es/mellet az isten ada.
Az profeta pauat halgass/ mert tighed az isten
El vest/ es nomos itt nem lehet az te neued.
Itt ez irásban bol mostan es néked ez által/
Huttre hiu mind/hog lenki ne menrre magát.
Az ki Sidoul/ es Borogut es vigre Diakul
Szol vala rigben/bol néked az itt Magyarul.
Minden nipnek az u nelwin/hog minden az isten
Foruinin ilen/minden imaggá netvit.
Itt vagon az rentef kincz itt vagon az ki folo viz/
Itt vagon az tudomani mell orok illetet ad.
Elki fenir vagon itt/ mellben mitor isel orokke
Alf/mellaz mennibol palla/halalra mene.
Az ki teremt tighed/meg valt/orok illetet es ad
Az bent által/nincz több bizodalma azirt.
Annek azirt folgalt mindenkor tista bueduel/
Annek mindenkor tigigaz aldozatot.
Tighedet ez hozza vifen/s nem hág mitor ig mond
Bodogot el iouetet/vesszetek el gonosbol.

Sylucster Janos iria

•Szent Mathe illete

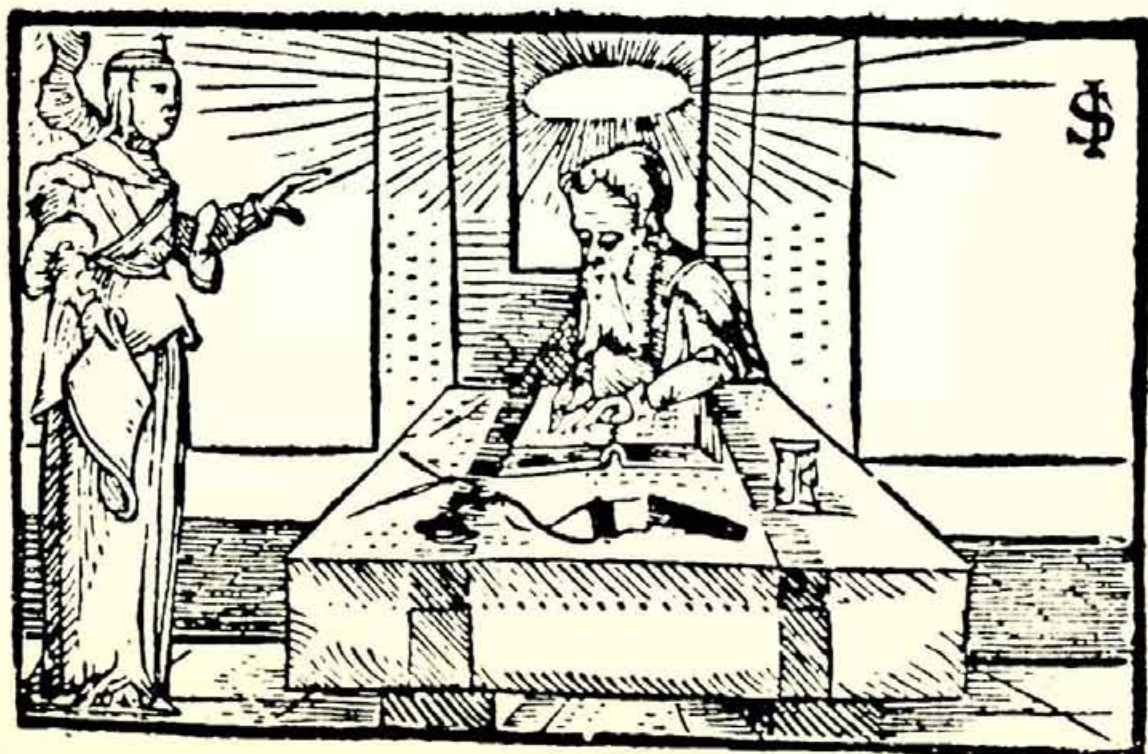
mellek Szent Jeronymus irt meg.

Szent Mathe / ki Leuinekes mondatif / fufarbol
apostolla liuin / mindeneknek elotte Sido erbagban
az Chriftusnak euangeliumat ira Sido betufael / es
Sido neltoen / azofirt / kif az Sido nipeknek poz
zole az kereftén hütte fordultanak vala. Melt euangeliumot
kiszoda fordította ligen annak nánna Görög néltore nem ighen
nuluán vagon. Ez Szent Mathe euangeliuma fediglen mind ez
mai napiglan meg vagon az Lesareabeli kónu tartoban / mellek
Pamphilus martyr nag ügsezetuel perzett vala. Ezt Szent
Jeronymus irta Szent Matheul / es ez euangeliummal. Mú es
ez minapon ez Szent euangeliumot Sido neltoen találván / sok be
len az Sido néltore fövetők infabb / hog nem mint az Görögöt /
auag Romai néltore. Bünne ne vesse azirt az kereftén ki ez e
oluassa / ha egg nihán belén az Görög / es Romai néltorel látta
tunk el távozni. Illik vala hog itt az Sido iráfra nizmink infabb
hog nem mint az Görögre. Azonkippen az egéb euangeliumokban
illik vala hog az Görögre nizmink infabb hog nem mint az Ro
mai néltore honnan ennek eredete vagon.

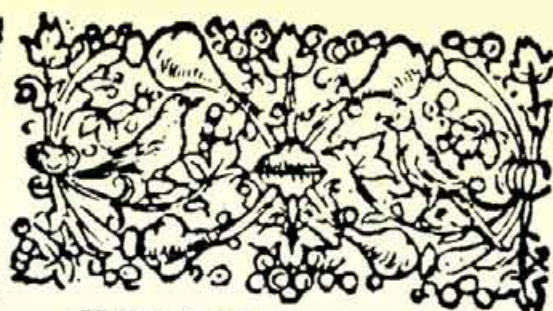
Euangelium

Scient Ma the
Irasa ferint.

α η αλφ ο η β .)

Euangelium

¶ **E**lső rész.

Jesus christi
 stusnak Dau-
 dnak fiana-
 Abrahamnak
 fiana- neme

Zetfighirul valo fonu. Abraham nemze Isaakot. Isaak fediglen
 nemze Jakobot. Jakob fediglen nemze Judast / es az u attasait.
 Judas fediglen nemze Farest / es Baramot az Rharnartul. Fa-
 res fediglen nemze Esromot. Esrom fediglen nemze Aramot. b
 Aram fediglen nemze Ammadabot. Aminadab fediglen nemze
 Naasont. Naason fediglen nemze Salmont. Salmon fediglen
 nemze Boort az Kachabtul. Boor fediglen nemze Obedet az
 Ruthul. Obed fediglen nemze Jesse. Jesse fediglen nemze Da-
 uid kiralt. David kiralt fediglen nemze Salomont az asponembertul
 mell Vriase vala. Salomon fediglen nemze Roboamot. Robo-
 am fediglen nemze Abiast. Abias fediglen nemze Joramot. Jo-
 ram fediglen nemze Joziast. Joziast fediglen nemze Joathamot. c
 Joatham

ſent Mathé.

3

Joatham fediglen nemze Achaz. Achaz fediglen nemze Ezeias.
Ezeias fediglen nemze Manaffes. Manaffes fediglen nemze
Amon. Amon fediglen nemze Joſiaſt. Joſias fediglen nemze Je
ſoniaſt / és az ū atſaſiait az Babiloniai fogſagban. Az Babiloniai
fogſagnak utanna fediglen Jeſonias nemze Salathiel. Salathiel
fediglen nemze Borobabelt. Borobabel fediglen nemze Abiudot.
Abiud fediglen nemze Eliakimet. Eliakim fediglen nemze Azor.
Azor fediglen nemze Sadoſot. Sadoſ fediglen nemze Akint. Akint
fediglen nemze Eliudot. Eliud fediglen nemze Eleazar. Elea
zar fediglen nemze Mathan. Mathan fediglen nemze Jakobot.
Jakob fediglen nemze Joſefet / az Marianak urat / melſt Maria
tul ſületet az Jeſus / ki Chriſtusnak mondatik. Annakokart Abra
hamtul fogua Dauidiglan mind ez nemzetiſig tizennig nemzet
ſighet tiſen / és Dauidtul fogua az Babiloniai fogſagiglan tiz
ennig nemzetiſighet tiſen / és az Babiloniai fogſagtul fogua az
Chriſtusnak ſületiſiglen tizennig nemzetiſighet tiſen.

Az Jeſus Chriſtusnak ſületiſe fe
diglen eſtippen lún. Mitoron az ū an
na az Maria iegeſül adatott volna
Joſefnek annak elötte minek elötte.
őſueutnának lelettetek terheſnek len
ni az ſent lilek ſtentül. Az Joſef fe
diglen az ū pra / hogmiuel 10 ember.
vala / és nem akar vala ū hozza gonof hirt adni / akara
titkon ütet el bágni. Mitoron fediglen az Joſef ezeket. forgatná
eſiben / ime az ur iſtennek angala álman meg ielengt ū nekic ezt
monduan. Joſef Dauidnak fia ne filled te hozzad vened az Ma
riát.

Bent Mathe.

riat az te felesfighedet / mert az m ű benne fogantatott bent lilek if
tentúl vagon. Fiat sül fediglen es Zesusnak neuezzed útet mert ez
űduözni iouendöre az ű nipt az ű bunciból. Fouabba mind ez meg
lún bog be tellesedngt az m meg mondatott vala az ur istentúl
Esa. 7. az profetanał altala. k ekkipen söl. Ime az sül terbes lisen / es
fiat sül / es neuezit útet Emmanuelnek mell ighit ha ki meg akar
Magarazni annt tisen mint ha azt mondanad. Mú velunk az
isten. Josef fediglen almabol fel serkentetuin alkppen tün mint az
ur istennek angala meg hatta vala únefi / es ű hozzaia viue az ű a
Luc. 24. felesfighit / es nem esmerg útet mignem sül az ű fiat / az ű első sül
löttit / es Zesusnak neuezg útet.

Matasodik
rile

iforon fediglen sül:
tett volna Zesus Betlsbemben Sidorobagnak varosaban Herodes fi:
ralnak idiben / me napfeletrul bórzet iouinek Hierusalembe ezt mon
duan. Holott vagon az Sidornak kirala / az ki sülgett: Mert latol
az ű zillagot napfeleten / es ide iouint bog magguł útet. Miforon
fediglen ezket meg hallotta volna Herodes kiral / meg habarodet / es
ű vele egetembe eghis Hierusalemnek varosa / es eggbe hquan minden
vapi feredelmeket / es az niptnek minden irastudoit / meg tudafozet útú
lök

Euangelium

4

lőf holott születet az christus. És azot mondának úneki. Bethle-
 hemben Sidorőbagnak városában. Mert estippen uagon meg iruán
 az prophetanak általa. Sidorőbagnak földé Bethlehem te s san: Mích. 9.
 miniben kúlsbb nem vag az Sidorőbagnak sú városi kőzött / mert
 te belőled fog tamadni ennekem az fejedelem / ki io pástornak kőfása
 berint fogja őrizni és birni az en nipeimet / az Israhelnek fiait. Le-
 gottan Herodes az bölczeket titkon ú hozzaia hiuatuan nag forgal-
 matosságuat meg kerdezé ú túlot az rzillagnak meg ielenfinet idet.
 d És el borzátuan úfot Bethlemben ezt mēdā. Mikorōn oda me-
 nndetel nag forgalmatosságuat meg tudatozzatot az germet felől.
 Mikelen kediglen meg talallatot / kőuetsigippen hozzatot meg en-
 nekem hog en és oda mennel / és imaggam útet. És az Bölczet az
 kiralnak befődire hajoluan / elmennek. És ime az rzillag az mellet
 láttanak uala az nap tamadaton / ú előtöt megen vola / mind arcz-
 iglan elő menuin mignem meg állana az belnek felette az mell helen
 az germet uala. Mikorōn kediglen láttat volna az rzillagot felette
 ighen meg őrűlnek / és be menuin az harba meg lelet az germetet
 e az Mariaual / az ú annaual / és földre le esuin / madat útet. És az ú
 rentet meg hituan / adanak úneki / aiandisokat / araniat / tenient / és
 draga tenetet. És álmoiban isteni hozat sún ú hozzaiof / mell hoz-
 zatban intetnek hog Herodeshez úf meg ne terninek. mas vton teriz-
 nek meg az ú földetbe. Mikorōn kediglen azot el mentenek volna /
 ime az ur istennek angala meg ielenel Josefnek álmanban ezt mond-
 uan ú neki. Kell fel / és vedd fel az germetet / és az ú annat / és full
 Egnptomba / és lig ott mand arcziglan mignem en teneted polandof.
 Mert kresni fogia az Herodes az germetet hog útet el vesse. Az
 f Josef kediglen fel serkentetuin fel viue az germetet / és az ú annat is-
 rafa

Euangeliium

Kafa/és Egyptomba mene. És ott lún mind az Herodesnek ha:
 lalaiglan/ hog be tellesednek az mi meg vala mondatuán az isten
 Osee. 11. tül az profetana altala. fi ezt monga. Egyptombol huiam meg az
 en fiamot. Legottan Herodes mune vtanna látta volna hog meg eza
 lattatott volna az Bölczektül felette igben meg haragust/ es el bo:
 ezatuán meg öle minden gyermeket Bethlehemnek városaban/ es
 Bethlehemnek minden hatarban/ vala merin valanak két eptendősöt/
 auag kússabb idciuet/ az üdönét miuolta berint/ mell üdöt iol meg er:
 tett vala az bölczektül. Akkoron be tellesedek az mi Jeremias pro:
 Hier. 31. fetatül meg mondatott vala/ mikoron ezt monda. Hamaban so hal:
 lottatott/ iangatas/ siralom/ es nag fönü hullatás Káfel siratuán az
 ü fiait/ es nem akara vigasztalast venni/ annafokart hog ne legyenek.
 Fouabba mikoron Herodes meg holt volna/ me az ur istennek anga:
 la alimaban meg ielenek Jofefnek Egyptomban ezt monduán. Kell
 fel/ es vordd fel az gyermeket/ es az ü annát/ es menni Sidoorßagnak
 földibe/ mert meg holtanak az kif az gyermeket illetinek vepedel mire
 iarnak vala. És az Jofef fel felun fel viue az gyermeket es az ü an:
 nát/ es Sidoorßagnak földibe mene. De mikoron hallotta volna hog az b
 Archelaus birná az orßagot sidoorßagban az ü atának Herode'nek
 helyin/ nem mere oda menni. de alimaban isteni þozat lún ü hozzaia/
 mell þozatban infetek hog Galileanak tartomamba menne/ es oda
 menuin lafozek az városban mell Nazarethnek huiattatik. hog be
 tellesednek az mi meg vala mondatuán az profetának altala.

[Nazarethbelinek huiattatik.

Sarmavik riss

az napokban ielen vagon Janos Baptista predicaluán

Sido

Sidoorßagnat lietenben / és ezt mon
duán. Tegyetek eßeteket magatokot / és
jobbítzatok meg az tú illeteteket mert
közel vagon az istennek orßága. Mert
ez az / írúl Esaias profeta þolt. és ezt
mondotta * Az pußtoban tiátonat 26.
Þaua ez / Tegyetek hog fíß legen az ur
istennek uta / tegyetek egenessé az ú ösve
nit. Az Jánosnak fediglen öltözött
vala teuifnek þöréből és úneki öuerözöie búr vala az ú derekán körül.
Al vala fediglen sálkafual / és erdei mizuel. Akkoron ti mene ú hozzá
Jerusalemnek városá / és eghíß Sidoorßág és minden tartomán mell
az Jordanhoz minden sclöl közel vala / és meg kereþtelkednek vala
ú túlc az Jordanban / vallást tiuin az ú tulandon bünötrül. Mi
koron fediglen látta volna hog soñan menninek ú hozzá az ke
reþtelkedre az Fariseosoknak / és Sadduceosoknak közzölle mon
da ú nekik Viperá kígoñnak fiaí kierzoda jelentette meg nekik hog el fut
g nátoñ az iouendő þaragnak elötte / Teremtzetek annafokait góniól
rözöt mellet az illetnek meg jobbításhoz illendöf legenek. És dize
kedis sippen ne aßariatok ezt mondani tú magatokban. Mú nekünk
ez Abraham atánk. Mert mendom én tú nekik / hog az isten iméz
követből fiaíot tömáßthat az Abrahamnak. Imarón fediglen ez í
ße és az fának güferire titetett. Annafokait minden fa mell io gö
mölözöt nem teremti ti vagattatit / és az tűzre vettetit. Míron az
hog en tútölöt vzüel kereþtellet az tú illeteteknek meg jobbítáßára.
De az ti en vtannam el iouendőiennállamnál erőßb / kinek en erre elg
f nem vagot hog saruit hordozzam. Az meg kereþtel tútölöt þent li

Euangelium

Isuel és tüzuel / kinek az ú borolapatta keziben vagon / és iol meg
tífti az ú biruit / és begúnti az ú buzaiát az buzasházba / az tőre-
ket kediglen meg igbeti meg oltthatatlan tüzuel. Akkoron el mene Je-
sus Galileabol az Jordan mellé az Janoshoz / akaruan meg fereß:
telkedni u talle. Az Janos kediglen meg tilti vala utet ezt mond-
uan. Ennekem vagon búksighem erre hog meg fereßtelkeggem te tüz-
led / és te iusfi en hozzám: Feleluin kediglen Jesus monda únefi.
Haggl mostan engemet / mert ekkippen illik múnélunk be tellesn:
tenunk minden meg igazulasra valo dolgot. Legottan el бага útet / a
és meg fereßtelkeduin Jesus fel ioue mind iarast az vizból / és ime meg
hilatkozana az nefi az mehírt / és lata az bent leltet mikint egg ncs-
tin galambot / hog le állana / és felül u rea iúnne. És ime þozat-
lun az mennéből ezt monduan. Ez az en þerelines fiam / kiben iolip:
E prn seduem beteleß.

Dege di ríß

b

egottan **JESUS**
fel vitetett vala az pußtaba az bent lilck istentul hog meg kiseretneß
az ordogtul. És mikoron itlen volt volna ott neguen napon és
neguen het / vigre meg ebezeß. És u hozza iaruluán az kiser-
to / monda. Ha fia vag az istennek / paranczollad hog ez fouet
kenereltge legenek. És Jesus feleluin monda. Meg vagon iruan. c

nem

Szent Mathe

6

Nem ezal kerüvel il az ember / ha nem minden ighuel fi az isten: Dent.
 nek báianak általa iú fi. Legottan velle fel viue útet az ördög az 8.
 bent városba / és az templomnak leuegőire állata útet / és monda ú
 neki. Ha fia vag az istennek vesd ala innen te magadot. Mert meg
 vagon iruán. Az ú angalinak paranczol iouendöre te felöld / és te: Psal.
 zekbe visnek tighedet hog valaminforon meg ne üssed az fábe az te 90.
 labaidat. Monda ú neki Jhesus. Döfontag meg vagon iruán. Ne kiser: Dcu,
 rzed az te uradot istenedet. Es meglen velle fel viue útet az ör: 9.
 d dög egg nag magass begre / és meg mutata ú neki ez vilaghnak
 minden orfaghit / és azoknak ez vilaghi nag dúrzősigen
 valo voltotot / és monda ú neki. Mind ezeket te neked adom ha
 előttem le esuín engemet imadandak. Legottan monda ú neki Jhesus.
 Tauozzal el te Satan / mert meg vagon iruán. Az te uradot istene:
 det fogiad imadni / és ezal útet fogiad szolgál. Legottan el hoga
 útet az ördög / és inge angalok iúnek vala ú hozzá / és szolgálak vala
 ú neki. Miforon fediglen hallotta volna Jhesus hog Janost meg
 fogtak volna / fel felé valo helyre mene Galilcaba / és Nazaretet el
 e haguán / el mene / és Capernaumban lakozet / meli tengher mellett Esa 2.
 valo város / Babulonna / és Neptalimnak somfidsaghiban. Hog
 be tellesednek az mi meg mondatott vala Esaias profetanak általa
 ez ighiuel. Babulonna / és Neptalimnak földé az tenghernek vta
 mellet / Jordan elue / poganoknak tartomana Galilea. Az níp fi ső:
 titisgen és halálnak árnikaban ül vala / nag vilagosságot lata / és
 azoknak az fí halálnak tartománaban és árnikaban ú nek vala / vila
 gosság tamada. Az üdöfűl fogua kezde Jhesus predicalni / és mondani.
 Vegitek eketekbe magatokat és iobbkeratol meg az tú illeteket /
 mert közel vagon az istennek orfaga. Jaruán fediglen Jhesus Galil:

+ 37 leana

Euangelium

Isaiaf tengerre mentet / két atafiat lata Simont fi. Peternek hívat:
 tatit vala és Andrást az ú atafiat / kik halot vetnek vala az tenger
 be / mert halakot valanak / és monda ú nekik. Jövedek en vianam /
 és en ezt tiéim bog emberket halasbatok. És azok legottan el
 haguan az ú halotot ú vianam meninek. És onnan elő menün egéb
 két atafiat lata Jakabot az Zebedeusnak fiat / és Janost az ú atfa
 fiait. Kik az hajóban az ú atafiat Zebedeusnak kőözik vala az ú hal
 otot / és el hívá úköt / és azok legottan az hajot / és az ú atafiat el
 haguan ú vianam meninek. És Jესus körül iara vala eghis Balil:
 Icar tanituan az ú sinagogaiban / és predikalan az meniorfagi
 nak Euangelionat / és meg goghtuan minden betegsighet / és min
 den kórsgot az népnek kőzotte. És ki teriede az ú hire eghis Sim
 aban / és ú hozzá hozanak mindencet kiknek kúlomb kúlomb betegig
 nek miatta gonosul vala dolgot / és kik belifarasnak miatta meg gör
 bettenek vala / és kikben ördögök valanak / és kik hajasok valanak / és
 kiknek inai helekül el indultanak vala / és meg balattanak vala és
 meg goghta úköt. És sok nép követe útet Galileából / Decapoli:
 sol / és Jerusalemból / és Sidoorfiagb
 sol / és Jordan elug valo egéb tartoma
 É nölbol.

Stödik rife

Isoron tatta volna az
 népnek Iereghit fel mence egg hegre / és miforon le ült volna ú hoz
 za iarusanak az ú tanituan / és minelutanna megatta volna

az ű páiat taníta való űtör ezt monduan. Bodoqof az lilek perint
 valo begbnef. mert ouef az mennelnef orþaga. Bodoqof az lif fefer
 gþenef mert ezef vigapitalaſt viþnef. Bodoqof az fegeleleſef/mert
 űf ez földön öröſſigbet nénef. Bodoqof az lif cheziſ es þemuhoz-
 zaſ az iſtennel valo meg igazulaſt/mert űf meg eleghtetnef. Bodo-
 qof az irgalmaſof mert űf irgalmaſſagot nénef. Bodoqof az tiſta
 þuþuſ mert űf iſtent meg láttaf. Bodoqof az biſſigheſef mert űf iſ-
 tennel ſiamaſt þiuattatnaſ. Bodoqof az lif haboruſagot þenurde neſ
 d az fereþteni io iſetirt/mert ouef az mennelnef orþaga. Bodoqof lif-
 tel miſoron þidalmaſþeþideſuel illelendnef tútélót az embereſ es tú
 tótót űldözendneſ/es mondandnaſ minden gonof beþidet tú elle-
 metef azt hazuduan þog en iſtettem tiþif örülletef es vigaggaſof mert/
 az tú iutalmaſof ſof az mennorþagban. Mert eſſippen haborgattaſ
 az proſetafot es lif tú elöttetef voltanaſ. Tú vattof ſawa az földneſ/
 þog þa az io eþtelenne titetif miuel fognaſ ioz ni: Semmire nem io
 touabba þa nem: þog ſi vetteliſ/es az embereſtúl el nemottaffiſ. Tú
 vattof vilagoſſaga ez vilagnaſ. El nem rentetþeſ az pares az mel-
 e ſet þegen raſtaſ. Es az meg guntott þeuindeſet nem tiþif az földel ola
 þa nem az vilagtartora/es vilagoſſagot ad mindeneſneſ lif az haz-
 ban vadaſ. Eſſippen tegen vilagoſſagot az tú vilagoſſagof ember-
 eſneſ elotte þog laſſaſ az tú io müelſedíſteſet/es dírziſ az tú at-
 tetſat/ſi mennorþagban vagen. Ne alhízaſ þog azirt iúttem ſi-
 gen þoa az o fóruint auag az proſetafnaſ irafi el ténem. Sóg nem
 witem azir: þog el ténem þa nem inſebb þog be telldírzem. Mert
 azon mondem túneſteſ münd acczia es mignem el müliſ az mien-
 ſ es az föld/egg lúſbetú. auag mentúl lúſtebb punct el nem müliſ az
 f o fóruinból/ mignem mindeneſ meg léndneſ. Valaſi annaſofaſit

S. uan aeluum

meg fezhend ejet az mentül külsőbb paranczolatoknak főzzölles
 és ekkor en tanntan ja az embereket / mentül külsőbbnek hiuattatit az
 mennénef orßagaban. Valaki fediglen be telleshtend és vñ tanntand
 ez na. jnafe hiuattatit az mennénef orßagaban. Mert mondom tú
 nektef hog be nem mehettek az mennorßagba / ha az tú io voltotok
 na. jubb búfiguel nem lend / mint az irastudoknak és az fariseosoknak

Exo. 20. iouoltok. Hallottatok hog meg volt mondatuán az rigbieknek. **Gálkoz**

Deut. 5. ne lig. Valaki fediglen galkosságot tißen / farhozatra kötelezi úma-
 gat. de en ezt mondom tú nektef / hog valaki meg haragbit az ú atta o
 fiara oltalanul és miltatlan / farhozatra kötelezi ú magát Valaki fe-
 diglen az ú attafianaf ezt monga. Pñ te tuna és hituán ember erre
 kötelezi ú magát hog ú rea tanarz gúllón. Valaki fediglen ezt mon-
 danga. Er estele az gehennef igótúzure kötelezi ú magát. Annafor-
 fairs ha fel viened az oltarra az aiandifot mellet az istennef berzet-
 tel és ott meg emlekezendel hog az te atadfianaf valamí neheffighe-
 vagon te read hadd ott az te aiandifodat az oltarnaf elötte és men-
 el leld fedreit előßör az te atadfianaf és annak vtanna oda menuin-
 vidd fel az aiandifot mellet az istennef berzettel. Az te ellensigbeduel
 hamar meg bitillel miforon vton vag ú velle / hog valamiforon tighe-
 det az te ellensigbed az itiló mesternet kezibe ne aggon és hog az itiló
 mester tigbedet az varosßolgaianaf kezibe ne aggon / és hog az tón-
 lörzbe ne vettessel. Ezon mondom tenelet / hog fi nem fogßinhetni
 annan mind arcziglan és mig nem fizetist tñß az vtolsó pinziglen
 mefi pinz quadransnaf mondatit. Hallottatok hog meg volt monda:

Exo 20. tuán az rigbieknek. Hazaßagtorisnek búruben ne lelerczel / de en ezt
 mondom tú nektef hog valaki az más embernek felesighit gonosß fi-
 uanßaghirt ruzendi / immarán hazaßagtorisnek búruben lelerczett ú c
 reie

velle azú búiben. Hó ha az te iobb bemed botranforasodra lend tene
 fer. Balad fi úter-és vesdel te túled. Mert iobb tenefed hog el vespen
 egg az te tagaid fózzól/ hog nem mint mind az te eghisf tested az
 gehennef igóúzure vettefif. És ha az te iobb fezed botranforasodra
 lend tenefet-vagdel-és vesdel te túled. Mert iobb tenefet hog el ves-
 pen egg az te tagaid fózzól-hog nem mint mind az te eghisf tested
 az gehennef igóúzure vettefif. Még vagon fediglen mondua. **Deu. 24.**
 Vali el kúldi az ú felesighit ú túle leuelet aggon ú nefi az el valasrul.
D De en ezt mondom tú nektef hog valafi el kúldi útule az ú felesighit
 azt tihi hog az parazna legen-ha nem ha ezt az ú paraznasagamé
 tendi. És valafi oll felesighet vifen magunaf fit az ú vra ú túle el
 kúldót-hazassagtorisnef búiben lelecezik. Fouabba hallottatof hog
 meg volt mondua az rigbieknef. Hamissan ne eskeggel-de meg aggad **Leui. 19.**
 az te vadnaf azokat-az mellekre esküttel. De en ezt mondom tú-
 nektef. Semmikippen ne eskegetel-se az menire-mert az feli az
 istennef-se az földre-mert az-samola az ú labainaf-se az Jerusa-
 lemre mert az-varosa az nag kiralnaf-se az te fedre ne eskeggel/an-
e nafokairt hog nem teremtherráz egg fehr/auag felete for balat. De
 ez legen az tú befidetel/vg vg/nem/nem. Fouabba valami ezeknef
 felette az befidhez hozzatitetil/ez az gonostul vagon. Hallottatof
 hog meg volt monduan. Egg bemirt mas bemet és egg fogart mas **Exo. 21.**
 fogat vegenef. De en ezt mondom tú nektef/ellene ne allatof annaf/ **Deu. 19.**
 az mi gonostokra vagon-ha nem valafi arrzul rzap tighedet az te
 iobb orzadon/fordijz ú nefi az mas orzadot és. És az fi teueled
 afar coruinkednu/és az te belso ruhados el afaia rulad vonnu/enghedd
 nefi az te fulso ruhados és. És valafi tighedet egg mullfoldint valo
 f vra fipert/menni ket mullfoldet velle. Egg annaf az fi tetuled fir/

Euangelium

Mat. 23. Es magadot meg ne bongad attul az ki fölczönt kir. Hallottátok hog
meg volt monduan. Szeressed az te főzet való emberedet, es gúllol-
led az te ellenszighedet. De en ezt mondom tünettek. Szeressitek
az tú ellenszigheteket / iot mongatók azoknak kik túfókot átkoznak.
Hol tegetek azokual az kik túfókot gúllolnek. Imággatók azokirt az
kik meg sertenek / es üldöznek túfókot / hog legetek az tú menni afa-
toknak fiait / ki mennorsságban vagon / mert ű az ű napiat meg engb-
edi hog fel támaggon mind az gonoszokra s mind az iokra / es elöt
ad mind az igazakra / s mind az hamissakra. Mert ha azokat be-
retenditek az kik túfókot beretnek / mirzoda iutalmatok vagon? Nem
de az fukarok es vgan azont tífiki / s ha azak azokat fogaggatók
io fedtvecl tú hozzatok / az kik tünettek atatók fiait / mirzoda nag ie-
les dolgot tíftek? Nemde az fukarok es elkippen tífnek? Annafoiart
fogatkozás nélkül való legetek tú / mikippen az tú atatók ki az mennek
ben vagon / fogatkozás nélkül vagon.

Satodik rísz.

Riualekippen való gondot vi-

selletek erre / hog tú alamosnat ne aggatók embereket előtted / ez vigre
hog azok nízzenek túfókot. Ha kúlomben tíftek / iutalmatok nem li-
ssen az tú atatóknak / ki az mennekben vagon. Annafoiart mikoron
alamosnat acéz / ne kúrtóllenek előtted / mikippen az tettetes bent szigh-
emberet tífnek / az beleten bolott sol embereket gúllenek egge / es urz
ak

¶ Bent Wyathe irása Berint. ¶

Alerte' ez vigre hog emberetül diczirtessenek. Bizón mondom tú
 netek meg vagon az ú jutalmot. De te miforon alacsonyat accz/ ne
 tugga az te balogtazed az mit az iobbtezed tißen/ hog az te ala
 mosnad titok helyen legen/ es az te atad/ fi titok helyen latta/ ú meg
 fizeti teneked rüuā valo helyen. Es miforon imádságot tendes/ ne
 lig olyan mint az tettetes bentjigüembereket/ mert ezek aluā postanak
 imádkozni az helyen/ holott sok embereket gúlnak egge/ es vizafnak
 purdiban/ ez vigre hog az embereket úfót lassák. Bizón mondom tú
 netek hog meg vagon az ú jutalmot. Te kediglen miforon imádko
 zol mennebe rentek hazatba/ es az te antodat be záruā/ imággad
 az te atadat/ fi titok helyen vagon/ es az te atad az fi titok helyen lát
 ta/ meg fizeti teneked rüuā valo helyen. Miforon kediglen imádko
 zol/ sok babuk ne legetek/ mikippen az poganosok. Mert azt aligat hog
 az ú sok polasofirt halgattassanak meg. Ne legetek azirt ez elhez
 hasonlatosok/ mert tugga az tú mennei atatol mi dolgotra legen tüz
 netek kúffigtek még annafelőtte minek előtte firtetk ú túle. Tú an
 nafelőt ekkippen imádkozzatok. Mú atánk fi az menneben vag
 e benteltesse az te netced/ Zúionel az te orpāgod/ legen az te ataraz
 tod/ mikippen menben/ azonkippen az földön es. Az mú kenerünköt
 az mindennapiat aggad nekünk mia. Es engbedd meg mú nekünk
 az mú adossāghinkat/ mikippen mú es meg engheggül azofnak az
 lit múnékünk adossok. Es ne hagg múnköt kúfirtetbe iutnunk/ de kaba
 dráz meg múnköt az gonostul. Mert tüz az orpāg/ es az hatalmas
 sog/ es az dúrzősig/ örökken/ örökke. Amen. Annafelőt ha meg bor
 zattatol az embereket az ú tú ellentek való bunent/ meg borzát
 ta tüneltet es az tú mennei atatol. Fog ha meg nem borzattatol
 f embereket az ú tú ellenetek való kúneit/ az tú mennei atatol es

Euangelium

nem borzatta meg tünéteket az tú üellene való bűnéiteket. Fouabbā
 mikoron bűntőlendete/ ne legetek pofolkedvűt/ es semoruorza
 mutatol- misippen az tetteket/ bentligűembereket- mert azok bomalof-
 sa tiűt az ű orrziatol/ hog nūuan legen az embereket hog űl bűn
 tölnek. Bizon mondom tūnektek elvűttit az ű utalmolat. Te ledig-
 len mikoron bűntől/ lend meg tenetuel az te fedet/ es az te orrzi-
 dot mosd meg- hog ne legen az embereket mluān hog te bűntől/ ha
 nem az te atadnak/ ki titol belēn vagon/ es az te atad ki latta titol-
 ban lenni/ meg fizet teneked mluān. Ne gūnczetek tú magatolnak a
 rentelmarhāt az földön/ holott az pīpī/ es az mol elueűti/ es ho-
 lott az orvool ki assat/ es el orozzat/ de gūnczetek tú magatolnak
 rentelmarhāt az mennorűagban/ holott sem az pīpī/ sem az
 mol el nem ueűti/ es holott az orvool ki nem assat/ sem el nem oroz-
 zat. Mert az holott lend az tú rentelmarhāt/ ott liűen az tú
 pūctek es. Az testnek pūindeke az sem. Ha annafolairt az te se-
 med eggűgű lend mind az te egűű tested vilagos liűen/ hog ha az
 te semed gonű lend/ mind az te egűű tested sūtīt liűen. Annafol-
 airt ha sūtītīg lend az vilagűűag/ az mell te benned vagon az sō-
 erűīg lassī mell nag liűen. Senki kēt vrnak pūgalattara magat nem
 pūtelezheti/ mert auag imezt gūloli/ es amaszt pūreti/ auag eggűű
 agga magat/ es az masikual nem gondol. Nem pūgalhattol az isen-
 nek/ es az Ammonnak. Annafolairt mondom tūnektek pūgalma-
 tofol ne legetek/ az tú letetelrűl/ mit egetek iouendōre/ es mit igaz-
 tof. Sem az tú testetelrűl minemű őltőzetuel fogiatol ilni iouendō-
 rr. Nemde az lilel nagűűb berűűetben vagon hog nem mint az el-
 del/ es az test nemde nagűűb berűűetben vagon hog nem mint az
 őltőzet. Fordozatol az tú pūmeiteket az egűi madarakra. Mert e
 nem

¶ Bent Mathe sraša berint. 10

nem vetnek/és nem aratnak sem az buzaházba nem hordanak és mind az által és az tú mennei atátok el ilteti azokat. Nemde nagyval felül halaggatósi tú azokat? Kirzoda kediglen túfőzzőleket az ti forgalmatoságual gondolkoduan rula az ú testinek emberforban oa lo állapotához hozzá tehesse eny singne rist? És az őltőzetről mire vattok forgalmatosok? Vegitek eketekbe az mezőnek lilio mit minodon nőienek nem munkalodnak sem fonnak de maga mind az által és mondom tőneket hog még az Solomon és mind az ú d eghis ez vilaghi dúrzősighes voltaban és nem volt igen fel őltőztet uin mint ezeknek éggik. Hogha az isten elkippen őltőzteti fel az mezőn valo fűet/mell ma az ú szp állapotában vadon és felnap az ighó kemenízebe vettetik/nemde nagyval inkább tish ezt tőneket: tú kirzin hűtuel: Annafokait ne legetek forgalmatosok ezt mondvan vallon mit fogunk enni-avaq vallon mit fogunk inni-avaq mivel fogunk magunkat ruházni? Mert mind ezeket az poganos kerdezik. Mert tugaa az tú mennei atátok hog búfósol legetek mind ezeknél: túl. Sóg inkább keressitek először az istennel orkagat/és az ú orkagához illendő io illetet/és mind ezet/az oltához hozzá adattatnak tőneket. Annafokait forgalmatosok ne legetek az holnapra. Mert

az holnapi napnak meg lihen az ú magara valo gonqa. Igaz elég egy napnak az ú gótreime.

Hetedik rik

6 n Utilet:

Euangelium

Istetuel mászt ne karhoztassatol hog tú es ne kar-
hoztattassatol mert az minemü istetuel tistet uti
letet másztul vgan ollan istet tistet tú rulatol. Az
mell mirtistuel mirtet vganazonual mirtet tünest
tel egebet. Mirt nized kediglen az te atadfiának
semiben valo korosbalat/az te semedben valo ka-
rosbalat kediglen mirt nem vped espedbe. Quag nu
kippen mondod ezt az te atadfiának hadd vegem ki az korosbalat az
te semedből/ es ime karosbal vagon az te semedben. Te tettet es pent a
figuember/vesdki elospör az karosbalat az te semedből/ es annafur-
tanna fogod latbatni az korosbalat hog ki veged az te atadfiának se-
miből. Ne aggatol az pentallatot az ebeket/ es ne hantatol/ az
sú sot dragakoueteket az disznoknak elcibe hog valaha azot labotual
azokat el ne homozgal/ es hog azot tureatol teruin/ el ne bagassa-
nak tutolot. Kirtet/ es az mit kirtet meg adatit tünettek. Keresse-
tel/ es az mit kereset meg leltet. Zorghesset/ es anto mittatit tú net-
tel. Mert valaki kir/az mit kir/az meg adatit uneti/ es valaki keres/
az mit keres meg leli/ es az zorghetonei anto mittatit. Quag vagoni b
valamell ember tú forzoletel ki fouet aggon az u fianal/ mikoron
az fu keneret kir u tule. Quag ha balat kirend nemde figot adi uneti.
Annafokairt ha tú io aiantitot tutt ol adni az tú fiaitoknak mikoron
gonosok legetet/ merkiuel mltabb az tú atatol/ ki az mennorbagban
vagon/ io aiantitot ad tünettek ha kirtet u tule. Annafokairt valam
dolgotot atartol hog az emberek tegenet tú veletet/ azonkippen tú es
mind azokat tegtet az embereket. Mert ez az o foruinnek paran-
czolatta/ es az profetalnak irasa. Az koross kapun menitetel be mert
piles az kapu/ es tagaz az vt/ az mell az vespedelemre visten/ es so-
kan

ſan badnak ſik azoniarnaſ. Mert ſoroff az ſapu/és nem tágas az
ot/mell az iletre viſen/és ſtrufen badnak ſik azt meg találſaſ. Meg
öriztetel magatokat az hamisſ profetaſtul/ſik tú bozzatol iúnet nu:
boſnaſ óltózetiben/de belől ragadozo ſarkasol. Az ú gómólrzóf:
rúl eſmerhetitel meg úfót. Nemde ſedneli az tóuſſetrúl ſólót:auag
az tóuſſeſlaputrul ſigheket. Azentippen minden io gómólrz ſa io
gómólrzófót teremt. Az reuel ſa kediglen gonóſgómólrzófót ter-
reint. Az io ſa gonóſ gómólrzófót nem teremthet/ſem az reuel ſa
io gómólrzófót nem teremthet. Minden ſa/mell io gómólrzófót
nem teremt/ſi vagattatí/és az tűzre vettetiſ. Annaſokairt az ú
gómólrzófrúl eſmerhetitel meg úfót. Nem minden megen be az
mennetnel orſágába az ſi ezt monga enneſem Gram-bram/ha nem
az ſi az en aſamnal aſarattat tiſi ſi az mennorſágban vagon. So
ſan lezdil mondani enneſem amaz otolſo napon: Gram-bram/nemde
az te netwedneſ általa profetaſtunſi/és nemde az te netwedneſ általa
úſtünſi órdóghóſót: és nemde az te netwedneſ általa túttünſi naſ
ſol tehetsigheket: És akkoron valláſt tiſet azolnaſ ezt monduan.
e Soba nem eſmerteleſ tútófót. Éauozzatol el en túlem ſik gonoffa-
got ezeleſtettel. Mert bölcz emberhez haſonſol mindent ſi en túlem
ez beſideket halgatta/és azolat be és telleſtí/ſi az túſiſlan rakta
az ú házát/és raporeſó eſt/és ár vizet iúinet/és az ſelet ſebbeſen
ſuanaſ/és az házra rohananaſ/és le nem dúle. Mert túſiſlan fon-
daltatott volt. És balgatag emberhez haſonlattatíſ minden-ſi en
túlem ez beſideket halgatta/és azolat be nem telleſtí/ſi az ú há-
zát az iſopon rakta/és raporeſó eſt/és ár vizet iúinet/és az ſe-
let ſebbeſen ſuanaſ/és az házba útközinel/és ledúle/és az háznaſ
ſ nag lún az ú lcromlaſa. És lún ez mitoron el vigheſte volna Ieſus

Euangelium

ez befideket/hog el rzudalloznet az
sereg níp az ú tudománán. Mert ta-
nítja vala úföt mint finek az tanítas-
ra szabad hatalmossága volna-és nem
csippen/mikippen az irástudot.

Mitczadit
níp.

ikoron kediglen le állott volna az hegrül íot sereg
níp főüete útet. És ime egg poslos tarula ú hozzá/és az földre or-
czauzi le burula/és steni tífteletet tün úneki ezt monduán. Gram
ha akarod meg tífthetarc engbeme. És Jzus fezt künntuán il-
letg útet ezt monduán. Akarom/tíftha lig/és legottan meg ciftula
az ú poslossága. És monda úneki Jzus. Meg lassad hog valakinek
ne mongad-de mennel-mutasd meg te magadot az eggházi ember-
nek/és vig cianditot/mellet Moises paranczolt vinni/ezirt hog
azok tegenek tanubizonfagot az meg tífstult poslosságrul. Mikoron
kediglen be ment volna Jzus Capernaumba ú hozzá mene egg bá-
zados/és igben firi vala útet/ezt monduán. Gram egg germekem
házamnal felűk finek mai beletrül el indultanak/és meg balatta-
nak/és igben nebezen finlodik. És monda úneki Jzus. Meg gogri-
toim en útet mikoron házadhoz menendet. És felelüm az házados
monda. Gram nem vagot elég erre/hog be iün az en háskomba.
Sóg rzak egg poual paranczolt/meg gogul az en germekem.
Mert en és más ember hatalmassága alatt valo ember vagot/és
vitezek vadnak az en birtokom alatt és és ezt mondom imcz vitez c

nek menik és el megenyes az más viteznek iún idej el iún az en bol
 gainnak tedd ezt és meg tibi. Mikor on ezeket hallotta volna Jézus
 el rzudálkozék és monda azoknak tit útet fővetit vala. Bizón mon-
 dom tuneket hog még Sidoorágban sem találtam illen nag bú-
 tót. Mondom tuneket hog napkelet felől és napnyugat felől sofán
 fognak iúnni iouendöre és egetembe letelepednek az Abrahamual
 és az Yaafual és az Jafobual az mennetek orságaban az orság
 nak fiait fediglen az fűsőbb söt itfigbe vettetnek ott lißen az siralom
 d és az fogaknak cziforgatása. És monda Jézus az bázadosnak.
 Menek és az misippen híbed azonkippen legen teneked. És meg gö-
 gula az ú bolgára azon oraban. És mikor on az Peternek házához
 ment volna Jézus látá az ú napát hog az ágban fefennék és bideg
 lelnek és illeté az ú kezit és elhagá útét az bideglelőnek betegsége és
 fel tele és bolgala únekiet. Mikor on fediglen estue kezdett volna len-
 ni hozánat úneki sof embereket / kiben órdóghót valának és fiúze
 az gonosb belleteket ighiuel és meg gögnta mindeneket / kék betegsig-
 nek miatta gonosbul valanak / hog be tellesednek az mi meg vala
 e monduán Esaias profetának általa mikor on ezt mondotta. Ez vi-
 uel az mú betegsighinket és az mú kofsaghintat ú vilsék el. Mikor on
 látta volna Jézus az sof seregnyet ú kórule paranczola hog el men-
 ninék az tenghernek tulso partára. És mikor on ú hozzá ment vol-
 na egg irastudo mester monda úneki. Mester valahoua nienendeß
 en tighedet fővetlek. És monda úneki Jézus. Az rofálnak kufos va-
 gón és az éghi madarainak fiselek vagón de az embernek fiának nin-
 ezen holott ezal feit és le hanyza. Más fediglen az ú tanítváninak
 kőzölle monda úneki. Vram engbedd meg ennekem hog elösör men-
 f nikel és temessem el az en atámot. És Jézus monda úneki. Kóveß

Evangeliium

te engheniet / es haddtemessit el az holtembereit az ű holtemberit. Es
 mikoron be ment volna az haioa / kőuetet útet az ű tanruani. Es
 me nag vész tamaða az tengheren / annira hog az haio el burulna az
 habosnak miatta. Jesus fediglen alofik vala. Es iaruluan az ű ta-
 nruani fel serkentet útet ezt monduan. Vram tarz meg múnköt /
 nag veszedelmben vagunk. Es monda űnefik. Mirt vattok filc-
 mek fűsded hűtűek? Egottan mihelen fel serkentetett volna meg fed-
 de az feleket / es az tengheri / es nag czendessig lűn. Az embereit fedig-
 len czudallak vala / ezt monduan. Minemű hatalmu ez / hog mind a
 az felek enghednek űnek / s mind az tengheri / Es mikoron az ten-
 ghernek tulso partara jutott volna az Bergesenosoknak tartomanaba
 elcibe mene űnek ket ember fűben őrdőghők valanak fű az halottak
 nak koporsoibol iűttenek valak / selette ighen fenek valanak fediglen
 annira hog senti az utoñ el nem mehetne. Es me fialtanak vala
 ezt monduan. Mi dolgunk vagon műnekűnk te veled Jesus istennek
 fia / azirt iűtteli ide hog múnköt gőtőrn űdönek elotte! Vala fediglen
 tarul ű tűlők sok nān dűsno / mell űfik vala. Az őrdőghők fediglen
 fűrik vala útet ezt monduan. Ha fi űűű múnköt enghed meg műne-
 bűnk hog mennűnk be ez nān dűsno. Es monda űnefik. Mennietek
 el. Az őrdőghők fediglen mikoron kimentenek volna az nān dűsno
 meninek / Es me nag sebesiguel vitetik vala az tengherbe eghűű az
 nān dűsno / es az dűsnot az vízbe vesinek. Annafutanna az fű őrrűt
 vala elfutānak / es az vārosba bemeninek / es mindenelet meg beűil
 linek / azt es az mi törtint vala az embereinek az fűben őrdőghők
 valanak / Es me eghűű az vāros elcibe li mene Jesusnak / es mikoron
 lattak volna útet az vārosbeliek / fűrik vala / hog elmenne az ű tarto-
 manasbol.

Silencedit riß.

Es te menuin az haioba az
 tengheren által fele/és az városba
 mene holott akkoron úneki lakása vala.
 És imé hozának úneki egg kör embert
 kinek inai belekrül elindultanak/és
 d meg salattanak vala. ki ágban felfűt vala. És mikoron látta volz
 na Jesus búrófot azofnak az kif az kör embert hosták vala/monda.
 az embernek kinek inai belekrül elindultanak/és meg salattanak va
 la. Fiam io reménységben lig/meg borzattatnak teneked az te bűneid
 És imé nikit az irastudofnak főzzölle ezt mongák vala u magok
 ban. Ez ember isten ellen valo bídalmas befűdet bol. És mikoron
 látta volna Jesus az u gondolattofot monda. Mire gondoltok tú go
 nofi az tú bűrtelben? mert ez két dolog főzzöl melliket könnyebb mon
 dani ezti/meg borzattatnak teneked az te bűneid/auag ezti/fell fel
 és iarni. Hóg fediglen meg tuggátok hog az embernek siának hatalma
 legen ez földön meg borzátni embereket bűneit monda az kör ember
 nek kinek inai belekrül elindultanak/és meg salattanak vala. Kell fel
 vedd fel az te viselőfetedet/és menne az te házadhoz. És az feirelei
 szaz u házához mene Az nupnek sereghi fediglen kif látták vala ezti
 elzudlatozának ranta és dirzirek az or istent ki illen hatalmat en
 ghedett volna az embereket főzibe. És mikoron el mult volna Je
 sus onnan/egg embert láta ki az futarofnak ástalanál veszteg ül va
 la/kinek Mathe vala neve/és monda úneki. Jün en utannam. És
 f az felleluin u ptanna mene És lün ez hog az Jesus letelepednek az
 D Mathe

Evangelium

Mathe házaban. És imé nagysot fukarol / és bűnösöt telepedinel le
az Jeshual / és az ű tanítuaniual egetembe kíl oda mentenek vala.
Mikoron ezt látták volna az fariseosot mondának az ű tanítuani-
nak. Az tú mesteret miért írt az fukarosual / és az bűnösöfuei ?
És Jeshus mikoron hallotta volna monda úneket. Nem búfólkód-
nak oruofnekel azot az kíl egyhíssigben vadnak / ha nem azot az kíl
nehezen vadnak. Sóg inkább menketek / és tanullatol meg mi er-
telme legen amaz mondanak. Urgalmaságot akarol / és nem aldo-
zatot. Mert nem azért írttem hog azotot hnam az illetnek meg iob a
bűntárára az kíl iofnak itilik magokot / ha nem azotot az kíl bűnösöf-
nek. Egottan ű bozza meninek az Janosnak tanítuani / és ezt mon-
dák. Miokirt bűntólni mű gáfortá / és az fariseosot / az te tanítua-
nid ediglen nem bűntólni ? És monda úneket Jeshus. Neinde lehet
neki keferűssigben az völegbinnel fia az mene ideig ű vele vagon az
völegbű ? Al únek az údót mikoron elvitetik útulót az völegbű / és
akkoron bűntólni fognak. Senki nem ereft az o ruhába festetlen on
postó foltot / mert nem agga meg az ruhána / az ű bozza illendő tol-
dalítat / és az ranta valo postadas nagubban meg terfzű. És nem b-
töltű az on bort az o tömlőbe / mert ha tölőmben tűstnek az tömlőt
meg fakadnak / és az bor li omol / és az tömlőt és el vesztnek / ha nem
az on bort on tömlőbe töltű / és egetembe mind ez kűt állat meg
marad. Mikoron ezeket úneket mondana / imé egg fű ember ioue ű
bozza / és az foldre orfzauval le burul / és isteni tűstetet tűn úneki /
ezt monduán. Az en leaom meg hala ez mai napon / de iouel / és tedd
ű rea az te kezedet / és meg eleuenedű. És fel keluű Jeshus el mene
ű velle mind az ű tanítuaniual egetembe. És imé egg asfűntállat
ű tizenket eűtendigen űtűt vala pűrtorűgban / patul iaruluan / az e

Szent Mattheus irása Berne. 14

Jézus ruháinak filit illete. Mert ezt mondotta vala ű magában.
 Ha nem egebet ezal az ű ruháit áletbessém es / meg gogulol. Es
 Jézus hátra forduluan minelutanna meg látta volna űet monda.
 Batorfagod legen leaom / az te hütöd gogított meg tighedet.
 Es az illetéket idetül fogva meg gogult vala az alstornallat.
 Es mikoron az fű emberet házába ment volna Jézus / es látta vol
 na az sponofot / es az zangonipet / monda. űneket. Állatof felfelg
 mert meg nem bolt az leaiffű / ha nem alofit / es azot móuetit va
 d la űet. Mikoron lediglen az házbol kisergetetk volna ki rann az
 napnef sokasagot be menuu Jézus az ű leza foga / es fel tamada az
 leaiffű. Es ki terede ez bir mind az eghű földön. Es mikoron el
 menne Jézus onnan fet val mene ű utanna / hialtuán / es ezt mond
 uán. Konorűl mū ranyunt Dauidnak fia. Es mikoron az házba mene
 volna az bolott űneki lakosa valanű hozza meninek az valot / es mon
 da űneket. Hűneki hog en ezt tehetem? Mondának űneki. Hűűl
 bram. Legottan illete az ű semeket ezt monduán. Az tū hütötöl
 berint legen tūneket. Es meg rűlet az ű semet / Es meg ferige űlöl
 e Jézus ezt monduán. Meg lassatof hog valaki ezt meg ne tugga.
 Es azot mikoron elmentenek volna / nagon ki birdeket ez dolget
 mind az eghű földön. Mikoron lediglen azot ki mentenek volna.
 űne hozának űneki egg nima embert liben őrdög vala / es mikoron
 az őrdögöt ki űste volna meg bolala az nima / es az seregnup el za
 daltozet ezt monduán. Soba nem islent meg elkippen az Bidoor
 sagban. Es az farsfusot mondanak vala. Az őrdöghölnek ű seie
 delimmel általa az ki az őrdöghölöt. Es Jézus minden városot / es
 falut el iar vala az kornatben / tamguán az ű Sinagogaolban / es
 f preditaluán az menni orpagnak Euangeliumat / es meg gogtuán
 D ij minden

Euangelium

minden betegsighet / es minden kórágót az nipeknek főzötte. Mílo-
ron kediglen láttá volna az nipek nag seregheit / kórörüle ú rantot
hog el bagattattanak volna / es ide s toua el bakadohtanak volna /
mútippen az iuhot melleknek pástoroht ninczen. Segottan nionda
az ú tanítuaninak. Bizón az hog sok az aratni valo illet de keues az
műes níp. Kírtet annakofarr az aratni valo illetnek vrát hog ki-
serrizen műeseket menni az ú aratni valo illetibe.]

Excedit viſſ.

Es az ú tizenket tanítuanát
ú hozzá hñuān hatalmat
ada únekiet minden fertelmes bellete-
ten hog azokat emberetből ki űznet es
meg goghtanának minden betegsighet /
es minden kórágót. Az tizenket aposto-
loknak kediglen neveket ez. Elsonet netwe Simon ki Peternek hívát-
tatil / es Andras / az peter atafia. Jakab az Bebedeusnak fia / es Ja-
nos az Jakab atafia. Filep / es Bertalan / Tamás / es Mathe ki fu-
kar vala annal elötte. Jakab az Alfeusnak fia / es Lebbeus / kinek ve-
zetil netwe vala Thaddeus. Simon ki Cananea netwe tartomartól
valo vala / es Judas Iscariot / ki el es árulá útet. Az tizenket bām
serint valo apostolosokat elborzátá Iesus / es únekiet paranczolatot
ada ezt monduān. Az poganosoknak vrára ne induljatok / es az Sa-
mariabeli nipeknek vrarósa be nē mentetel / de inkább mennetel az
Israēlnet házának elueßett iuhához. Míloron kediglen elmentel /
predikallatok azoknak ezt monduān. Elközelghet az mennéknek or-
sága.

Szent Mathe trasa kerint. 15

Baga. Korolot gogyzatot/poklosot tistizatot/halottatot tamaf
 batot/emberekbol ordoghokot uzretet/aiandit kerint vuttitet/aiandit
 kerint agगतot. Ne biriatot aranat/se ezustot/se pinzt az tu erfi
 mitelben ne veselletet/se vtra valo tasztat/se ket kontost/se sarut/se
 vespo palat. Mert milto az mues ember az u eledelire. De vala
 mell városba/auag faluba bemenendetet/tudatozzatol meg ranta
 ti legen abban tistessigbeli ember/es ott meg maraggatot/mind ara
 tziglan mignem onnan masua mentet. Mikoron kediglen házba
 d mentet be/loponnetet az házbeli niptet az u pokot loponnetuel/
 melluel bifesigbet fiuannat/ezt monduan. Bifesigbe legen ez ház
 nat. Es ha az házbeli nip milto lend az tistessigre/u rea fogi unni
 az tu loponnettel/melluel bifesigbet fiuantot annat. Ha milto nem
 lend/az tu loponnettel/melluel bifesigbet fiuantatol vala annat/tu
 reatol ter. Es valaki be nem fogadand tutofot/sem az tu bepideteket
 nem halgatanga/mikoron fimentet azotnat házolbol/auag az ottan
 városbol/az tu labaitotnat porat labaitofrul le razzatol. Bizon
 mondom tunektel turhetobben lipen dolga az Sodomana/es az
 e Gomorrhanat földinet az itiletnel napian/hog nem mint ez illen
 városnat. Ime en elborzatlat tutofot misippen egg iuhofot az farla
 sotnat kozibe. Annakotairt okosot legetet misippen azligot/es eggü
 güt misippen az nostin galambot. Megorizzitet kediglen magato
 tot/ez illen emberektul/mert kezbe adnat tutofot az tanarzel bel nipt
 net/es az u eggbegulisetnet belein ostorokual meg fognat verm tuto
 fót/sog annakfelette feiedelmelnet/es kirakotnat eleibe fognat vinni
 tutofot/hog ez dolog tanubizonssagul legen unalot/es az pogan nipt
 elnel. Es mikoron kezbe adandnat tutofot/porgalmatosot ne lege
 stel ezen misippen pollatol/auag mit pollatol. Mert adua lipen tu
 D in netet

A. Amariuum

nektek azon oraban mit állatol. Mert nem tû vattol azot ki a
 koron állatol/hanem az tû atatoknak bent lelke/ki tû benneteket áll.
 Részbe fogja adni kediglen az atafü az atafiat/és az atia az fiat/
 hog megölle/és ellene tamadnak az fiak az ü atofnak/és megölle
 üket/és gúlosigben listek mindeneknek az en neuemirt/de valaki
 mind vighiglen bifeiguel valo túrisben maradmeg/az üduözül. Mert
 koron kediglen tütöket fognak üldözni egg városban/az más városba
 fússatol. Mert bizony mondom tûnektek/hog el nem iárhattatol ar-
 tziglan az Graelnét fiainak minden városit/mignem seghézigül iú a
 az embernek fia. Az tanquán az ü mesterinek fellebb ninczensem
 az állga az ü vranál fellebb ninczen. Ég az tanquannak hog v
 legen mint az ü mestere/és elég az állganak hog v legyen mint az ü
 pra. Ha az házbíróembert Beelzebubnak hívál/menüel mább az
 ü házbeli nupit annak fogja hinni. Annakofairt ne filletek ü túlót.
 Mert semmi oll titol dolog ninczen/mellet rúuán meg nem kell
 mondanotol iouendöre/és semmi oll el reytett dolog ninczen/mellet
 tudásra ne kellen adnotot iouendöre. Az mit en tûnektek az sötiten
 mondot/azt napvilágon mondatol/és az mit en túlem filetekel b
 hallatol/azt az háznak feliben hirdessitek. És ne filletek azotul
 az ki az testet ölle meg/mert az lelket meg nem ölhetik/ha nem
 inkább attul filletek az ki mind az lelket s mind az testet az ge-
 herben el vetheti. Nemde ket vereberzket egg kúded pinzen adna
 kiell/mell pinz állnak mondatol/azot kózzól és egg az földre le nem
 esik az tû atatoknak. Tûnektek kediglen még az feieteknek hanga-
 lai és mind meg állaltattanak. Ne filletek azirt/nagubbirot v
 tot tû hog nem mint vgan sok vereberzket. Annakofairt valaki val-
 lott tisen en rulam az embereket elotte/en és vallott tiset attul

az en atámnak előtte li az mennorbagban vagon. Valaki fediglen
meg tagadand enghemet az embernek előtte / meg tagadom en
es ütet az en atámnak előtte / li az mennorbagban vagon.
Né alvezatot hog ezirt iuttem legen / hog bifefighet borzassal *Mich. 7*
ez földre / nem iuttem azirt hog bifefighet borzatnit / ha nem
hog tört. Mert azirt iuttem hog azt tegem hog haborusagot indij
ezon az ember az u atámnak ellene / az leán az u anianak ellene /
az men aspon az u napának ellene / az az embernek ellensighi lißnek
D azok az kist unek hazabeli nipi. Valaki fellebb peretendi az u atát /
auag annat en nálamnál / nem milto az en hozzám. / az valaki en
nálamnál fellebb peretendi az u fiát / auag leánát / nem milto en hoz
zám. / az valaki fel nem vifi az u kerefit fiaiát / es enghemet nem foueti
nem milto en hozzám. Az li megelendi az u leßit / el pesti iouendõre
re azt / es valaki elueßtendi az u leßit en irettem megleli iouendõre
azt. Az li tucotot fogadbe hazaba / enghemet fogadbe hazaba / es az
li enghemet fogadbe hazaba / azt fogaggabe hazaba az li enghemet
elborzata. Az li profetat fogadbe hazaba nem egéb neto alatt ha
e nem ezal hog profeta / ez ollan iutalmat vifen iouendõre minemut
az profeta. / az li hito / es io embert fogadbe hazaba nem egéb neto
alatt / ha nem ezal hog hito / es io ember / ollan iutalmat vifen iouen
dõre mint az hito / es io ember. / az valaki egg pohar hideg vizetadand
inná az en kusded tanituanom forzol valamellnel / nem egéb neto
alatt / ha nem ezal hog ennelem tanituanom legenbizon

mondom tuncet el nem pesti iouendõre
az u iutalmat.

Euangelium

Tizeneggedik

tiſ.

Es lún ez / mikorön vigbet

tütt volna Jhesus az ű tizenket aposto-
linak való paranczolat adásbanelindu-
la onnan hog tanntana / es predikalla-
na azoknak ű városiban. Janos pediglen
mikorön hallotta volna az tömlőcz - a

ben az Xhrissusnak ezeledetét / ket tanntuamit elborzátá / es azok-
nak általa ezt monda. Te vagi az / ki ez vilagra eliouendő / auag-
egéb az kit várunk? Es valaszt tiuin Jhsus monda az Janos ta-
nuaninak. Menetetek / es követfighippen befillitel meg az Janos-
nak ezeket az melleket hallotok es látotok. Az valóknak semeknek vi-
lagossága meg adatik / es az sántak ippen iárnak / az possosok meg tiſ-
tulnak / es az sikeketnek fileket hallása meg adatik / az halottak feltá-
madnak / es az beghinek örömet fogagga az Euangeliumot / es bo-
dog minden valaki en ranytam meg nem botrankozandik. Mikorön b-
ediglen elmentenek volna az sereg nipnek Janos felöl Jhesus ezeket
kezde mondani. Vallon mi látni mentetelki az pusztaba! Nemde
azirti hog nádat lássatok / mell az beltúl ide es toua verettetik! De
mi látni mentetelki? Nemde azirti hog lág ruhába felöltözött em-
bert lássatok? Ime az kit lág ruhákat viselnek az kralosnak palotái-
ban vadnak. De mi látni mentetelki? Nemde azirt hog profetat lá-
ssatok! Ezon mondom tünettek hog profetanál naqual nagubb látni
mentetel. Mert ez / az kirul meg vagon iruán ez. Ime en elborzátá-
tom az en követemet az te semisednek előtte - ki az te utadot te előt

ed elől megfogja berzem. Ezon mondom tüneltel hog nem táma-
dott azot főzzöl lit asboriállatostul fülettenel nagubb az Janos
Baptistiana. De maga nagubb az u nasanal. Li lúisebb az mennelne
orbagaban. Zouaóba az Janos Baptista ideitül fogua mind ez na-
pigan az mennelne orbaga erőfentvedisben vagon / es azot raga-
gatel azt-az lit arra nag erővel erőfodnet. Mert minden profetas
nak ieuendő mondasá / ezak az Janosnak ideiglen volt / es az o tör-
vin es ezak az u ideiglen volt. Es ha a fariatol utet fogadni- ez az
d Illes / li el ieuendő vala. Az tinek filei vadnal az ballasra-hal gassa
meg. De tibe- hasonlam ez nemzetisigbet hasonlatos az germetek-
hez lit az vasart únet / es uuoltenel az u tarsainak / es ezt mongal.
Sipoland tüneltel / es nem tanzolatot / Siralmas dolgot inek
lunk tüneltel / es nem siratot. Mert eloue az Janos / li sem ipit
sem ipit / es ezt mongal unek. Ördög vagon u benne. Eloue az cas-
ternel fia / li ipit es ipit / es ezt mongal. Ime lass nag itelu embert
es nag boruot / li az fularoinak / es az bünösöknek baratta / es az
istennek bölcsesighe ionai itiltetel az u fiatul. Regottan előkezde
e kamlalni gonossagot az városoknak az mellettben u sol isteni tehet-
sigbet jelentette vala / hog az u iteletet meg nem iobbítottak volna /
es bünökből li nem tertenek volna. Jan teneled Eborazin / ian tene-
led Bethsáidan / mert ha az Enrusban es Sndonban titettenel volna
ez isteni hatalmassagval valo müelkedet / mellet te benned titette-
nel rigben li tertenek volna az u bünökből. Pálba öltözün / es hamus-
hintuün az u feietre. De maga mondom en tüneltel hog az Enrusnak
es Sndennal túrbesöbben li fen dolga az iteletnel napian / hog nem
mint tüneltel. Te kediglen Kapernaum / li mind az egyiglen fel mar-
t gáztaltattal / mind az pololiglan lisslercz. Mert ha az Sada-
manak

Euangelium

manaf városban ielentette volna az isten az újot isteni tehetőségét /
 melleket te benned ielente / ippen meg maradtana volna mind ez
 mai napiglan. De maga mondom en tüneltet / hog az Sodomana
 városnak túrbetöbben lipen dolgoz az itilletnek napian hog nem
 mint teneked. Az üdöben dicziretet tün J & S V S / es ezt monda
 Salát adot / es dicziretet mondot teneked en atam / mennek es föld-
 nek ora hog eltitkoltad legen ezeket azoktul til ez világberint tudot
 soknak / es bölcszetnek nevet veszik / es meg ielentetted legen azoknak
 til ez világbi bölcszetigbir nag emberetnek nem itilletnek. Bizóna: a
 mal atam ig volt az teio alaratod tenalad. Mind ezeket az en atam
 atta enneken / es senki nem esimeri az fiu istent ha nem ezal az ata
 isten / es az ata istent senki nem esimeri ha nem ezal az fiu isten / es
 az stinet az fiu isten alaranga meg ielenteni. Jouetel en hozzam
 tu mind nain til nag munkalodasban vattol / es nag terebnek mia
 ta meg terhesültetel / en meg nyugtalat tutofot Begitel fel tu rea
 tot az en igamot / es tanullatol en tulem hog legelines legel / es
 alazatos suvu / es nyugodalmat leltel az tu leltetelnek. Mert az
 en igam hasznos / es az en terpem lönü.

Az üdöben beteminek löröt
 meg. b

megén vala az Jelus / az új tanuani
 lediglen ehel valanal / es az buzafut.
 rül az falafolot kezdel lshedni / es az

szeghet enu. Es mitoron az farisusok lattal volna mondana ünet
 Jme

- Pent Svathe irása szerint. ∞

18

Ime az te tanítvánád olt dolgot tífneket/mellet nem engedtetit tem
ni Bombat napon. Jesus lediglen monda úneket. Nem oluastatoti
mit tútt legen az David mikoron eb volna mind u maga s mind az'.
u nipe? Mikippen ment legen be az or istennek házaba/es megútte
legen ott az előrakottkenereket/mell kenereket nem szabad vála u
neki meg enni/sem az u nipinek/ha nem ezal tulandon az egghazi
emberetnek: Auag nem oluastatoti az o törumben/hog Bombat na
ponton az egghazi emberek az templumban az Bombatot meg törít
es bunt nem vallanak benne? Mondom en tünettek hog az tem
plumnal nagubb vagon ez helyen. Hogba tudnatos mi legen értelme
ez irasnak. Urgalmasagot akarok/es nem aldozatot/semmikppen o se.
artatlanokat halálra nem káboztattatok volna. Mert az ember
nek fia ora az Bombatnak es. Es el induluan oman az u sinagoga
sotba mene. Es ime egy ember vála ott kinek keze meg asott valal
es kerdit vála Jesust ezt monduan. Szabadi Bombatnapon gogit
tani? hog utet be vadolhatnak. Es monda Jesus úneket/ki zoda
lisen tu kózzólletet az ember kinek egy iuba fog lenni/es ha az iub
Bombatnapon az vérembe esendit/nemde meg fogiai kezéiuel/es
ki emeli azt? menuel annakofairt nemesb állat az ember az iubnal?
Szabad annakofairt Bombatnapon masual iol tenni. Legottan
monda az embernek/nunrt ki kezedet/es az künunta-es meg gogula
munt az masik. Az vtañ az fariseusok ki menuñ tanarot tartanak
u ellene mikippen utet elvektengt. Es Jesus minel vtanna megismer
te volna masua mene onnan/es sol seregnip mene vtanna/es mind
meg gogita ufot/es meg feneghet ufot-hog utet meg ne ielentengt
hog betellefedngt az mi meg vála monduan. Esaias profetanak alta
la ki ezt mondotta vála. Ime az en fiam hit en palástottam/az esa.
h hit

Euangelium

En beretel / liben az en kellemeñt iohippen ledteē telēl. Az en lel:
kemet ū rea belbetemēs az pogan nipeknek isteni itiletet fog hirdet:
ni. Nem fog vetetdnu sem ūuolteni / sem valafi az ū bauat nem fogia
hallani az urzalon. Az aprora tōretett nādat eggbe nem fogia ront a:
ni / es az tūf cōlgō lent meg nem fogia oltani / mignem az ū eni itiletet
fiagga / hog gōzedelmet vegen es az pogan nipek az ū neiben fogi:
mal bizni. Segottan egg embert vūnel ū hozza liben ōrdōg vala fi
val es nuxa vala es meg gōgītā ūtet vōg hog mind val s mind nima
luin / mind solna s mind latna. Es az nipek mind elzudalfozānat / a
es ezt mongāt vala. Nemde ezi az Davidnal fia: Es az fariseusok
misoron hallottāt vōlna ezt mongāt vala. Az semmi egēb hatalom
ual ōrdōgōt nem ūz ha nem az Beelzebubnal / az ōrdōgōfnek feiedel
minel creiuel Jesus lediglen misoron tudnā az ū gondolatotot mon
da ūnelkel. Minden orfāg elpuštul / mell ū maganaē ellene megha
sonlott / es minden vāros / es minden hāz el vōf / mell ū maga ellen
meg hasonlott. Es ha az Satan mās Satant ūz hū maganaē elle
ne meg hasonlott. annafolairt mi modon fog megmaradni az ū or
fāga: es ha en Beelzebubnal erēiuel ūzōf ōrdōgōfōt / az tū fiaitōf fi b
nel hatalmaual ūznel: annafolairt azōf fognaē itiletet tenni tū fe
lōleket. Hog ha az istennek pēnt lēlkinēl általa ūzōf en ōrdōgōfōt / an
nafolairt eliutott tūreātōf az istennek orfāga. Quag mikippen mehet
be valafi valamell hatalmasnak hāzaba / es mikippen vetheti predar
a az ū hāzabeli draga eldinēt ha nem ha előspōr meg fōtōzendi az
hatalmasē / es annafutanna vetheti predara az ū hāzāt. Az fi en
melletem nunczen / en ellenem vagon az / es az fi en veleni nem gūne
elozlāst tīben az. Annafolairt ezt mondom tūnelkel. Minden būn
es pīdalmas befīd meg borzāttatīl az emberelnek / de az pēntlilek el c
len

Szent Matyas irása Berine. 10

len való bídalmas befűd meg nem borzattatit az emberetnek. **E**s
 valaki valami befűdet mondand az embernek fíánal ellene / meg bo
 rzattatit úneki de valaki az szent lilek isiennek ellene valamit mon
 dand meg nem borzattatit úneki sem ez ielen való vilagon / sem az
 iouendő vilagon. **A**uag tegit az gómólcz fat ioa / **e**s az ú gómólczit
es ioa. **A**uag tegit az gómólcz fat reuess / **e**s az ú gómólczit **e**s
 jirghess / **e**s rothatta. **M**ert az gómólczirul esmerit meg az fat.
Vipera ligolnal fiai mikippen bolhatoz ut mitoron tu magatol go
 d nopol legetet. **M**ert abbol fol az embernek sara / az muel az ú sűe
 búllkodik. **A**z io ember az ú sűnek io rentetből ut vissen / **e**s az
 gonos ember az ú sűnek gonos rentetből gonost vissen li. **M**on
 dom fediglen tüneltet hog minden hualtado befűdrul sámos fogz
 nat adni az emberet az iteletnek napian az mellet bolandnal.
Mert az te befűdidből fogz megigazulni / **e**s az te befűdidből fogz
 tarhozni. **A**lloron terdest tünel ú tule rutit az irastudolnal **e**s az fa
 rlyesolnal kőzölle ezt monduan. **M**ester rzudat akarunk te túled
 latnunk. **E**s **J**esus felelwin monda úneket. **A**z gonos **e**s nem igaz
 s fatu nap tuan rzudatitelt / **e**s nem adatit úneki egeb rzuda ha nem
 az mell az **Z**onas profetan lutt. **M**ert mikippen az **Z**onas az
 setnek hasaban három napon **e**s három nel volt / ezentippen lipen az
 embernek fia az földnek sűiben három napon **e**s három nel. **A**z **M**ie
 nuebeli firsial fel tamadnak az iteletnek napian ez nemzetisue /
es el fogat tarhozatni ez nemzetisueghe hog miuel ul az **Z**onasnal
 preditallasara az ú iteletet meg iobbítottal ligen. **E**s ime nagubb
 oagon itt ez belen hog nem mint az **Z**onas. **A**z disfelrul valo tiral
 ne aspon feltamad az iteletnek napian ez nemzetisueghe / **e**s el tarz
 sz boztatta utet / hog miuel ú elutt ligen az földnek otolso batarbol
E in bog

Euangelium

hog az Solomonnak bölcz befidit halgassa. És imé nagubb vagon
itt ez helyen hog nem mint az Solomon. Miforon kediglen az fertel
mes bellet ki menend az emberből / bárraz belefeniár ide otoua /
nügodalmat keresün magánal / és nem talál. Egottan ezt monga.
Meg fereket az en házamba az honnan kiouit / és miforon oda me-
nend / vö talalla az házbeli nipet tebag io dologban foglalatos / és
az ház seprűel megtisztítatott / és megifosztetett. Egottan elmegen /
és magához hozza vissen egyéb gonosb belleteket lil u magánal go-
nosbba / és azotual bemenuin ott lakozil / és ez embernek az u vtol a
so dolgai üneki gonosbabbán lisnek az u első dolgainal. Ezentippen
liszen dolga ez gonosb és vesett nemzetisignel és. Miforon meg bol-
na az seregnipnek / imé az u annia / és az u atafiai lün allanak oala /
és ezen ügekeznek vala hog üneki bollanak. És monda üneki nimelt
ember. Am az te anad / és az te atadfiái ott lün allanak / és azon üge-
keznek hog te neked bollanak. És Jesus felszuin monda annak az
fi ez üzenetet hozta vala. Mifol az en anam / auag mellet az en
atamfiái / És az u lezül az u tanituanra kintuan monda.
Imé ez az en anam / és ez az en atamfiái. Mert afarti legen b
az fi az en atamnak afartatit tifi / fi az mentelben vagon / ez az
fi ennelem atamfia / és bugom / és an

am. **Ezen harmadik**

21 ^{mb.} az üdöben simenuin Jesus az
házbol / seüle az tenghet mel-
lett / és nipetnek sok seregbe güle u hoz-
za / annira hog az hajoba kelle bemen

Szent Máté írása szerint. 20

és ott léle/és mind az egész sereg nív az tenger partán áll va-
 la. És sőt predikál vala úneket hasonlatos befűdnek általa/és
 ezeket monga vala. Ime kimene mag vetni az magvető ember/
 és mikorön magot vetne-az magot főzzöl nimelt magot az ut fele
 esinek/és elővinek az madarat/és megivét az magokat. Nimellet
 kediglen fővesbeletre esinek-holott sőt földöt nem vala/és hamar ki-
 telinek/annakofairt hog mill földben nem volnának mikorön kedig-
 len az nap feltámadott volna-meg fűlinek/és hog miuel gűterek
 nem vala meg aßanak. Nimellet esmeglen az fővűsbeletre esinek/
 és az fővűsbelet feltelet/és meg fontál az magokat. Nimellet kediglen
 is földbe esinek/és hasnot adának/nimelt mag sárz annüt/nimelt
 kediglen hatuán annit/nimelt kediglen harmincz annit. Az
 kinet filei vadnak az ballasra halgassa meg. És ú hozzá meninek
 az tanhtuánok/és mondának únek. Mert sőt hasonlatos befűdnek
 nek általa úneket! És Jhesus felelűn monda az tanhtuánoknak. Én
 nektek meg vagon aduán hog meg erzitet az menhorßagnak tit-
 kait-azoknak kediglen nem adatott. Mert többre több adatit annak
 az ki sőt isteni aiandíkot vűtt/és az el vűtt aiandíkuál il/és az na-
 gubb búsiguel fog lenni. Az ki kediglen sőt nem vűtt/és az mit vűtt
 és vele nem il-attul elvitetit az és az mi isteni aiandíkot bír. Anne-
 kofairt sőt hasonlatos befűdnek nek általa úneket hog látuán nem
 látanak/és halluán nem hallanak/sem értelm ű bennet nűnzen. És
 tetellefedit ű bennet az Ésaiás profetának iouendó mondása/melt
 ez igbűvel vagon. Az iű fileiteluel hallani fogtok/és nem ^{ESAI 6}
 fogtok érteni/nizűn nizni fogtok/és nem fogtok láthatni. Mert
 nagon meg teluán meg nebezedett ez nívnek az ű sűc/és az
 ű fileuel nebezeti hallanak/és az ű sűmeit bedugál/hog valaha
 az

Euangelium

az ű bemeiuel nè látanának/és az ű filiuei ne hallanának/és bűvöluel
 ne erzeninel/és hog meg ne ténenel/és hog meg ne gogieram űföt.
 Az tū bemeiuel fediglen bodegof mert látal/és az tū filiuei es
 bodegof/mert hallanak. Mert bizony mondom tūneket hog iof pro-
 fetat/és iof hívőfio illetű emberet kívántal látni ezeket/az melleket
 mosan látot/és nem látat/és iofan kívántal hallani azot/az mel-
 leket hallot/és nem hallottat. Éū annakofart halgassatof meg
 az magvető emberről valo hasonlatos befűdet. Valaki az mennőf
 bāgrul valo befűdet halgatta/és annal értelmit nem vifűrelű am:az a
 gonof állat/és elragagga azt/az mi az ű bűben bevolt oetac mint
 egg betemű mag az földbe/ez az ember az fi az vt felen vettetett
 volt. Az fi fediglen az elvetett magot fűfűllas helyre vűtte volt be/
 ez az ember az fi az igbit halgatta/és legattan őrómuēl fogagga
 azt/de nunczen ű magaban gűlre/ba nem ezal egg idiglen valo.
 Mert miforon az igheirt bāborufag tamad/auag űdőzīs/legote-
 an meg botrankozif. És az fi az magot az fűűfűfűl fűzibe vűtte
 volt be/ez az ember/az fi az igbit halgatta/és ez vilagnal gongā/és
 az lazdagfagnal ezalard volta meg fona az igbit es bāfūnalatlan b
 lisen. Az fi fediglen io földbe vűtte az magot/ez az ember/az fi az
 igbit halgatt/ertelmit vifű/és fi vūgre gōmōl/et es ad/és teremti
 nimell bāz annit/nimell bātuan annit/nimell bārminez annit.
 M:as hasonlatos befűdet vete űnelief eleifbe monduān. Az mennel
 nel orbāga az emberhez hasonlatott fi az ű földbe io magot vet/de
 miforon az emberet elaluttanak volna/elioue az ű ellenfūte/és az
 io magbūza fűzibe fonfolt vete/és elmene onnan. És miforon az
 fűbūza felindult volna/és ol termett volna/legattan megterezet az
 fonfot es. Az bāz biro emberet fūlgai fediglen az ű vofűfűz mēni e
 arif

Beit Sáfye itása Berne. 21

nek/és mondának úneki. Gram nemde io magot vetetiel valai az
 te földrebe:azirt honnan konkolosodott meg az vetemini:Az ú brot
 fediglen monda únekiel. Az ember tütte ezt/az ki ennekem elleni
 sigbem. Az folgat fediglen mondának úneki. Afarodi azirt hog el
 mennünk es kitiptünk az konkolt:Es az or monda. Men:hog ki
 ne faggassatok az buzát es az konkolual egetembe/miforon az kon
 kolt feditet ki. Hadd nőion fel eggütt mind az kető az aratásnak de
 ieglen/és az aratásnak ideen az aratásnak ezt mondom. Tiptünk
 tot ki előfő az konkolt/és kőssitet kiutbe/ez vigre hog azt meg
 igbessit/az tipta buzát fediglen gúnzitet az en buzásbázaniba.
 Mas hasonlatos befidet vete elutbe monduan. Az menneknek or
 pága hasonlatos az mustar maghoz/mellet az ember kezibe vün
 az ú földiben el ütteter/mell mag minden ferti veteminek kőzött kő
 scbb/De minek utanna felnöuent minden ferti veteminek kőzött na
 gubb/és ollanna lipen mint egg fa annira hog az égeten iaro mada
 rak elünek/és fipket raknak az ú agan. Mas hasonlatos befidet
 monda únekiel. Hasonlatos az menneknek orpaga az kőuáftoz/
 e mellet az asponiállat kezibe vün három mő kőstnek tiptaiaba
 tüttebe/és ott patta mind arziglan mig nem az tipta mint enesűl
 fogua meg kőuáposulna. Mind ezekt sola az Zesus az nipeknek
 seregbinet hasonlatos befideknek általa/és hasonlatos befid nekül
 sem mut nem sola únekiel.hog betelleseknél az mi meg vala n ondat
 van az profetának általa/ki ezt mondetta. Felintom az hasonlatos
 befideken az en pámot/az en pámbol oll dolgot berzatos ki/mel
 let elooltanak rentetuin ez világnak terem:stul fogua. Egottan
 házba mene/mihelen az nipeknek seregbit elborzotta volna/és az
 f u tanjuan u hozza meninek ezt monduan. Magarazd meg mi
 f uctiak

psal. 77

Euangelium

nekünk az konkolus vütt hasonlatos beßidet. És Iesus felelüm
monda ünekiék. Az fi az io magot veti az embernek fia az / az föld
fediglen ez világ az io magon fediglen ertetnek az menni orßagna
fiái az konkolon fediglen az menni orßagna gonosß fiái. Az ellenig
fediglen az fi az konkolt veti az földbe az ördög az aratásnak fe
diglen ideie ez vilagnak eluighezise. Az aratof fediglen az angalof.
Annakofairt misippen fitißtihtatik az konkol / és az tűzuel meg igh
ettetik / ezenippen lißen az dolog ez vilagnak eluighezisinek idein.
El borzatta az embernek fia az ú angalit / és fitißtihtanak az ú or
ßagabol minden dolgot fitből tantorodas lehetne / és egetembe
azotot és az fit gonosßagot tißnek / és beuetik úköt az igo kementéze
be / ott lißen az siralom és az fogaknak eziforgatása. Akkoron az
piro és io emberek ollan finessigben kezdenek lenni mint az nap az
ú atfoinak orßagában. Az kinek filiái vadnak az hallasra / halgassa
meg. És meglen hasonlatos az menneknek orßaga az földben el ren
gett draga marhahoz / mellett mikoron az ember meg lelend el rente
és ebböl valo örömiben elmegen / és minden marhaiat elagga / és
megvissi az földet. És meglen hasonlatos az menneknek orßaga az
kereskedő emberhez / ki sip dragafouet keres / ki mikoron egy dra
gafouet lelt volna / elmene és minden birtoka alatt valo marhaiat
elada / és meguiug az dragafouet. És meglen hasonlatos az mennek
nek orßaga az vono hālohoz / fit az tengherbe vetnek / mell hālo
minden nemű halat berekelt az vonásban / mell hālo mikoron meg
tolt volna / az partra fi vonák / és ott leülüm / az mellek ioß lūnek
benne / azotot fi vālaßtal az ú edinekbe / az mellek fediglen ioß nem
lūnek elkhānāf. Ezenippen lißen iouendöre ez vilagnak eluighe
zsisben / el ünnek az angalof / és liualaßtāf az gonosßot az iofnak
közöl

lőzelle/és úfót az igo kemenczébe elkeverték/ott lőben az siralom:
és az fogaknak kiforgatása. Vonda az Jhesus ünelt. Megert-
teti mind ezeket? Vondának ünelt. Megram. És Jhesus morda
ünelt. Annakokart minden tráfudo/ki az mennői dologban bölcz/
hajonlatos az házbiro emberhez/ki az ű rentetiből en és o marha-
tot vőben fűs lűn ez miforon Jhesus el ugherte volna ez befideket/
onnan masua mene/és miforon az ű házaiába ment volna/az ű su-
nagogaióban vő tanítá az nűpet hog azot elzudalloznának/és
ezt mondának. Honnan vagon ennek az ű bölczesighe/és az ű sol-
tehetlighe? Nemde ez amaz árznak fia: nemde az ű annának
Mariái netce/és az ű attafianak Jakab/és Joses/és Simon/és
Judas és nemde az ű hugai mind munalunk vadnak: Annakokart
honnan vadnak ennek mind ezek? És botrankozást tőnek vala ű
ranta Jhesus fediglen monda ünelt. Egő profeta és ninczen tőtes-
signélkül egetűt hanem ezal az ű házaiában/ és az ű házában/és
nem tūn ott sol isteni erővel valo dolgot azotnak ű hűtetlenfighetűt

Rígeñnegevitk ríß.

Az időben az Herodes/ki az
nig fejedelemnek éggit vala/
meghalla az Jhesusnak hirt/és monda
az ű fogainak. Az az János Baptis-
ta/az tamadtól halottáiból és az mē
vagon ű benne enne sol isteni erővel

valo erelekedet. Mert az Herodes megfogta vala az János/és
meg főtőztette vala ütet az Herodias/az ű attafianak az Jdep

Euangelium

nek felesighet. Mert ez t monga vala az Janos Baptista az Herodesnek. Nem szabad ceneked hog az Herodias felesighed legen. Es mikoron meg alarna utetolni / fil vala az kor nuptul / annafokairt hog az Janost og tartak vala mint egy profetat. Mikoron kediglen az Herodesnek buletisinek napiat udlengt az Herodiasnak leana tanroluala / es ez dolog kellemtes lun az Herodesnek. Annafokairt nag estisuel fogadast tun hog valami firot kirne / uneki megadna. Es az leani mikoron elospor hozza tanztatott volna az u annatul ezt monda. Add ennekem itt egy talban az Janos Baptistanal u feit. Es az kiral ighen bankodet ezen / de maga annafokairt hog meg eluttt vala / es azokirt az fil u vele rgetembe az lakodalomban valanal / paranczola hog uneki adnak. Es elborzata es feit vitete az Janos Baptistanal az tomlozben / es elobozal az u feit egy talban / es az leannal adal / es az leani az u anjanal viuc. Es oda meninek az u tanituani / es feluius / az u testit / es eltemetget utet / es elmeninek / es meg mondal az Jesusnak. Mikoron az Jesus ezt meghallotta volna elmene onnan egy pusta helyre czal u maga es az seregnip mikoron meghallotta volna u utanna mene galog az varosokat el baguan. Es mikoron kiuttt volna nag seregnipet lata / es konorule urantol / es meg goghta azol korrol azokat az fil betegsigenet miatta gonosul valanal. Annafutanna mikoron bekezdett volna alkonodni / u hozza meninek az u tanituan ezt monduan. Pusta ez hely es immaran az ora eliar / borzasdel az nipeknek sereghit / hog menienek falusba / es vegenek eledelt magoknak. Es az Jesus monda unekiek. Nem kulsig azolnak hog elmenienek / aggarot tu unekiek enniel valot / es az tanituanot mondanal uneki. Minzen nekunl itt tobb / panem czal oi kenerunk / es ket halunk. Az Jesus kediglen e monda

monda. Hozzátof ide ennefem azofot. És paranczola az nipeknek
 seregbinet hog letelepennet az fűn. És mikoron kezibe vutte vol
 na az őt fenieret/és az fet halat semet az menibe fel emeluin meg
 āldā/és mikoron megsegte volna az fenieret az ű tanítuānina
 adā/az tanítuānōf fediglen az nipeknek seregbinet adā.és mindnā
 iān űnek/és meg elegbedinek/és fel vūnek tišenket teljes kōsart mell
 tizenket kōsart betöltöttenek vala hulladikofual mellet elmarattaz
 nak vala az megelegbedett sereg niptul. Az fīf fediglen űttenek va
 d la/valanāf fīrfiak olsmint őtför valo ezereñ asponiāhatōf nélkül/
 és germeket nélkül. És legottāñ fīsemte az Jēsus az ű tanítuāniet
 hog az haioba állanānāf/és ű elotte meninek az tenghernek tulso
 partāra/miglen ű az nipeknek seregbīt elborzātna. És az nipeknek
 seregbīt elborzātuāñ felmene egg begre egedul imādofzni. Mikor
 on fediglen elūt volna az istueli űdō/ūmaga vala ott. Az haio és
 fediglen immārañ az tenghernek főzepiben vala/és ide s ioua veret
 etit vala az tenghernek habitul. Mert azfel arczul fūy vala. Mik
 oron fediglen az űnek neged vigiliaia volna/ū hozzáiof mene az Je
 sus az tengheren iāruāñ. És mikoron lātāt volna űtet az ű tanít
 uāni hog az tengheren iārna/ilelemnek miatta meg haborodānāf és
 mondānāf. Zelilātās ez/és ilelemnek miatta felhāltānāf. De leg
 ottāñ bolala az Jēsus űnekiet ezt monduāñ. Bātorof legetek/en va
 gōf meg ne rettenhetek. Feleluin űnekī az Peter monda. Uram ha
 te vag paranczoli hog en te hozzád mehessek az víz binen. És az
 Jēsus monda. Jūnel. És mikoron fīállott volna az haiobol az Pe
 ter/az víz binen iāruala/hog az Jēsus hoz menne. De mikoron nag se
 bessselet lātna/meg rettene/és mikoron elkezdett volna burulni fī
 āltasi tūn/és ezt mondā. Uram tarcz meg engbemet. Legottāñ az
 Jēsus

Euangelium

Jesus kezit finnytuán meg ragadā útet/és monda űneli. Te kő deb
bűtű, miért teteljedel kala! És mikorōn az haroba bementenek vol-
na/megűnnek az kő. Az kő fediglen az haroban valanak horzā
tarulānak/és imādak útet ezt monduān. Bizonāual istennek fia vag.
Ez mikorōn által mentenek volna Benezarethnek földire meninek/
és mikorōn meg esmertik volna útet az embereket az kő az helen lak-
nak vala/főveteket horzātānakel mind az eghis tartomāba/mell
minden felől ű horzāiol főzel vala. És ű horzā vűnek mindeneket
kő gonosul valanak/és felette ighen kőnek vala útet hog ezal az ű
ruhāianak kőit enghedne illetniek. És valamēn illetet mind meg
gogulanak.

Az izenötödik rész.

Mikorōn az Jesushoz men-
nek az irástudok/és az fariseusok/kő
Jerusalemből mentenek vala oda/és
ezt mongak vala. Miért kőghit meg
az te tanítuānid az ű elscielnek kőzi-
b

sit! Mert nem mossak meg az ű kezeket mikorōn kőneret isnek. És
az Jesus felelűn/monda űneliek. Miért kőghitek meg tū és az is-
tennek paranczolatát az tū emberi kőzistekirt! Mert az isten pa-
ranczolatot adott/és ezt mondotta. Tőstelled az te atādot/és az te
anādot/és valaki gonosk mondānd az ű atānak/auag annānak ha-
lalual kőllonmeg. Tū fediglen ezt mongātok. Elkarli ezt mondhat-
sa az ű atānak/és anānak. Akarmi isten nekrebe valo aiāndis kőss
nedra vagon teneked/mellnek en tūlem te horzād kell vala iutni.
Ez nem fogia tőstelni az ű atāt/auag annāt etel. És elhippen el
pütök

Exo. 20

Deut. 5

Beit Mathye itāsa berint. 24

vutól creit az istennek paranczolatának az tú ember berzistekirt
 Tú tettetesbentigú nipek/igazán profetalt tú rufatok az Esaias
 profeta ezt monduā. Ez rup/az ū pāiaual en hozzām közeghetes. 29.
 Es az ū aiauiual enghemet tištel/de az ū pūot tabul vagon entūlem.
 De hāba tištelnek enghemet/az tiš oll tanusagokra tanigana/mel
 let az emberetnek berzisi. Es az seregnipet ū hozzā hūuā/monda
 ūnekiet. Hallatof meg/es erzitet meg-nem az tiš fertelmessz az
 embert/az mi az embernek pāiāba megen/ha nem az tiš fertel-
 messz az embert/ az nu az embernek pāiābol ti iū. Egottā ū
 hozzā iārulānak az ū taniguan-es mondanak ūnek. Ūdi ešedbe
 hog az faršeofol meg bāntatānak ez bešidet halluā. Es az Jezus
 feleluā ezt monda. Minden plantālas gūferitūl fogua tišagzat
 tatik/mellet az en mennici atām nem plantalt. Hagātofel ūlōt/
 az vafoknak vak vezeri ezet. Na kediglen az vak az mās vaknak ve-
 zere lēnd/mind letten az vārembe fognak esni. Feleluā az Peter
 monda ūnek. Add ertelmit mū nekūnk ez hasonlatos bešidnek. Az
 Jezus kediglen ezt monda. Meglen tú es értelem nélkül vattohē
 Meg sem ertitēti hog valami az embernek pāiāba bē megen/az ū
 pāiāba pāl le/es az arnik pēbe borzattatik. De azok az mellek
 az embernek pāiābol pārmaznakfi/az pūbōl iūnek fi/es ezet tišit
 fertelmessz az embert. Mert az pūbōl iūnek fi gonof gondolatof/
 emberöldōkifet/hazasagtorisnek bünē/parāznasagof/oršagof/
 hamisstanusagof/šidalinas bešidē. Ezet az mellek az embert fer-
 telmessz tišit-de ez meg nem ferteztet embert hog valaki mosdats
 lan kēzuel išit. Es Jezus onnan el menuin Tyrusnak-es Sidonna
 tartomānāba men-es ime egg asšōnkember fi. Sananca ne iū tar-
 f tomantol valo vala-es vāganazon földnek hataribol iūt palatiale
 pala

Euangelium

Vala únefi ezt monduán. Köörül en rantam vram Dauidnak fia
az en leánom az órdógtúl nómorulippen götrelt az Jhesus lediglen
femmi feleletet nem ada únefi. És az ú tanítuári ú hozzá menu
nek/és kint vala útet ezt monduán. Borzsd el te túled/niert nae
gón tiált mû vtánnunk. És az Jhesus felelvi monda. Nem borzát
tattam en egebethez hanem ezaf az iuholhoz tit az Izraelnek
házául elveftcnek. Az aszonember lediglen elöue/és orzáára
leburula/és istenhez illendó tístessigbet tán únefi ezt monduán.
Vram lig seghiziguel ennetem. És az Jhesus felelvi monda.
Nem illendó dolog ez hog az fiafnak tenerit kézbe vegil/és az
fölkötnek vessik. Az aszonember lediglen ezt felc. Bizón az vram
Mert az fölköt és ezaf az hulladitokból isnek az mellet az ú vrola
nak ástafarul hullanak le. Egottan felelvi az Jhesus monda únefi.
O te aszonember/nag az te búdod/legen vg teneked az mitippen
afared. És az ú lánának az údótul fogua egyissighe lün. És elebb
menuin onnan Jhesus az Galileának tenghere melle mene/és egy
hegre fel menuin ott ül kala. És solfereg nip mene ú hozzá mell
fereg nip hoz vala ú vele egetembe fantálot/vakolot/siteteket/fel-
feg embereket/és sol egéb korokot/és letuelt azokat az Jhesusnak lá-
táinak/és meg gognta úfót. És az sol fereg nip ighen elzudalko-
zet mikoron látta volna hog az nimát solnának és az felszegembe-
ret meg gogultanak volna/és az fantát iárnának/és az vakol lát-
nának/és dirziretet tífnek vala az Izraelnek isteninek. Az Jhesus
lediglen ú hozzá hruán az ú tanítuárit ezt monda. Köörülöl
en ez sol nypen annafolant hog inimáran harmad napia vagon hog
ezet en velem túrnek/és ninczen mit ennel/és nem afarom úfót itlen
elborzótrom/hog elne fogaitozzanak az uton. És mondának úne-
f

Beit Matthe itāsa Berint. 25

fi az ű tanítuān. honnan lehet műnekűnk itt ez pűstāban annie fe-
rierűnk/hog enne sof nűpet megelűgherzűnk? Es mond a űnciek
az Jēsus. Hān feneretef vagon? Es az tanítuānok mondana
Hēi/ es egg keues halarzkaik. Es paranczola hog az sereg
nűp letepedne az földűn. Es kezibe viug az hēt feneret/ es az ha-
lafat/ es minet utanna halat adott volna/ meg űeghe/ es az ű
tanítuānina adā/ az tanítuānok fediglen adak az sereg nűpnek.
Es mindnāian űnek/ es megelűghedinek/ es fel vűnek hēt telles
fösart/ mell hēt fösart be tűstűrteneűk vala az hulladifosual/ mell
tes elmarattanak vala az meg elűghedett sereg nűptűl. Es az
fik űttenek vala/ valānak firsiaűk rugűer valo ezerenn' asűonem.
beret nűlűl/ es germetek nűlűl. Es az sereg nűpet tűle elboz-
rzātuānn haioba űalla/ es az földnek hatariba mēnei mell Mag

dalānak netez tetik.

Itēnhatodik rűsz

Es műsoronn űhoz űā
mentenek volna az fa-
riszusok az Sadducso-
solual egűtembe fűirts-
űn kint vala űtet hog az mennor-

űagbol ielenűghet mutatna űnetiek. Es űelelűn az Jēsus mon-
da űnciek. Műsoronn estve kezd lenni ig' mondotoűk. Tűűta űdű-
lűűen/ mert veressellik az ěg/ es rigvel/ ma gonosű űdű lűűen/ mert
az ěg űomorulűppen veresű űint mutat. Tű tettetes űentűűghű
em.beret az ěgnek űinűrűl itűletet tuttoűk tenni/ az űdűűnek fediglen

Es ielen

Euangelium

101. 2. ielenfighit nem itilheteteki meg? Az gonosz és nem igaz fiau nŕ
liuān latni ielenfighet/és ielenfig űneli nem adatit egéb hanem az
ielenfig mell az Zonāsonn lűtt. És azofat elhaguān elmene.
És mikoron az ű tanŕuān az tulso partra mentenek volna fele
disenfignek miatta nem vűttenekvala kenereket űvelet. Az Zesus
kediglen monda űnekiet. Meg lassatof és eltauoztassatof az sa
riszuszofnal és az Sadduceusofnal kousāpāt. És az tanŕuānol ű
magolban hānōdnaf és vetōdnaf vala ezt monduān. Nem hoz
tunk kenereket mű oelűnk. Mell dolgot mikoron az Zesus meg er
tett volna monda űnekiet. O tű lűsded hűtűet mit gondolkottot tű
magatolban hog kenereket nem hoztatof tűveletet? Nem vűttiteti
meg eŕetekbe/és nem emlékezteti meg amaz ōt kērűrűl/ mell ōt
kērűrűel ōt ezer embert elegbűtiti meg? És nem emlékezteti meg
hān telles kofart vűtōkfeli? És nem emlékezteti meg amaz bēt kē
rűrűl/ mell bēt kērűrűel nŕg ezer embert elegbűtiti meg/ és hān
telles ŕatrot vűtōkfeli? Hog vagon ez hog nem értitel hog en nem
az kērűrűl mondottam legen tűnettel azt/ hog eltauoztatnāt
az fariszuszofnal/és az Sadduceusofnal kousāpāt? Ergattān meg
értet hog nem azt patta volna űnekiet hog az kērűrűel kousāpāt ta
uoztatnāt el/hanem az fariszuszofnal és az Sadduceusofnal tuda
mānōfnaf kousāpāt. Mikoron elűtt volna az Zesus Esfarea
netōū oarōfnaf tartomāniba/mellnek Jilep kērűl otto vala ez ne
wet/megkērdē az ű tanŕuānūt ezt monduān. Xinek mondanaf
enghemet lennem az emberek amaz embernek fiat? Az tanŕuā
nol kediglen mondanaf. Nŕlŕit Zānos Bōptisēanaf Nŕlŕit Jilef
nek/Nŕlŕit Jeremiāsnaf auog az profetafnal ŕāmi kōzrűl egē
nek. Monda űnekiet. Tű kediglen kűnek mondotof enghemet len
nem

Szent Mattheus Írása Szerint. 26

Nem? Felelvén Simon Peter monda. Te vagy az Christus az
 élő istennek fia. És felelvén az Jesus monda úneli. Bódog vagy
 te Simon Bar Jona/ mert ez ielemis nem lútt teneked az
 testül és virtül/ hanem az en atámtul ti az mennorßágban vac
 gon/ en és kediglenn ezt mondom teneked hog te Peter vagy
 az az kúßifla és az kúßiflañ ippitemfel az en egházamot és az
 pokolnak kapui róuel el nem hatalmazhatnañ ú ellene iouen
 dőre. És adom teneked iouendőre az mennorßágnak kulczait/ és
 b valamit megfotózendőß iouendőre az földön megfotózué lißen az
 mennelben és. És valamit megodozandaß iouendőre az földön
 megodozua lißen az mennelben és. Egottan paranczola az ú
 tamtuaninañ hog valasinel meg ne mondanáñ hog ú volna az Je
 sus Christus. Az údotul fogua kezdé az Jesus meg ielemtem az
 ú tamtuaninañ hog ellellene úneli Zerusaleimbe mennu és ott so
 lat þenwednu az vinctül/ és az papoknañ fiedelinatül/ és az mofu
 doktul és hog meg fellene ólettetnu/ és harinad napon feltamadnu
 És mikoron felfelé vutte volna útet az Peter/ kezdé úreá feddeni
 ezt monduan. Tauul legen ez tetüled vram/ semmikppen nem le
 þen terantad ez. És az Jesus hátra forduluan monda úneli.
 Eregg hátain meghe te Satan/ megtartoztat/ engbemet/ meré
 nem érted azokat az mellek íteni dolgok hanem azokat az mellek
 emberi dolgok. Egottan az Jesus monda az ú tamtuaninañ. Ha
 valaki en vtánnam alar iúnnu megtagaggá úmagat és fellege az
 ú keresztfaíat/ és engbemet köuessen. Mert valaki az ú lelkét meg
 alaria tartani el fogia veszteni azt/ Visþhontag valaki elbeßtendi
 az ú lelkét en mettem/ megfogia lelmi azt. Mert mit háßnál em
 þernek ha mind ez þiles világot maganañ nérendi/ az ú lelkét pedig

Euangelium

len elvefztend. Quag mi valczagot fog adni ember az u lelleire.
Mert fouetkezit ez hog az embernek fia eluion az u angaliual
az u attana ducz olighiben/ es akkoron megfog fizetni mindennek
az u mukfedete perint. Bizon mondom tuneket hog vadnak ite
rukit fit halalt nem fostolnak accziglan mignem meg lattak az
embernek fiat el uui az u orbagaban.

Ezcsihetedik riss

Es hat napnak otanna u
melle vifi az Jesus az
Petert/ es Zakabor/ es
Janost az u attafiati/ es el
vifi ufoi egg nag magas
hegre felfele/ es u elottet pinben el
ualtoztatet/ es meg finesedet az u

orrzai/ es ollan lun mint az nap. Es az u ruhai feyret/ es ol
latmot mint az vilagossag. Es ime lattak az tanquanos az Mo
ysesi/ es Ulesit/ lit az Jesusual polnak vala. feleluin kediglen az
Peter monda az Jesusnak. Dram igben io munekunt itt lennunt
ha akarod vungunt három satort itt/ egget teneked/ egget Moys
esnek/ es egget Ulesnek. Mitoron meg ezt mondana/ ime nag
fines fod fogu ufoi be. Es ime so adatet az fodbol ez igbifuel.
Es az en berelmes fiam/ liben iolippen fednem betelget/ utet hal
gassatol. Es mitoron ezt hallottal volna az tan quanos orzaz
sokra esinek/ es selette igben megretteninek/ Es u hozzaioi iaruia
uan az Jesus illetet ufoi/ es monda. Kellekettel/ es ne filletek.
Mitoron kediglen fel emelket volna az u pemeket/ senkit nem lat
nak

na! vala hanem ezal az Jhesu! úmagát. És mikor on leballanā
na! az begrul paranczola unekiet az Jhesu ezt monduā. És lā
tast valakinet meg ne mongatol/ mig nem az embernek fia balot
tarbol feltamad. És meg kerdest utet az u tanruān ezt mond
uā. Tehag mirt mongal az mastudol hog előbbor el kell az Altes
nek iunni: Jhesus fediglen feleluin monda unekiet. Bizon hog az Al
les, elu előbbor/ es mindeneket io állapotra allat/ de mondom tū
nekiet hog immāraā az Alles eluitt/ es meg nem esmeret utet/
b hanem azt tiust u ranta az mit igaz binte asarāna! . És zenhippen
az embernek fia es benuedni fog u tūlöl. Eegottān meg esmeret az
tanruānol hog ezt az Janos Baptistarul mondotta volna unek
iet. És mikor on az nupnek seregbe fozibe ment volna az Je
sus u hozza iarula egg ember terdet hanruān unekiet/ es ezt mond
nān. Vram fōnōrull az en siamōnmert bauas es gonosul gōtre
it/ mert galorta vizbe elit es galorta tūzbe es az te tanruānū
na! vūm/ es nem gogryhatat meg utet. Feleluin fediglen az Je
sus monda. O te hūtotlen/ es visbāfordult fāiu nupvallon merēzi
e len fogol lenni tū fozottetel vallon merēziglen foglak elturni tūcō
fōt! Hozzatol ide azt. És megfedde az Jhesus az ordoghōt/ es fi
mene u belole/ es eghissighet vūn az germel az ūdōtūl fogua. Eeg
ottān az tanruānol az Jhesuhoz iarulāna! titkon es mondana!
Mire nem ūzhetol si mū azt: Az Jhesus fediglen monda unekiet
Az tū hūtotlensigefirt. Mert bizony mondom ezt tūnekiet hog
ha ezal egg mustar magni hūtotol lend es/ ha ezt fogiatol mon
dani imez begnet/ mennel innen amoda! elmeget/ es semmi do
log lehetetlen nem lißen tūnekiet. De ez fele fan nem megen si
f hanem imādfozāna! es būxtōlāna! általa. Mikor on fediglen

Euangelium

Galileában tárnának kelniel monda az Iesus úneket. Kővet
kerit ez wuendöre hog az embernek fia emberetnek kezekbe adattat
fist es meg fogatolni utet / es harmad napon feltamad. Es azot
felette ighen megfeszredinek ezen. Mitoron kedig'en Kaperna-
gummal városaba mentenek volna az Peterhez meninek azot az
fist az ado pinzt foltat venni mell pinz didrachmanak mondatil
es mondának. Az tu mestertel meg aggar az ado pinzt. Monda
úneket / Meg. Es mitoron bement volna az házba elsőviue be
fiduel utet az Iesus es monda. Mi lattatit teneked Simon.
Es földön való királot híctül vígnek adolat / auag felszámolt ra
kast. Az u fioktuli / auag azoktul hit úneket semmin nem illenek
Monda úneket az Peter. Azoktul hit úneket semmin nem illenek.
Monda úneket az Iesus. Tehag szabad emberet az királoznak fiat.
Demaga hog ne legúnt úneket bántásokra gonosz pildat aduau
mennel es vesdöbe az tengherbe az borgot / es vonszel az halat az
mell elsőör az borogra előiu es fúdsel az u háuat / es pinzt talál
benne / mell pinz Staternel mondatil / veddi azt / es add úneket
en utet / es te utted.

Ezennolgzadik rész.

Az időben hozzá jár
tulának az tanítuas-
nok az Iesuhoz / es
mondának. Kiszoda
gratul nagubb az menniesne? orfagában! Es egg gyermeket u hoz-
za.

2. a hűvös az Iesus ú közlőre állatá / és menda. Erőn mondok
 tündeket ha meg nem fordulandotok és ollatintok nem lőtet mint
 az germeket be nem fogat mehetni az mennelnek orfágába. Anz
 nasofant valaki illen alázatofon vőli űmagat mint ez germet /
 ez az ti mentül nagobb az mennelnek orfágában. És valaki
 bozza vőnd egi germetzet en nembe mint ezfura germetze
 emhmet vően az ű bozza. Valaki kediglen bantásra lőnd egi
 gnet ez illen fűbedelnek lőzzölle ki en bennem hűnek / jobb annal
 hog egi malom fűet fűssenek az náfara / és az tenghmet mül
 fighibe vőssik. Tan ez világnal hog bantásra vagon gonof pildae
 aduan Mert fűssig hog elhűnek az gonof pildaadafbol valo bant
 asof / demagatan az embernek / az kinet általa az gonof pildae
 adafbol valo bantás elűtt. Hog ha az te kezéd auag az te lábod
 bantásodra vagon teneked / vágdel azt / és vődel te túled. Jobb
 teneked az illetré bennened hog santa auag inkább fűssig lig
 hog nem mint két kezuel / és két lábual az örök tűzre bozza. Tal
 nod. És ha az te fűmed bantásodra vagon teneked vándti az
 és vődel te túled. Jobb teneked hog fel fűmuel menibe az
 illetré inkább / hog nem mint két fűmuel az gehennel tűzibe vő
 trffel. Meglassatof hog meg ne vőllatof egi az illen fű
 bedelnek lőzzölle / Mert mondok tündeket hog az ű angali az
 menni orfágban mindenforonlattat az en atamnal fűit ki az
 menni orfágban vagon. Mert azirt iűtt az embernek fia hog
 megtarza az vőbedeleműl az az muelvőtt volt. Műlatta
 ez tündeket. Ha valameli embernek fűz iuba lőnd / és ha azok
 lőzzöl egi elhűledentil elhűvuan az fűlentzenkilentz iubot az
 fűgeten / nem de elmegeni és megfűrti az egi iubot / az mül e
 tiat

Euangelium

tiueledett volt: És ha történné az hogy meglesi az iuhot bizony
 mondom tünettek az égen inkább örül hogy nem mint az filenéz
 venfilenéz: mell iuhot el nem tiuelettenek volt. Észenkippen
 ninczen afarattá az tú atátolnak ti az menni orfágban vagon/
 hogy elveszpen egg ez kúfdeketnek főzölle. Ha lediglen vitkezendik
 te ellened az te atadsia/mennel/és fedd meg útet te főzötted/és ú
 főzotte. Ha földet fogadanga/meg nérted az te atadsiat. Ha földet
 nem fogadanga/víg melléd egg embert auag tettót/hogy az:
 két auag három tanunak báiaual való vallásual minden befidnek a
 ereie legen/Hogy ha azolnak sem fogagga bauolat mondmeg az
 eggházbeli nupnek/hogy ha az eggházbeli nupetnek sem fogagga
 bauolat/vágan tarzad mint egg pogant/és egg fufart. Bizón
 mondom tünettek hogy valami dolgot meg főtőzendetel ez
 földön/megfőtőzue lisnek az menni orfágban és. És valami
 dolgot megodozandatol ez földön odozua lisnek az menni or
 fágban és. És meglen ezt n ondeni tünettek hogy ha tú főzölle
 tel két ember egg afaraton lene ez földön asarmi dolog felöl az
 mellett firendnek megadatik ünctel az en atamtul/ti az menni b
 orfágban vagon. Mert valahelett fetten auag hármán eggbe
 gültenek az en nettembe ott vagoz ú főzöttöl. Legottan az Pe
 ter az Iesus hoz iaruluan monda Gram ha az en atamsia en el
 lenem vitkezendik/hanifor borzassal meg üncti/megborzassal
 hétper: Monda üncti az Iesus. Nem azt mondeni teneled hogy
 hétper borzassal meg üncti/haneni hétuenper való hétper. Anna
 ofant hasonlatossa titetel az inennetnek orfaga az királi miltoz
 sagbeli emberhez/ti bamot afara vetni az ú polgaiual/és milo:
 ron bamot kezdeti volna vetni egg embert hozanak ú eleibe/ti e

12 ezer talent pinzuel tartozik vala únefi. És mikoron ez ember
 meg nem fizethetne/ paranczola az ur hog mind u magat el ad:
 nak s mind feleségét/ s mind gyermekét/ és minden marháját hog
 az fizetis meg lenne. Mikoron kediglen lefett volna előtte az
 polga/ esedezik vala únefi ezt monduan/ Uram lig engbedelmese
 en hozzam/ és mindenest megfizetel teneked. Megfőnörülvén
 az ur az polgán elereszté útét/ és az főczón pinzt és megenghedé
 únefi. Mikoron kediglen fi útét volna onnan az polga/ talala eg-
 get az u polga tarsí főzöl/ fi adós vala únefi. Fáz pinzuel/ mell
 pinz denarnak mondatik/ és megfoga azt/ és elbatalmazuán ran-
 ta/ nakat telcrvin vonba vala/ és ezt menga vala/ Add meg az
 miuel tartozol. És lefett előtte az u polga tarsa/ és firi vala u:
 tet ezt monduan/ Lig engbedelmese en hozzam/ és mindenest
 megfizetel teneked. De az nem afara hanem el mene és az tőm
 főzbe veté útét/ hog ott lenne mind arziglan mig nem az adós
 fagot megadna. Mikoron ezefet latta volna az u polga tarsí se-
 lette igben banak/ és elmeninek/ és az u vrolnok mindenest meg-
 jelentinek az mi dolgot littenek vala. Ergottan elő hívá útét az
 u bra/ és monda únefi. Te gonos polga az te adós fagodat mind
 megenghedim en teneked mikoronn főnörghöttel volna ennekem
 nemde fellvalak teneked és főnörvlnöd az te polga tarsodon mi-
 tippen en és főnörvlttem vala te rantsad? És az u bra meghara-
 gust/ és az boherelnel kezibe ada útét/ hog mind arziglan fize-
 ranak/ mig nem megadna mind az miuel adós vala únefi. És
 zenlippen tiben tüneket az en mennek atom és ha főtetéből meg-
 nem kerzatangatot mindent az tu atától fiant az u búnefi.

Evangelium

Ézenkilencedik rész

Es lün misorén e' vighez
te volna az Jesus ez be
fidelet elmene Galilgas
hol Sido crbágnak határba az Jor

dan eluz/ es nipeket lot jereghi követel útet/ es ott meg gogya
álot. Es az fariseusok u hozzá meninek/ kirtuin útet/ es ezt
mongal vala üneli/ Enghetteti embernek eluálni az u felcsigbi
eul a farmi olirt? Jelelün az Jesus monda üneliel/ Nem ol
uasfátoli hog az fi ez világnak kezdetiben az emberet teremtetie
og teremtetie úlot hog eggy firsu volna az másit asponember/
es monda. Annakofart elpagga ember az u attat es az u anuál
es az u felcsigbihez fogja foglalni magát/ es letten eggy testm
lisnek. Annakofart unmarann az firsu/ es az asponember
nem let testi hanem eggy. Annakofart az mit az qten eggybe fog
halt/ azt ember el ne válassza. Mondanak üneli/ Rehag az Mo
yses mi olirt bagott adni levelet az elválasztásrul/ es az felcsigbet
mire hatta az firsuval túle elborzátu? Mondá üneliel/ Az Mo
yses az tú bücteknek lemin volta:rt enghette meg tüneltet felcsig
betet túletet elborzát notol/ de eleitül fogva nem volt igen. Mert
ezt mondom tüneltet hog valaki felcsigbit útüle elborzát anga/
es más felcsigbet vënd magánal/ házasságtörisnek bünibe esik/ ha
nemha ezt annak paráznaágart tendi. Es az fi oll felcsigbet
eípen magánal/ lit más firsu u túle elborzátott/ házasságtörisnek
bün

Gen 1.
Us.

gent **Matthe** irása berint. **30**

bűnibe esik. Mondanak úneki az ú tanítvánai/ Ha illen módon
 vagon az embernek úge az ú felelősséggel nem is megbárasulni.
 Mondá az Jhesus úneki/ Nem mindenek foghattal be ezt az
 mit mondos/ hanem ezaf azot az fíket aiándotok vagon erre.
 Mert vadnak oll berilt emberek fíket az ú ankolnak mihiból est
 lippen pülettenek/ és vadnak oll berilt emberek fíket emberek be
 ritlenek meg/ és vadnak oll berilt emberek fíket ú magot berítik meg
 úmagokat az mennéket orfágait. Az li befoghatta/ fogiabe.
 a Legottan germeletet hozának úneki/ hog az ú lezet ú reaiot ten
 ne. Az tanítvánok fediglen feddenek vala azokra. Az Jhesus le
 diglen monda úneki/ Haggatol el az germeletet/ és ne títetza
 tok meg úfot en hozzám iünni/ mert ez illetinek az mennéket
 orfága. És mikoron lezet ú reaiot tutte volna/ elmene onnan.
 És ime egg istiu iárula ú hozza/ és ezt monda úneki/ Te is mef
 ter/ mi iot teges hog örök iletem legeni. Mondá az Jhesus úneki/
 Mirt bñs engemet ionat/ Ezaf az egg isten iot/ senki nem egg
 hog ba az illeire bratarf menni tarz meg az paranczolatot.
 b Mondá úneki Mell paranczolatot. Mondá az Jhesus Gal Exid.
10.
 kossagot ne tig. Hazzafagtorníket bűnben ne lel edezel Ní orozz.
 Hamisstanusagot ne mong. Tíftelied arádot/ és anádot/ és feres
 fed az te közél valo embereket mint temagadot. Mondá úneki az
 offiu/ Mind meg tartottam ezeket germeletigbemtül fogva mi
 ezoda fogatfozasom vagon méglen? Mondá úneki az Jhesus/
 Hato gatfozasnékül valo afarf lenni/ mennel addel az mi mar
 bád vagon/ és ofto gasd az feghíneket/ és rentel marbád lipen
 az menni orfágban/ és iouel kúels engemet. Mikoron az istiu
 ezt pallotta volna elmene/ nag samoru liuin/ mert sol örök vola

Euangelium

Az Jhesus ledig'én monda az ú tanítváninak: Bizón mondom
 tunc et hoc az fázdag ember nehezen megen be az menn orpaga
 ba. És megleen mondom tunc et hoc. Könnebb az teuinel az tó lu
 ton által menni, hog nem mint az fázdagnak az istennek orpaga
 ba be menni. Mikoron ezt hallottak volna az ú tanítvánai igben
 elzudalfozának ezen és mondanak: Echag fázoda lelheti üduós
 ságba: Esetintün az Jhesus úköt monda ünecik: Az embernek
 ez lehetetlen dolog az istennel lediglen mindenel lehetőségek.
 Megottant elelün az Peter monda ünecik: Ime mindeneket el
 pattunk mi és tighedet fővettünk/annakofarr mi lipen ezért mi
 nekünk: Monda az Jhesus ünecik: Bizón mondom tunc et hoc
 tu tó engemnek fővettetek az onnan való pülettinek Wein mi
 koron az embernek fia az ú felighez voltanak bekibe ülend-akko
 ron tó és tizenket bekelen fogtot ülmitilün az Israelnek tizenket
 nemzetiségbe. És valaki elpaganza az en newemrt az ú házát
 auag attafiat/auag bugar/auag artas/auag annat/auag telest
 ghit/auag fiait/auag földi örökiségbe/Bar annis vissen bekibe és
 az örök életnek örökösé lipen. Sokan lipnek lediglen oroljot, azot
 közzöl az tó eljót voltanak/és sokan lipnek el őf azot közzöl az
 tó tó oroljot voltanak.

Muscadik rül

Ezt basonlatos az
 menneknek orpaga az
 házba emberhez
 ti nag. hányalban
 házabol himene/hog az ú földbe
 mi

Beit Mathye Irāsa Berint. 31

műcsket fogaggon. Mikoronn lediglen meg berzódott volna az műcsket minden napra egy egy napi műbe mell egy denar pinzt tißen / az ú böleibe borzāta úföt. És si menuin harmad ora fele / lata egeb embereket és / til az vāšart allanať va la hualkoduā / és monda azoknak / Menietekel tú és az en bölömbe / és megadom az tú igazatolat. És elmeninel. És meglen kimene hatod és telenzed ora / ele / és azonkippen tūn. Tizenegy ora fele lediglen és meglen kimene / és talala egeb embereket és / til hualkoduā ott allanať vala / és monda úneket / Mire allatott itt mind ez egybő napon hualkoduā / Mondanať úneket / Mert senki birbe meg nem fogada műnföt. Monda úneket / Menietekel tú és az en bölömbe / az tú igazatolat megadom. Mikoronn minā rañ estue lűtt volna monda az bölönē ora az ú vintzelerinet / Mē elő az műcsket / és fizessd meg úneket az ú munkaiolat / elkezdūin az vtolsofrul mind az elsőiglen. És mikoronn elő iűttenēť volna azok az til tizenegy ora fele mentenēť vala si az bölőbe / feertid egy egy napi műet adānať úneket / mell egy denar pinzt tißen. Mikoronn elűttenēť volna azok és az til első valanať / azt aligāt hōg többet adnānať úneket / és úneket és feientint egy egy napi műet adānať / mell egy denar pinzt tißen. És mikoronn elűttit volna zugodnať vala az házbiro ember nek ellene ezt monduānt Imez vtolsoť egy oraiglan voltanať az bölöműben / és egenlōs tud úföt mű velūnt / til az egybő napnať nebez műit / és beosigyt vāšerēť. És az felelūin azoknať egyike nek monda / Barātom nem tišet teneked hamis dolgoti neinde egy napi műbe berzódili meg en velem / mell egy denar pinzt tißen i Veddseľ az mi tūd / és meniel / imez vtol iűtt műcs

31

Euangelium

nek és igaz anélkül akarok adni mint teveled. Ámúgy nem én béké-
teli ennékem az én marhám-ból azt tennem az mit akarok? Ámúgy
az te békéd az irti gonosz bóg én is ember vagyok: Azon-
képpen az utolsó első lesznek/ és az első utolsó. Mert sokan vadnak a-
zok az hívek hiúataiok vagorú feűesén vadnak fediglen az fű arra
válnak. És mikor felmenne az Jézus Zerusalembé/ az
vtra ű hozzá vüsz az ű tizenket tanítuánt ezal ű magokat/ és
monda űnek: Ime felmegyünk Zerusalembé/ és az embernek
fia kezbe adattatik az papoknak feredelmének/ és az mastudoknak
és halálra tarhozattatik űtet/ és az pogán népnek kezbe az jál ű-
tet/ bóg megzússal és megostorozzal/ és megfeszít/ és har-
mad napon feltámad. Ezottann ű hozzá íarula az Sebedus
fiainak annia az ű fiaival egyetembe kőörögni űnek/ és kiru-
válnak úrúle. És az Jézus monda űnek: Mit kíván-
tok? Mondá űnek/ Tedd azt bóg az én fű fiaimnak az te országodban egyet te-
neked jobb felől üllőn/ és az másik bal felől. Felelvén az Jézus
monda/ Nem tuggatók mit kirtel. Meghíttatol az pohár-
beli italt az mellet én iuendőre meg isom: és megkeresztelked-
tetek az keresztiguel/ az mellet én megfogok keresztelkednem:
Mondának űnek/ Megtehetűk. Mondá űnek: Bizoi az
bóg az én pohárbeli italt megisparol iuendőre az mellet én
megfogok inni/ és az keresztiguel meg fogtok keresztelkedni/ az
mellet én megkeresztelkedem iuendőre/ de nem én adhatom ezt
bóg valaki ennékem jobb kezem felől és bal kezem felől üllőn/ ha-
nem azok lesznek az hívek az én atám berzette. És mikor az
ez tanítuán ezt hallotta volna megharagult az fű atafiatnak
elgán. Jézus fediglen ű hozzá hiú úlót/ és monda/ Tuggatók
bóg

hog az pogánoknál fejedelmi oralkogganak az ú pogán mpin / es
az hit nag multóságban vadnak hatalmassagokat mutatnak ú rag-
tol. Ez köztetet nem vgan kell lenni / hanem valaki tú köztötetel
nagga akarand lenni / tüneltet szolgálót legen az . Es az li tú köz-
tötetel első akar lenni / tüneltet szolgálót legen az . Whippenn
az embernek fia nem azt hitte hog más szolgálna únek / hanem
hog ú szolgálna másnak / es hog az ú leltit valóságul sokakirt adná.
Es mikorön út kimentenek volna Jerusobol / hol seregnyp kórtz üt
Es imz két val út vala az vt felen / mell két val mikorön hallotta
volna hog az Jhesus menne onnan / fioltást tün ezt monduán. V
ram Daudnak fia kőörül mő ranyunk. Az seregnyp lediglen sed
tan mti vala az két valót hog ne hiáltana / de az két val annál es
infabb hiált vala ezt monduán / Vram Daudnak fia kőörül
mő ranyunk. Es Jhesus ú borzā hūa az két valót es monda /
Mit akartok hog tegy en tú veletel? Mondának únek / Vram
azt akartok hog meg nállanak az mő beméink. Kőörülün Jhesus
ú ranyot az ú bemeket úlet / es azú bemeknek legottan megadatet

világossága / es ú vtanna mennek.

Suszonggedit

visz

S mikorön közel náttana l
volna Jerusalembhez / es
Zettageba mentenek volna / az o'lan
fálnak begire / el borzātā Jhesus két
Kőnguānt ezt monduānn únek / Mennek el imz városba /
mell

Euangelium

mell tünestek ellenbe vagon-és ott egg meg kötött nőstin samārt
találtok az ű rzitfoiāval egetembe/ogátotok/és hozzátok ennekem
és ha valaki valamit foland tünestek ezt monátot annal/ Az
ernak dolga vagon ezefuel. és legottan elborzatta azokat. és
fediglen mind meg lún hog betellefednek az mi meg vala mondat
vān az profetanak általa ez ighifuel. Monátot meg az Sion:
nak leānanak. Ime az te kirālod eliu tenefed/ fi belid és nőstin sa
mār hātān és rzitfoiān űl-mell meg tanított baromnak fia. Az
tanítuānok mikoron elinentenek volna-azonfippen tūnek mint az
Jesús űneket megparanczolta vala. és elborák az nőstin sa
mārt- és az ű rzitfoiāt/ és azokra temtē az ű ruhāiofot- és az Je
sust felül az ruhātra belheztetē. Az sol seregnē fediglen az ű
ruhāiofat az vton letermē. Mikē fediglen az fātrul āgafot vāg
nak vala/és eltermēt vala az vton. Az nipelnek sereghē fediglen
mind kēl elöl mennek vala és mind kēl vtol mennek vala kēlta:
nak vala és ezt monát vala. Os anna az Dauidnak fīanak.
Aldott az /fi az vristennek nekrebe iū el. Os anna az ēgneē
magossāghiban. és mikoron bement volna/ Zerusalembē/ mind e
az eghisē vāros megzendūle/ és ezt monga vala. Xirzoda ez/ Az
nipelnek sereghē fediglen ezt monát vala. és az Jēsus amaz
nag profeta/ fi Galileanak Nazaret nekre vārosābol valo. és
bemenē Jēsus az istennek templomāba- és mind liuere onnan a
zokat kēl az templomban ārulnak vala- és vīknek vala. és mind
az pinz vārtok āstalit és mind az galamb ārosoknal befie felforga
tā/ és monda űneket. Meg vagon iruān. Az en bāzam imādsāg
nak bāzānak hívattatit-tū fediglen latrolnak barlangiā tūttitel
azt. és az templomban valok és jantak iārulānak ű hozzā/

és meggogri tá úfót. Mikor ſó láttál volna ez zudát az papo-
 nak ſeiedelmi és az iráſtudot / az mell zudátot tútt vala / és az
 germekzelet ſik az templumban ſiáltanaſ vala / és ezt mengat
 vala / Os anna az Davidnak ſiánaſ / megharaguánaſ ranta és
 mondanaſ úneſi / Hallodi mit mondanaſ ezet / Zefus fediglen
 monda úneſiek / Hallom / Soha nem oluáſcátoti ez iráſt. Az kúſ
 ded germeſekneſ és ezet ſopofnaſ ſaiabol ſerzidmeg az dirzire
 tet / És azofot el ha guán ſimene az vároſtol Betaniaba / és et
 lafozet. Kiguel fediglen mikor ſó az vároſba tért volna megebe-
 zet / és mikor ſó egg fighe ſát látott volna az vtón / aláſa mene / és
 ſemmit nem talála ranta egebet / panem ezat az ú leuelet / és mon-
 da annaſ. Ennel vtánna te rantaſ ſoha gémölöz ne teremien.
 És legottán meg aſſa az fighe ſa. És mikor ſó ezt láttál volna
 az ú tánguán elzudálfözánaſ ranta / és mondanaſ. Hoghog aſſa
 meg illen hamar ez fighe ſa / Felelwin fediglen az Zefus monda ú
 neſiek. Ezon mondom túneſtet ha hütötöt lënd / és trſig ſüetel
 ben nem lënd / nem ezat ezt fogiatot tenni az mi ez fighe ſánaſ
 törtineſ / panem annaſ ſelette ha imez begneſ paranczolandot
 ezt monduán / Emelleggélſel / és veſd az tengherbe te magadat /
 meg liſen az. És mindent meghertel vala mit hütuel imárföz-
 uán lirtel. És mikor ſó az templumba ment volna ú hozzá táru-
 ſánaſ az papoſnaſ ſeiedelmi / és az nipeſneſ vlni / ſi akkor ſó ta-
 nſe vala / és mondanaſ. Mi ſabad hatalomual müeled ezet /
 és ſi atta teneſed ez ſabad hatalmat / Felelwin fediglen az Zefus
 monda úneſiek / En és egg nimi dolgot ſerdek tútáletel / melſe
 ha megmondandotol enneſem / en és megmondom túneſtet mi ſa
 bad hatalomual tegem ezt. Az Zánofnaſ lereſſeſe honnan valaſ

Euangelium

az meniből aúaz az emberet főzzöl? És azot gondoltodnak va-
 la ú magolban ezt monduann. Ha ezt mondánjuk únekí/ Az
 meniből/ ezt fogia mondani múnékúnt/ Ebbag mire nem hűtte-
 tel annak? Ha fediglen azt mondánjuk/ Az emberet főzzöl- fi-
 lelünk vagon az nípnek sokasságátul. Mert az János mind
 og tarták vala mint egg profetát. És felelünk az Jánosnak mon-
 dának. Nem tugguk. Mondá az János és únekí/ En sem
 mondom meg túnétek mi szabad hatalomual tegem ezt. Mi lát-
 tatil túnétek? Eggy embernek fet fia vala és muforon az elsőböz
 ment volna monda únekí. Jiam mennel ma müell az en földöm
 ben. És fíu fediglen felelünk monda/ Nem akarok menni. An-
 nak otánna az engbedetlenfighet meg bánuán elmene. Muforom
 elment volna az másiböz és/ azonhippen föld únekí. És az fíu
 felelünk monda: Vram/ tiß vagoz en/ és el nem mene. És kettő
 főzzöl mellit tiug az atta akarattát? Mondának únekí/ Az első
 Mondá únekí az János/ Azon mondom túnétek/ hog az fíu
 farok és az parázna aszokembereket elöttetek mennelbe túnétek az
 istennek országába. Mert elöue túborzátok az János az otan e-
 mellen az isten előtt valo meg igazuláfra utnak az hűöl/ és nem
 hűtöl únekí/ Az fufarok fediglen és az parázna aszokembereket hű-
 nek únekí. Tú fediglen muforon láttatok volna ezt/ annak otánna
 nem akarátok eluátoztatni akarattokat hog únekí pinnitek. Bal-
 gassatok más pilda beűdet. Eggy házbiro ember vala/ ti eggy földöt
 áltete/ és sounuel körül rekerzte az földöt/ és az földoben santot asa-
 be/ és tornót raká benne/ és az földöt műes emberet kezbe ada/ és
 ú maga vidibe mene. És muforon az földönk hasznának idene első
 főzelghetett volna/ elborzátá az ú földgant az műesfhez/ hog az f

Gent Matthe írása szerint. 34

Bölönét haßnát elvennét/ es az műfét mikorön az ű polgait meg
 fogtát volna/ nimellet ű közzöllöt meguerinet/ nimellet megölmet
 nimellet fediglen meglovezinet. És meglen az elsőnél egeb több
 polgait borzátá el/ es azotnak es azonkippen tünét. Utolbor fe
 diglen ű hozzáot borzátá az ű fiát ezt monduann. Berzólni es
 tistelni fogiát az en fiamot. Az műfét fediglen mikorön az ház
 biro embernek fiát láttát volna/ mondának ű magofban/ Dyon va
 gon az Bölönét örökös/ iertet öllük meg ütét/ es foglalluk az ű
 öröfshigit. És mikorön megfogtát volna ütét- kuetét az Bölöböl/
 es megölét. Mikorön azirt eliouend az Bölönét ora/ mit fog ten
 ni az műfétnek? Mondának ünethi. Gonoful veßtici ütöt/ mikip
 pen hog ű es gonofot/ es az ű Bölöit egeb műfét kezbe agga/ ti
 haßnot adnak ünethi mikorön annak ideie lifen. Mondá ünethet az
 Jesus. Soha nem oluastatoti ezt az írásban/ Az mell fouet ioan
 nem haßuán meguetinet az allotuánnak műfét/ az az allotuán
 nak seghéletben fütüg lün. Az fütü az or istentül beresztetét/ es
 ezudalatos az mi semeinket elötte. Annafofirt mondom tüneth
 b tet elvitetét tütületet az stennek orßaga/ es oíl nípnek adatit hog
 fi az menni orßaghoz illendó gómólrzót teremt. És valaki ez
 küre esendit/ elrontatit/ az kire fediglen ez kú esendit/ elronfa ű
 tet. És mikorön hallottát volna az papofnak seirdelmi/ es az
 farfufot ez ű pilda befidit megertét hog úruló mondana. És
 mikorön eröt úgekezinet ű ranta ternunem meret az seregniptül
 mert og tartát vala ütét mint egg profetat. És felelunn az
 Jesus esmeglenß pola ünethet bajonlatos befidelßerint/ es ezt
 monda.

Evangelium

Suszón:ttodik

Suszón:ttodik
risz

besz - si menekelőt tün az ú fiánál /
és elborzátá az ú szolgálát hogy biva
talosofot bñnanak az menekelőbe / és nem akarnak vala elünni. **E**s meglen elborzátá egéb szolgálát / ezt monduán. **M**ongatol
ezt az bñatalosofnak. **I**me az en ebdenet megfűttem / az
en tulfatmos és az en emberi letre bñlalt tofagbimot megöltem
és mindenek fűben vadnak ióvetel az menekelőbe. **A**z bñata
losof lediglen nem akarának elmenni / hanem elmentnek - rumell
elmenek az ú örökibe / rumell az ú kereskedőre. **A**z egéb bñatalosof
lediglen megtartoztaták az ú szolgálát - és bñbñsagual illetün meg
öltek úfót. **A**z fíral lediglen mikoron megballotta volna megbarag
uelt / és mikoron az ú seregbñ elborzátta volna elueftek az gallsof
bot / és az ú vñrosfot felguntá. **E**gottan monda az ú bñgainak
Bizon az menekelő fűben vagon de az fű bñatalosof valának nem
voltanak miltos. **M**ennetel annafóirt az vñakra / mell vñal
ede és fova tñrnek / és valamell embereket talalandotol bñatol az
menekelőbe. **E**s mikoron fimentenek volna az ú bñgai az vñakra
mind begüntek valamert talalának / mind gonosfot és mind iofot
Es beteltek az menekelő bñz letelepedett nupel. **M**ikoron ledig
len bement volna az fíral hogy meglátná az letelepedett nupet /
mñnek vñanna látott volna ott egéb embert / fñnek menekelői ruháia **nem**

nem volna monda annál. Baratom misippen iúttelbe ide misoron
 menélezői ruhád ninczen. És az ember elnimula. Legottán mon
 da az firál az fogalnak. Kötőzritel meg az ú lábait és kezét
 és vessirek az vigso sötitsigbe/ott lißen az siralom/és az fogalnak
 ezilorgatása. Mert sofán vadnak azot az fínek biuatalok vagon
 keuesen vadnak fediglen azot az fíle arra valónak. Afforon elment
 nek az fariseusok/és tanácsot tartának-hog az Jezust befűdiben
 megfognak/és ket tanítvánolot borzátal ú borzát az Herodesnek
 emberuel/ fíle ezt mondat. Mester tuggul hog igaz vag/és az
 istennek otat igaz dologban tanítzad/és hog sensuel nem gondolj.
 Mert nem nized emberetnek semulit. Mond meg annafokaire
 múnékunk mi láttatí teneked. Kelli adot adni az Ezābárnak
 ouag nem kell. Misoron megessmerte volna az Jezus az ú gonos
 voltot monda. Mit fírtetek engemet tú tettetes emberet
 Mutassatol meg ennelem az ado pinzt. És azot egg pinzt mu
 tatának únekí/mell denarnak mondatí. És monda únekíek: Kíe
 ez fip/és ez ranta valo irás! Mondának únekí. Az Ezābāre.
 Mondának únekíek. Amafokaire aggatol meg az Ezābárnak az mi
 az Ezābāre/és az mi az isten/az istennek. És misoron ezeket
 ballottal volna elzudálforának/és útet elbagat és elmeninek.
 Azon napon ú borzát meninek az Sadduceusok fíle azt mongal hog
 ninczen az balottaknak feltámadása. És meglerde útet/és ez
 mondat. Mester az Monjes ezt mondotta. Ha valaki megha
 land magzatneltul az ú atfafia az ollan embernek felesighit el
 uege/és magzatot támaszon az ú atfafiának. Uala fediglen mū
 nálunk bét atafui/és az első az felesighet ú borzát vūiū megbala
 és misoronn magzatta nem volna az felesighit az ú atfafiának

Pharmacium

haga. Azonfippen tün az második/ és hamadik álasia és/ nind
az heted álesiuglän. Legutoljör meghala az ástionember és. An
nakofart az feltámadásban az felesig ez hēt álasiafnak főzzölle
melléje lisen. Mert mindeniknél felesighül vala az ástion. Felel
uin fediglen az Jhesus monda úneket. Tiueghiben vattok nem
ertuin az irásokat/ sem az istennel hatalmas voltát. Mert az fel
támadásban sem meg nem házasalnak/ sem házasságra nem adat
tatnak/ hanem azonfippen vadnak misippenn az istennel angali
az mennben. Az halottaknál fediglen feltámadásokul nem oluaf
tatoli azt az mit tünettek monda az isten/ ti ezt monga. An va
gof az Abrahamnak istene/ és az Isaaknak istene/ és az Jakobnak
istene. Az isten nem mondatik isteneknél azoknak az fi ez világ
bol ti muluán örök halált benuednek/ hanem az fi megbaluán illet
ben vadnak. És mikoron ezt hallotta volna az sereg níp nagom
elzudálkozék az ú tudománán. Az fariseusok fediglen mikoronn
hallották volna hog bedugta volna az Sadduceusoknak az ú pá
rosot/ eggbe gúlnék/ és megkerde ütöt úfőzzöllök egy ti az o töré
unben doctor vala/ kirtuin ütöt/ és ezt monduán. Mester melé
ti az nag paranczolat az törümben? Monda úneki az Jhesus
Szereffed az te pradat istenedet te telles búedből/ és telles lel
kedben/ és telles buzgo úgetezetedben. Az az első és nag paranc
zolat az második fediglen hasonlatos ez paranczolathoz. Sze
reffed az te közel valo emberedet azonfippen misippenn temagados.
Az két paranczolatban függ egyhül az o törüin/ és az profeták
nak irása. Mikoron eggbe gúntötte volna az Jhesus az fa
riseusokat megkerde ütöt ezt monduán. Mit láttatik tünettek az
Ephraimul? Kirzoda fia az? Mondának úneki. Az Dauides f

Euangelium

asatolnak ne hűatol ez földön. Mert egg az tú atától li ez men-
 niben vagon. Se mestereknek ne hűatol magatokat / mert
 egg az tú mesteret tudni illik az Xristus. Az li mentül nagobb
 tú közzölletet tünettek szolgálól lisen. Valaki fediglen úmagat
 felmagasztalanga megasztatit iouendőre / es valaki úmagat meg-
 alazza felmagasztaltatit iouendőre. Jan fediglen tünettek
 urastudol es fariseusok tettetes bentfighuel / mert bezariatol az
 menninek orpogát az embereket elotte / mert tú be nem mentet
 sem azokat nem haggatol bemenni az hit bemennek. Jan tünel-
 tek urastudol es fariseusok tettetes bentfighuel / mert benektel az
 özüegnek házait / es ezt tibeit hoshu imadsagnak tettetsuel / an-
 nakolcirt nehezebben lisen az tú gótelmetek. Jan tünettek
 urastudol / es fariseusok tettetes bentfighuel / mert körül iariatol
 mind aztenghet es mind az farraz földet hog egg profelytot tehes-
 setek / es mikoron minarān az ember profelytta lutt / azt tibeit hog
 az / az gebennel fia legen ketszer inkább hog nem mint tú magatek
 vattok. Jan tünettek val vesperet mert ezt mongatol. Valaki
 az templumra eskehit semmi az / az li fediglen az templummal
 arānara eskehit bünbe hit. Balgatagol es vafol ez kettő közzöl
 vallon mellit nagobb. az arān- avag az templum mell az ara-
 nat bent állattā tibi : Es valaki az oltarra eskehit semmi az /
 valaki fediglen az aiāndifra eskehit az mell az oltaron vagon bün-
 be hit. Balgatagol es vafol / ez kettő közzöl vallon mellit na-
 gobb az aiāndif / avag az oltar mell bent állattā tibi az aiāndi-
 fet : Annakolcirt az li az oltarra eskehit / vgon az oltarra
 eskehit / es mind azokra az hit az oltaron vafnak. Es az li az
 templumra eskehit / vgon az templumra eskehit / es arra az

Szent Mathe írása szerint. ~ 37

Hoz templumban lakozik. És az fi az mére esendő az isten
 - nel békire eső: és arra az fi az belbenül. Jan tün. ttek irásu
 dol tetteles penfiguuel/ mert az mintabol/ és az kaporbol és az
 főminből megaggatof az tizedet/ és el hatiatof azotof az mellet
 az törünnel paranczolatú főzött nagutbat nómnaf/ tudni illik/ az
 igaz itilletet/ és az irgalmoſſagot/ és az igaz büit/ ezet meg fel
 lett tenni/ amazot és nem tellett el hagní. Val vezéref/ fi bü
 ritet az bühogot/ az teut kediglen el néitet. Jan tün. ttek irásu
 b és fariseusot tetteles penfiguuel/ mert meg moſſatof az phárnai
 és az tálnaf fűlő felit/ demaga belöl teltelet ragadozóhual/ és
 mirtitletlenfiguel. Te val fariseus tüköz meg előbör az pohar
 naf/ és az tálnaf belő felit/ hog ezetnek az ü fűlő felet és
 tükralegen. Jan tün. ttek irásu dol/ és fariseusot tetteles penfig
 guel mert ellatinof vattof mint az megfengített foparot/ mel
 let fűlöl bipnek tetőzetet/ demaga belöl teltelet halottaknak
 tetemiuel/ és minden ruságual/ ezenkippen tú és fűlöl az emberet
 net főzötté io embernek tetőzetet/ belöl kediglen teltelet vattof
 e tettelesfiguel/ és homiſſagual. Jan tün. ttek irásu dol és fariseusot
 tetteles penfiguuel/ mert az profetálnaf foparotit nagen irigietet
 és az benteknek emlékezetire való temetűnek alfovűntet itefigietet
 esert mongatof. Ho az mū afűlnaf ideiben voltunk volna/ nem
 voltunk volna ün. ttek társot az profetálnaf virenek ontásában. An
 nakolairt tanubizonſagul vattof tú magatolmaf/ hog azotraf
 fiait legatet/ az fi az profetátot meg ölit. Tölözietet be tú és
 az tú elieteknek mirtitit. Tű figof/ vipera figofnak fiait/ me
 lippen távozthatatof el az gehennet itilleti. Annaſofane
 f im. profetátot/ és bölözietet/ és irásu dolat borzátot tú hozzátot

Euangelium

és azot főzzőleg niphāhat meg őltöl/ és megfeszítetel/ és azot főzzöl nimelleket meg őstöröztöl az tú synagogatokban/ és őtöt városul városra fogtatol üldözni/ hog iúreátol hal ton minden igaz vir/ mell az földre ki ontatott az igaz Abel nek viritúl foguā mind az Salariasnak Barachiasnak siānak vir reiglen/ kit az templomnak/ és az oltárnak főzöste őlitel meg. Bizón mondom tūnektek mind ezet ez nemzedégre állanak. Jerusaleem Jerusaleem ki megölöd az profetákat/ és meg fővezed őtöt/ kit te hozzád borzattattanak. Menisßer astartam en az te fiaidat eggbe gūntenem mikippen az eme túl gūnti az ű fiait pārnai alá/ és nem astartatol? Ime az tú házátok pūstān hagatta it el tūnektek. Mert ezt mondom tūnektek/ hog nem fogtol latni enghemet ennek stanna mignem ezt kezditek mondani/ Aldott az

Kit az or istennek netoibe iúel.

Buszönncgevit kist

Es mikor ű ki ment volna az templom mellől mulit b. vala el/ és ű hozzá tārulānak az tanítuānok hog meg mutatnā űnek az templumnak rafasit. Jesus fediglen monda űnek

kiek. Nem látatol ki mind ezeket? Bizón mondom tūnektek itt egg fū mas főuōn nem hagattatit/ mell el nem főrettetit iouendō re. Mikor ű fediglen se űlt volna az Jesus az olanfalnak begin ű hozzá tārulānak az ű tanítuāni tistōn/ és mondanak. Monb meg mūnetünk/ mikor űlipnek ezet? és mi legen iele az te eliō k. uiscednek

útfednek / és ez világnak el vighezisinek? És felelvén az **Jesus** monda ünelték. **Meg** lássátok hog valaki túrófót el ne hitessen mere sokan fogtak el iúni az en nevémben ezt mondván, **En** vagyok az **Christus** / és sokakat el hitetnek. Hadaknak fogatok hallani fediglen és hadaknak híreit / meg lássátok hog meg ne háborogtatok ranta **Mert** ezefnek mind meg kell lenni / de meglen ninczen az vig. Fel támad fediglen egg níp más nípnek ellene / és egg orság más orságnak ellene / és naág dög halálót liűnek / és ehűghet / és föld indulatokat helet Berne. Mind ezef fediglen kezdeti az iouendő feletű signet. Afforon fêzbe adnak túrófót / hog sañargassanak / és meg ölnek túrófót / és naág gúlólighen liűtek minden nípnekél az en nevéemirt. És afforon sokan megbotranfognak / és eggmást fêzbe aggál. És eggmást gúlólni fogiál. És sof hamiss profeták támadnak / és sokakat el hitetnek. És hog miuel el búuúl az gonosság / az igaz heretet sof embérekben meg hűdeghúl. Az fi fediglen mind vigre meg álland az úduózúl. **És** az mennorország euangelionát mind ez eghűű világon predikáltat / hog ez dolog tanubizonfágul legen minden nípnek / és afforon iú el az el vighizis.

Anna sokairt mikorvñ látángatók hog az bent helenűll az pűű talágnak utalatossága / mell meg mondattatott az **Daniel** profetátul / az fi oluassa ércze meg. Afforon az fiű **Sido** orságban vadnak az hegetre fűssanak. Az fi az ház feliben vagon le ne bál lonhog fel vegen valainit az ú házabol. És az fi az mezón vagon hátra ne terien / hog fel vega az úöltözettit. Jan fediglen azot nak az fiű az údöben terhelet / és az fiű gyermeket boptatnak

† **De** imádfozzatok hog az ú fűtástok ne legen tölber / se som

Evangelium

bas napon. Mert akkoron nagysárgatás liven / és ol / minemű
ez világnak kezdetül fogva nem volt ez idiglen / és nem liven és
és ha meg nem rövidítettetnek volna az napok semmit emberi test
nem maradhatna meg de az válasszottakirt meg rövidítettetnek az
napok. Akkoron ha valaki ezt mondánga tűneket. Jnq itt vagon
az Xhrislus / auagám ott vagon / ne higgitel. Mert hamiq Xhri
stusok / és hamiq profeták támadnak fel / és nag ielenlighetel / és
ezudáit tibenek vq hog ha lehetne meg az válasszottak és tiuek
ghisbe eshetnnek. Jnq meg mondottam tűneket. Annafoairt d
ha ezt mondánga tűneket. Jnq az freelenden vagon / fi ne men
netel / és ha ezt mondánga. Jnq az haznak felső ríiben / ne hig
gitel. Mert mikippen az villaniás fel támad nap kelet felől /
és meg tetézis mind nap nyugatiglan / akkippen liven az ember
nek fiának el iouise. Mert valaholott lend az holt test / ott eggbe gúf
nek az kefelut és. Segottan fedialen az narokban valo sánarga
eáfnak viánna az nap meg setintál / és az held az ű vilagosságot
nem agga / és az szillagok az égből le hullanak / és az mennel
nek ezet egetembe meg indultatnak. Akkoron meg tetézis az e
embernek fiának icle az ézben / és akkoron siralmat tibenek ez föl
dön valo nipeknek minden nemzetsighi / és megáttat az embernek
fiat hog az égnei földiben iú nag erouel és búdúrzéfiguel / és et
boezátra az ű angatit nag fúrt boual / és egáte áuntit az
ű válasszott niptt az nig beletit fogva / az égbetnek felső vighitit
fogva mind az más vighetiglen. Az fighe fúrt fedialen tanolla
tot hasonlatos dolgot. Mikoron immáran az ű ága genápe
liven / és fi levelezis / tuagátot hog immáran főzel az nár.
Ezenkippen iú és / mikoron mind ezeket látangátot / tiggá f
col

Benf Szathie Irása Gerint.

30

Íst hog közet vagon / az anto elött. Ezorl mondom tünettek
el nem mulit ez emberit iletnek ideie / magnemi mind ezet
meg lißnek. Ez eze az föld elmulit / de az en befidim el nem
mulnak. Ez napot lediglen / es az orat senki nem iugga /
meg az innenki anjalot es / hancin ezal az en atam umaga. De
miskippen az Noenat napia valanak / azonkippen lißen az ember
ket fiant eliouise es. Mert nulk ppenn az ózón viznek elötte
valo napokban ipnek a fiant vala / es házafulnak vala / es
házafntanak vala / mind az napiglan melleen az Noe bemene
az baktaba / es eßetbe nem vüet mind azziglan es magnem elioue
az ózón viz / es mindeneket feluun / binte ezenkippen lißen az em
bernek fiant es az u eliouise. Ertörön két ember lißen az mezőre
ket elebe felvitetif / es az masit elhagattatit. Két órló aspon ember
lißen az malmaban / egget elebe felvitetif / es az masit elhagattatit.

The
49

Vigazzatof annokofairt / mert nem tuggatof melli oraban
uion el az u oratof. Ezt lediglen tuggatof hog ha tutta volna
az házbiro ember melli oraban uine el az erre / niluann vigazotf
volna / es nem hatta volna megasni az u hozat. Annak
ofairt u es lißel legetet mert az melli oraban ingen nem alittatof
az embernek fia igaz binte az oraban u el. Vallon kizoda az
kito es tolrz polga / lit az u ora házateli polgainn jüg tútt /
hog abratof aggon üneltet mikoron annak ideie vagon. Eodog pol
ga az / az lit mikoron az u ora megiovend azonkippen talaland
hog ezelekedif. Ezorl mondom tünettek hog minden marhajan
bizni fogia ütet. Hog ha az gonof polga az u búben ezt mondan
ga / fedelmet tiffen az en vram az megiounben / es lezdendi verna
es az u polga farsiti fog annak selette ha enni lezdend es inni az riße

X in . 49

Euangelium

ghesuel/ez gonosb bolgānak az ű ora megű az napon mellein ing
gen nem vāria. es az orāban melleben ingen nem tuaga/ es kette
uāgia űtet/ es az űnbit az tettetes embereuel beszerzetti/ ott li
ben az siralom es az fogalnak ezforatāsa.

Suszōtōdite

risz.

A Koronn hasenlatosia
lißen az mennetnek orba
ga tiz bűz leāborinnell
küzet feluuet az ű lāmpasotot/ es ele
ibe kimennek az vőleghinnel. Ezet
nek lediglen öt ektelen vala/ es

az öt ekes. Az kiz ektelenek valānak mikorō az ű lāmpasotot fel
űttit volna olant velel nem vűttenel vala. Az ekesek lediglen
olant vűttenel vala az ű edinelbe az ű lāmpasotual egetembe. Mi
korō lediglen az vőleghinn mulatāst tenne mindnāian bunnādozt
fogānak es elaluānak. Ziselte lediglen űuoltis lūn/ Znie az vőle
ghinn megű menneteki eleibe. Zegottān mind az kűzet felkelnek/ es
elő kűzget az ű lāmpasotot. az ektelenek lediglen mondanak az
ekeseknek/ Zgādot mūnekűnt az tū olantoban/ mert az mū lāmpā
sint im meg alofnak. Felkelnek az ekesek es mondanak. Zalām nem
lißen eleg mūd mūnekűnt es mind tūnekűnt/ de inkább mennetget az
āros emberethez/ es vegetel tū maqatolnak. Zisforō lediglen
olant venni menninek megīoue az vőleghinn/ es az ekes kűzet kiz kiz
ben valānak bemennek az vőleghinnuel az menetkezōbe/ es az anto
bezārlattatget. Az vōān eluvinel az tōbb kűzet es es mondanak

Uram

Gram/gram nédmeg múnélunk. És az bölcséhi felele és monda
 Szon mondom tüneltet, nem esmerlek tütüföt. Annafofáirt viz
 gazzatol, mert nem tugjátol az napot sem az orát/mellben az
 embernek fia elű. Mert mikíppen egy ember mikorön vidibe indúl
 na elő hiva az ú polgait/ és kezefbe ada az ú marpait/ és imennek
 ada öt talent pinzt - az májfolnak lediglen kettőt / az harminadilnak
 lediglen egget/mindeniknek annit ada az merire azefnak eriet va
 lais legottan az vira erede. Elmine ledig az fi öt talent pinzt vűtt
 b valais kereskedet az pinzuels meg vgan anné talent pinzt terem
 te. Azonlíppe az fi kettőt vűtt vala és más két talent pinzt ne
 re. Az fi lediglen egget vűtt vala elmene- és az földbe ájá/ és el
 rente az ú orának pinzit. Sok údonel lediglen otanna az polgái
 nak vrot megjűve, és ú vrelt pámot vete. És elő iáruván az / az
 fi öt talent pinzt vűtt vala/ elő hozá más öt talent pinzt és/ és
 monda, Gram öt talent pinzt adál kezemhez/ing más öt talent
 pinzt nértém ranta. Mondá úneli az ú ora. Jó/en io és híre pol
 gām/ez feufben híre votal/ sofra bizlat tighedet/mennbe az te
 vradnal örómibe. Elő iáruván ledig az és - az fi két talent pinzt
 vűtt vala monda, Gram két talent pinzt adál kezemhez/ing más
 két talent pinzt nértém ranta. Mondá úneli az ú ora. Jó / en
 io és híre polgām/ez feufben híre votal/ sofra bizlat tighedet/
 mennbe az te vradnal örómibe. Elő iáruván az és az fi egá ta
 lent pinzt vűtt vala/monda. Gram tudom vala hog semín ember
 vag/ arat ott az holott nem vetettel/és gún: eß onnan az holott
 nem hintettel/ és megrettenuinn elmenek/ és elásem az te talent
 pinzedet, ing megvagon az tied. Felelűn lediglen az ú ora mon
 da úneli/ Te gonof és rest polga-tuttad hog en aratol az holott

Euangelium

nem beseitem/és hog gúntót onnan az bolott nem hintettem/az
ért az en pinzemet az pinzualtosnál lefellett volna tenned/és en
misoronn megúttam volna/ neresiguel búttam volna meg az en
pinzemet. Vegitel azért útule az egg talent pinzt és /és aggatol
annak az kinek tíz talent pinze vagon. Mert többre több adatik an
nak az ki az istenu aiánditval il/ és az nagubb búfiguel foglenni
az ki fediglen vele nem il- attul elvitetik az és /az mit bír. Ez
ez hasontalan fogát vessitek az fűljő jótusigbe/ott lipen az si
salom és az fogalnak eziforgatása.

Misoron fediglen elüvend az embernek fia az ú dúrűsighes vol
tában/ és úuel: egetembe mind az bent angalot/akkoronn az em
bernek fia lcul az ú dúrűsighinél peticben/és ú elebe gúlnel minden
mipet/és elualapsta úfot egmástul mihppen az pastor elualapsta
az uholot az lerzte olloktul/ és az uholot iobb felől állattat
az lerzte ollokt fediglen bal felől. Akkoronn az királ mond az o
nak az fí úneli iobb felől lipnel. Jöuetekel en asamnak áldott fia
biriatot az orűaget mell meguolt berezue tuncitel ez világnak
kerdetitül fogua. Mert ehezim/ és ennem adatot ennelem. É
szomiubozam és innom adatot ennelem. Utón iáro valit és
pázatolba fogadatot enghemet. Dubatlan valit/ és meg ruház
tot enghemet. Kor valit/ és bozzám látatot. Rómlozben va
lit/ és en bozzám iouttel. Akkoronn felelnel úneli az iof eze
manduán. Vram misoron láttunk tighedet ehen/ és itelvel tar
tottunk tighedet/avag somian és innod állunk tenclet: Misoron
láttunk fediglen tighedet hog utón iáro voltál/ és házunkba for
gattunk tighedet avag misoron láttunk hog ruhátlan voltál/és
megruhaztunk tighedet- avag misoron láttunk tighedet ferrol/

Benit Mathye prāsa berint. 41

todban/és az tómlórben/és tehozad lattunk. És feleluin az
 kirat ezt monga unekiel/ Bizon mondom tuncetel/ valamere rib-
 ben ez io muelkedeteket tuttitel eggnel az en kusded atamfianat/
 ennelem tuttitel. : Altkoronn mond azotnak és az fik bal felol
 lifnel. Tauozzatotel entulem tu atkozat az orot turbe/ mell az
 ordognel és az u angalinal beresztetett. Mert ehezim/és nem
 adatot ennelem ennem. Szomiubozam/ és nem adatot enne-
 lem innom. Utan iaro valit/és hozatolba be nem fogadatot en-
 ghemet. Rubatlan valit/és meg nem rubazatot enghemet. Kor
 valit/és tómlórben valit/és hozam nem latatol. Altkoron felel
 nel unekiel azot és ezt monduan. Dram mikoron lattunk tighedet
 hog eb voltal/ auag somu/ auag uton iaro/ auag rubatlan/ auag
 kor/ és tómlórben/ és nem fogaltunk teneked. Altkoronn felel u
 nekiet ezt monduan. Bizon mondom tuncetel/ valamene ribben
 ez io muelkedeteket nem tuttitel eggnel az en kusdedim kozzol/
 ennelem sem tuttitel. És ezet orot linra mennek/ az iot kediglen

E orot idtre.

Suszonhatodik

és

Utan Susit napia lifen/és az enbernel fia kirbe adatit hog meg
 sehtessil. Altkoron egge gulekzunk az paposnak fiedelmis/és

és az

Euangelium

az irástudós/ és az nipelnek vinni az papoknak fejedelminek házába/ fi Zaráfasnak mondatik vala/ és tanározot tartának hog az
 Jezus alnastáguat megfogja/ és megöli/ És ezt mongat vala/ Ne ez üdnepe/ hog az nyben indulas ne legyen. Mikoronn
 fediglen az Jezus Bethaniaban volna az pillos Simonnak há-
 zabán/ egy asponallat u hozza mene/ kinek egy pohar draga kene
 vala/ és feire ötte azt úneki fi letelepedett vala. Mikoronn fedig-
 len ezt láttak volna az tanítványok/ megindulának mint egy indul-
 satlan dolgon/ és mondanak. Mire lún ez vesztis? Mert ez fe-
 netet nagárron adhattak volna el/ és az beghineknek adhattak vol-
 na. Mikoronn az Jezus ezt megértette volna/ monda úneki/ Mire
 vattok bántásra ez asponallatnak? Mert io dolgot műel
 fedet en velem. Mert az beghinek mindenkoron veletek vadnak-
 en fediglen nem mindenkoron vagot tú ve eiek. Mert hog ez lene-
 tet ez asponallat az en testemre borzát/ ezt az en eltemetsemre
 tiug. Azon mndom tünettek/ valaholott predikaltatik ez euan-
 gelium ez eghis világon/ ez és az mit ez en velem cún hirdette-
 tik iouendore az u n: uinek emlékezetire.

Legottan:

elmene az papoknak fejedelmibe/ az tizenkettőnek egyik/ fi Ju-
 das Isariotnak nevezet: vala és monda úneki. Mire astartok
 ennekem adni/ és en tünettek lezetefbe adom azt? És azok elui-
 gbezt hog harmincz ezüst pínzt adnának úneki. És az údótúl
 fogva alkalmatosságot keres vala/ hog tézbe adhatná üt.

Az üdnepeket fediglen első napián/ mellen pogárazual ilnek vala/ az
 tanítványok az Jezushoz iarulának/ és mondanak úneki/ Holott
 astartog hog megkísérzük teneked az pusiti parzorat ennek? És
 az Jezus monda. Mennetefel az parosba egy emberhez/ és f

De ne Sathre itāsa sjerme. 42

mongatof ezt űnef. Az mester azt monga. Az en űdöm főzel va-
 gon/te nálad tífem az Husiti varzorai az en tanntuamimual. És
 azonfippen tūnet az tanntuamim mifippen az Jesus meg batta va-
 la űnefief/és megfípntet az Husiti varzorai. Miforon fediglen
 immarān estue lutt volna letelepdedt vala az tizenket tanntuan-
 ual/és miforon azot enninet monda. Bizoni mendom tūnetet/
 hogtū főzzölletet egg iouendöre fēzbe ad engemet. És
 felette igben megfomoroduan seientid ezt fēzdet mondani. Uram
 en vagotk. És az Jesus feleluin monda. Az fi en velem az fēziuel
 temart az talba az /az fi engemet iouendöre fēzbe ad. Az em-
 bernef fia bizoni az hog elmegen/ mifippen meguagon iruān ű rula-
 de ian az embernef az finet általa az embernef fia fēzbe adattatit
 Jobb volt volna űnef/ha nem fūletett volna az ember. Feleluin
 fediglen az Judas az fi fēzbe ada űtet/monda. Kabb/ en vagotk/
 Monda űnef. Te mondād. Miforon fediglen enninet fēzbe viug az
 Jesus az fēncet/és miforon halat adott volna/ megfēghē/és az ű tanntuamim ad/és monda/
 Vegitēfel/egitelmeg/ ez az en tēsem. Az pobart és fēzbe
 vium miforon halat adott volna/ űnefief ada/ ezt monduann/
 Agatof ebból mindnāian. Mert ez az en virem/ mell az vñ
 testamentumnat vire/és mell sofafirt fi ontatit- bűnōfnef megbo-
 rānaitara. Mondom fediglen tūnetet- nem ifom ennef vranā
 na ez fōlōnef termisiból az napiglann/ miforon az vñ termisiból
 ifom tū veletet az en atamnat orfāgaban. És miforon fēm
 dīznetet mendotranat volna- simeninet az olantafnat begire.
 Legottān monda az Jesus űnefief. Rū mindnāian megtāntorottof
 en ragtām ez rēl. Mert meguagon iruān. Eluerim iouendöre
 42

Euangelium

az p[á]stort / és az nánnak iuh[á]i ide és toua faladozna[m] / minel v[er]
tanna lediglen feltá. nadándot / tú előttetel meget Saliseaba. fe
leluinn lediglen az Peter monda úneki. Na mindháian megtan
sorodnak és te rantad / demaga en soha meg nem tántorodom.
Monda úneki az Jesus. Bizón mondom teneked / hog ez r[é]l p[er]
romb[or] tagad[ó]z meg enghemet tut bonak elötte. Monda úneki az
Peter. Még nem tagadlak tighedet / meg ha meg kell halnom és
ennekem te veled. Azonk[or] p[er]en mondának mind az több tanítu[er]
nók és. Egottan elmene az
Jesus ú velet egg salurztába / mell
Essemanimnal mondatil és monda
az tanítu[er]nóknak. Villetel le utt
ar[é]z[er]glan miglen elmeget / és imad
kozom amaz belen. És ú melle vi
uin az Petert / és az Zebedeusnak
fét fiát / b[er]anatot lezde senuedn[er] és naq filelemben luin rettegni so
ga. Egottan monda az Jesus únekel. Szomorú az en lelkem
mind halál[er] glan. B[er]anatot meg itt / és vigázzatol en velem. És
miloron onnan egg k[er]csse elöb ment volua / ar[é]z[er]aiara leburula /
és imadkozil vala ezt mondu[er]n. En asam ha sebesighe[er] de
fog ez / legen tauul en túlem ez poh[er]i demaga ne v[er]g legen mint
en asarom banem mint te. És az ú tanítu[er]nóhoz meg[er]ere / és v[er]g
találá úfót hog alonnának. És monda az Peternek. Igen nem
vigázzhatatol egg or[er]isglan en velem / Vigázzatol / és imadkoz
zatol hog k[er]tetbe ne tussatol. Bizón az hog az lilcl vigázo
állat / de az t[er]se nehez és erőlen. És meglen másod[er]or elmenel
és imadkozil ezt mondu[er]n. En asam ha el nem tauozhatol en
túlem.

tűlem ez pohár kúlomben/ hanem ha meg iuāndom azt/ legen az
 te afaratod. És elmene/ és esmeglen vő talalā úfót hog alonnā
 nat/ mert meg nehezedett vala az ű szemek. És úfót elbaguann
 esmeglen elmene/ és harmadbor és imādlozet/ vőan azon imad
 sagnat befűdit monduān. Legottān az ű tanřuānhoz tērei és
 monda űneknek. Am aloggatos immāran és rugogatos / imē el
 közeltett az ora/ és az embernek fia az bűnösöknek kezefbe adat-
 tatit. Kelletet fel mennűnt elő/ imē elközeltett az ti engbemet
 kezbe ad. Meg mitoronn ezt mondanā/ imē az Judās ti az tiz-
 zenket tanřuānnak eggik vala/ eluta/ és ű vele nag sereg nip vala
 mell sereg nip fel kűűlt vala törökuel és fabotokual/ és mell sereg
 borzattatott vala az papoknak feiedelmitűl/ és az nipeknek vīn-
 tūl. Az kediglenn az ti kezbe agga vala űtet- ielt ada űneknek ezt
 monduān. Valakit megrozolandoť ű az - azt fogiatot meg. És
 legottān az Jesushoz iāruluān monda. Vduőzlig Kabbī/ és meg-
 rozolā űtet. És az Jesus monda űnek/ Barātom mit iārű
 Legottān elő iārulanak/ és kezefuel az Jesusi megragadal/ és
 megfogat űtet. És imē eggik azoknak az ti az Jesusual valānak
 ti hūntuān az ű kezit- tōrit liuius/ és az papoknak feiedelminet sōl
 gāiához rzapa és eluāgā az ű filit. Legottān monda az Jesus
 űnek. Tedd helyre az te tōrōdet/ mert valakit tōrt vīűnek mās-
 hoz tōr miatt vīűnefel. Quāq azt alřtodi hog nem kirűctem mostān
 az en afāmot/ és tōbb erōt ad en mellesem hog nem mint tizenket
 vālastott sereg angāl volna! Tehāg mikippen tellednefel az irā
 sōt hog iā kell lenni. Vőan azon oraban monda az Jesus az se-
 reg nipnek. Vő iűttetefi ti en rcām mint egg latorra az tū tōrcitēl
 uel- és fabototokual hog engbemet megfogiatot: minden napon tū

E uangelium

nálatof ülőf vala az templumban tanítuān/ es afforon meg neia
 fogatof engemet : Ez lediglen mind meg lūn hog beteltesedni
 n: k az profetaľnal irasi. Legottan az tanítuānof mind elpagať ű
 ret/ es elfutanať. Es azof mitoronn megfogtat volna az Iesus
 az Saisafához vüet/ fi az papofnať feiedelme vala/ holott az
 irastudoť es az vineť begűttenet vala. Az Peter lediglen tauť
 megen vala vtanna/ mind arziglan mignem az papofnať feiedet
 mineť hāzāhoz iutna/ es bemenuin oda az Bōlgāťual űl vala/ hog
 ez dolognať meglātna vighit. Az papofnať feiedelmi lediglen/ es
 az vineť/ es eghisť az tanarť hamis tanu bizonyagot feresnet pala
 az Iesusnať ellene/ hog űtet megolnet/ es nem talalnať vala/ meg
 mitoronťot hamis tanuť iűttenet volna es/ nem talalnať vala.
 El vigne ket hamis tanu ioue elo es monda. Ez monda: Eronť
 batom az istenneť templumat/ es három naponn fel ippisbetem
 azt. Es felelūm az papofnať feiedelme monda űneť: Semmi
 nem felelűť. Mirt mondanať tanubizonyagot ezet te ellened?
 Iesus lediglen vefteťeg halgat vala. Es felelūm az papofnať feie
 delme monda űneť. Az ilo istenre paranczoloť teneked hog meg
 mongad műnekűnť/ ha te vag az istenneť fia az Christus. Mon
 da űneť az Iesus: Te mondad. Demaga mondom/ űneťet matul
 fogua meglāttatof az emberneť fiot hog az isteni hatalmassag
 nať iobia felol űl/ es elű az egneť kēdiben. Legottan az papofnať
 feiedelme kētfelē palasťa az ű rubat/ es mrenda/ Az istenneť elle
 ne valo fidalmas befidet kōla. M: kűssigűnť vagon n: es tanuť
 nélkűl: Ime mostan hallatof az ű isten ellen valo fidalmas trűi
 dit/ n: lātatatűt űneťet: Es azof felelūm mondanāť: Palasť
 mēdē. Legottan az ű arizaiara pēlōsineť/ es elōlōel veist itet f

mitil lediglen arizul veret/ ezt monduann. Talald meg es mond
meg múnélunk te Christus kirzoda az / az fi tighedet ute. Az
Peter lediglen kün ül vala az külső palotában / es hozzá ment egy
szolgalo leán / es monda / Te es az Galileabeli Jeshual vala /
Es az Peter megtagadā mindeneknek elötte ezt monduanno
Nem tudom mit szól. Mikorön lediglenn fiment volna az fa
pu közbeilata ütet más szolgalo leáni es monda azolnak az fi ott
valának / Es es az Nazarethbeli Jeshual vala. Es esmeglen
nag esksuel megtagadā / hog nem esmerte volna az embert. Es
egy kecske annak otāna u hozzá meninek az fi ott allanak vala
es mondának az Peternek / Bizonyauval te es azot közről valo vag
Mert az te tulandon szóljod es meg ie ent tighedet. Legottan
átlozodni es eskeni kezde / hog nem esmerte volna az embert / es
mindiarast eul sola. Es mezeindetezet az Peter az Jeshual
mondasarul fi ezt mondotta vala üneki / Minet elötte az tul pol
na háromszor tagariz meg engemet / es mikorön fiment volna
nag keseru sirast tün.

Suszonhetedik

113.

Es mikorön riavelre ta
tettoral volna / ta
nörzot tartanak az
Jeshual essere mind az napoknak
feiete' mi / es mind az nibeletvini / hog ütet meg ölnet / es kö
tözün eluiget ütet / es az Pontusbeli Pilatus feietelemnek kezbe
e adak ütet. Akkoron látuan az Judas / az u áruloi / hog balatra
barhoz

Euangelium

Tarhoztattál volna útet megbanā titit/és bātra vius az harmincz
ezüst pinzt az paposnal feiedelmint ezt monduān: Vitezttem hog
elárultam az ártatlan vīrt. És azol mondānak: Mit gondolunk
mū vele: am te lāssad. És az harmincz ezüst pinzt az templumban
elhaghtār es onnan elfordulār es mikorōn elment volna felafāptā
magāt. Az paposnal feiedelmi fediglen az harmincz ezüst pinzt
feluuef es ezt mondat: Nem engheōtetik hog ez pinzet az Zor
banba veissū- mert vīr pinz. Tanarōt tartuān fedig egg fazakas
mesternel földit meguiuef ez pinzelből hog az temetō hely lenne az
vton iārosnak. Annafofart hīuattatēf az föld/hafal dāmanal/az
az vīrnel földinel mind ez mai napiglan. Afforōn betellefedēf az
mi meg vala mondua az Jeremias profetānak általa/si effippen
mond. És feluuef az harmincz ezüst pinzt az megberzūlt istene
nel diat/fit megberzūlutv arōn vūnel meg az Israhelnel fiaituk
es adāf az pinzt egg fazakas mesternel földinel ārraba/misippen
meg berze ennekem az vīr isten. Az Iesus fediglen megállapēf
az feiedelemnel elōtte/ es meg ferdz ūtet az feiedelem/ es mon
da. Te vagi az Sidosnak kirāla: Monda az Iesus ūneli. Te
mondod. És mikorōn vādoltatēf az paposnal feiedelmitūl/ es
az vīneftūl semmit nem felele. Afforōn monda ūneli az Pīla
tus. Nem hallod: mell sol tanubizonfāgot mondanak te ellened:
Es nem felele ūneli egg bebidire es vāg hog az feiedelem felette
eghen elzudālkozēf. Az ūdnepen fediglen bōlott vala az feiedem
lem elborzātani az nīpnel egg foglot/ valamellet afartanak vol
na. Vala fediglen afforōn az feiedelemnel egg ieles fogla fi
nel Barabbas vala neire. Annafofart Pīlus egge gūntē ū
fōr es monda. Mēcilitet afartatēf ez fūtiō fōzōl hog elborzās am
ūneli

tűnelték: az Barabbast/avagy az Jesust/ki Christusnak nevez-
tetik: Mert tugga vala hog irigysből attak volna űt tőzbe.
Mikoron az fejedelem itilő betiben űlne/ű hozzá borzota az ű fe-
lesighe ezt monduán. Semmi dolgod ninczen teneked amaz igaz
emberuel/mert en ma álmamban sofat benuedtem ű irtette. Az pa-
poknak fejedelmi kediglen/és az vinek tanácsul adák az főz nypnek
hog az Barabbast kúrnék/az Jesust kediglen elűsteng. Felelván
kediglen az fejedelem monda űnekief. Mikiket akaratok hog el-
a borzassam tűnelték ez kettő főzről: És azot mondának. Az Bar-
abbast. Monda űnekief az Pilatus. Mit tegel tehát az Je-
susnak ki Christusnak neveztetik: Felelván űnekief mindháran. Je-
stessék meg. Az fejedelem kediglen monda. Maga mi gonost
űt? És azot annál inkább kiáltanak vala ezt monduán. Jestessék
meg. Mikoron látta volna az Pilatus hog semmit nem bap-
nálna hanem inkább az nyp felindulna/vizet rún/és megmosa az
ű kezét az nypnek előtt ezt monduán. Ártatlan vagyok en ez igaz
embernek biriben/ám tú lássatok. És mind az eghisb Sido nyp
b felele/és monda/ Az ű ríre mű reánk fállon/és az nű fiamfra.

Egottann elborzota űnekief az
Barabbast/az Jesust kediglenelűstör
megostoroztatván/ kézbe adá hog
megfűsteng. Egottan az fejede-
len nek vitézlo nipi fogák az Jesust
az itilő házban/és ű rea gűntek mind
az körül álló nypet. És mikoron le-
vesztettik volna űt ű rea adának cog keresz pinű felső ruhát.
És tővisből font koronát tűnek az ű feke/és nádat adának az ű

Euangelium

tobb kezibe/és rúfollát vala útet terdet banyuān ű előttē. És ezē
mongát vala. Vduözlig Sidolnak királa. És mikorōn ű rea pōg
dōljenet volna/az nādat kezefbe vūugt-és az ű fēit verit vala/és
mikorōn meg rúfollát vala útet/leuet keztetet útet az felső ru-
bābol/és fel űltőztetet útet az ű rubāba/és eluugt útet hog meg
fēhjenet. Mikorōn lediglen timentenet volna az vārosbol egg
Lyrenebeli embert találānak/tenet Simon vala nevet ezt fēhjen-
et hog feluenne az ű kereszt fājat. És az helyre utānak mēlnet
Golgotha vala nevet/az az/ Fūlaponānak helye/és epuel megle

uegittet ezetet adānak űneli inna.
És mikorōn megfōstolta volna nem
akara megmna. Minet vānna fe-
diglen megfēhjettil volna útet/meg-
fōstozānak az ű rubāiual/és rālat ve-
tmet azokra hog betellefednet az mē
megmondott az profetānak általa
Megfōstāt űmagolnak az en rubāi-
mot/és az en rubāmra rālat vetinet/

és leulmōrrit vala útet. És az ű felnet felibe vūām feluugt
mērt itiltit volna balatra. És az Jēsus az Sidolnak királa
Mikorōn ket latrot fēhjetet meg ű vele/egget iobb kez felől/az
māsitot balkez felől. Azol lediglen az tīt onnan elmulnal vala
sidalmazrāt vala útet/és az ű fēket ingattal vala/és ezt mon-
gat vala. Te vagā amāz az tī ltrontod vala az templumat/és ba-
rom naponn felipēted vala. Szabadēz meg temagadat ba fia
vag az istennel bāl le az keresztfarul. Azonlippen az papolnak se-
kedelmē és rúfolluān az irāstudolual és az vinctuel ezt mongāt e-
vala

Heut Matthe 11. 46

Vala. Egebet meg szabadított / és úmagat nem szabadíthatta
 meg. Na u az Izraelnek királa állonle mostan az kereft farul-
 és bűnt ünek. Az istenben bizott / szabadírtam meg mostan utet
 ha kedvelő utet. Mert azt mondá / hog fia u az istennek. Az latrok
 és az hitet u vele meg sejtettene vala vgan azont hánna vala
 fennre.
 Hat oratul fogua kediglen nag jótisig lün mind
 ez egyis földön mind kienr oraiglan / és kienr ora felé hálta
 az Jesus nag jóval és ezt mondá. Eli eli lama sabakta ni / az
 d az. En istenem / en istenem mire hágál el engemet? Váht kedig
 len azot kőzöl hit ott alianak vala mitoron hallottak volna mon-
 dának. Az Allet hja ez. És egy azot kőzöl elfutuan mitoron
 spongiat vutt volna kezibe / és etetuel betöltötte volna / egy nádba
 feltat / és ünek agga vala hog inni. Az többi kediglen ezt mon-
 ga vala. Hadd lássut ha elu az Allet hog ütre meg szabadírtam.
 Az Jesus kediglen mitoron esmeglenn nag fel jóval hálott volna
 az u leltit liberzátá. És ime az templumnak vitorlaia kgt rípre
 kálada az felső rípitul fogua mind az also rípeiglenn / és az föld
 megndula / és az kúpitlak megkáladozának / és az koporsok meg
 rálának / és bent emberetnek sok teste tamada fel / hit az kálalban
 elruguttanak vala / és ki ioumet az koporsokbol / és az Jesusnak
 feltamadásanak vanna az bent városba meninek / és ott sokának
 megeleninek. Az kázados vitez kediglen és az u nipi kít
 az Jესust öríz vala mitoron láttak volna az föld indulást / és
 mind azot az minemü dolgot lúttene vala igben megfelenlinek
 és ezt mondák. Bizónauval fia volt ez az istennek. Vala ke-
 diglen ott sok asponiállat kít saul níz vala ezeket / mell asponi
 állat az Jesus prann üttenek vala Galileatul fogua / és ünek

Euangelium

Polgálatot tüttenet vala-mell asponiallatofnak főzötte vala az
 Maria Magdalena/ és az Maria az Jakabnak annia/ és az
 Jofefnek annia/ és az Sebedeusnak fiainak annia. Mikorön ledig-
 lenesiue lútt volna/elióuc egj lazdag ember Arimathea newú vā
 rojbeli- finet Jofef vala neve mell Jofef és az Jofusnak tanítuā
 nia vala. Ez az Pilatushoz mene/és megkire az Jofusnak testit.
 Segottann az Pilatus paranczola hog az testet megadnā. Ez
 mikorön leuutte volna az Jofef az testet tišta golczba betafarā
 azt/és az ű koporsóiba behertete/ mellét kúfistābol vāgott vala
 ti/és az koporsónak antaiara na j kővet fordíta fel/ és elimene on-
 nan. Ott vala lediglenn az Maria Magdalena/ és az második
 Maria tit az koporsónak ellenibe űlnek vala . . . 17

Másod naponn lediglen- mell kővettezik az parasceue napia vān
 az Pilatushoz gúlinet az papoknak feiedelmir/ és az farscusol/
 és mondānak űneli. Bram megemlekezünk rula hog amaz eza
 lard meg iltiben ezt mondā/ Harmad napnak vāanna feltāmadot/
 annafokart paranczoll hog az koporsó őrizet alatt legen az har-
 mad napiglan/ hog valamikorön el ne iúrenet az ű tanítuān/ és
 el ne orozzāk űtet/ és az kőz niptet ezt ne mongāk. Feltāmadote
 halottaibol. Mert az vtolso tuelghis gonosabb lipen az eljōnelo
 Mondā űnelik az Pilatus. Vadnak tūneket őrizetre valo vité-

zitet/ mennetekelies erőszizitet meg őrizetuel az mine
 iobbann tugjátok. Azot lediglenn elm ninet/ és
 meg erőszitet az koporsót az őrizőuel/ és

az kővet megegezti.

szönnolcsadik vise.

A 3 kombat estue lediglen
mell estue az üdnevet
eggit napiara virrad /
elmenne az Maria Magdalena / es
az második Maria hog meglátnál az koporsót. Es ime nag föld
indulás lún. Mert az or istennek angala menniorbagból le pálla
es az koporsóhoz menuin az antorul az fövet le fordíta es ranta
ül vala. Az ú tekinteti lediglen ollan vala mint egy villamas /
es az ú rubaia oll fejr vala mint egy hó. Az őrizót lediglen az an
galtul valo filtekben meg rettemet / es ollatint lún mint az
holtak. Feleluin lediglen az angel monda az aszoniállatoknak.
Ne filletel tú / mert tudom en hog az megfészült Zesust keresitek
Minczen itt mert fel támadott / mulippen meg monda. Jöuetek
lássátok meg az hely / holott helyezettetik volt az or istent. Es
bhamar elmenuin mongatol meg az ú tanítuáninak hog balottai
bol feltámadott / es ime előttetek megen Galileaba ott útet meg
lássátok. Mine meg mondam tűnetek. Es bhamarságuat az ko
porsótul elcruin filclemuel / es nag örömucl sietnek vala hog birre
tehetnek az ú tanítuáninak. Mikoronn lediglen elmentenek volna
hog birre tennet az ú tanítuáninak / ime az Zesus eleitbe menez
es monda. Bilestg tűnetek. Azot lediglen ú hozzá iarulának / es
az ú labaihoz esinek / es imádál útet. Legottan monda az Zesust
ünket. Ne filletel / menátetek / es hirdessitek meg az en atámfi
ának / hog Galileaba men. tenet / es ott en zheimet meg látnak.

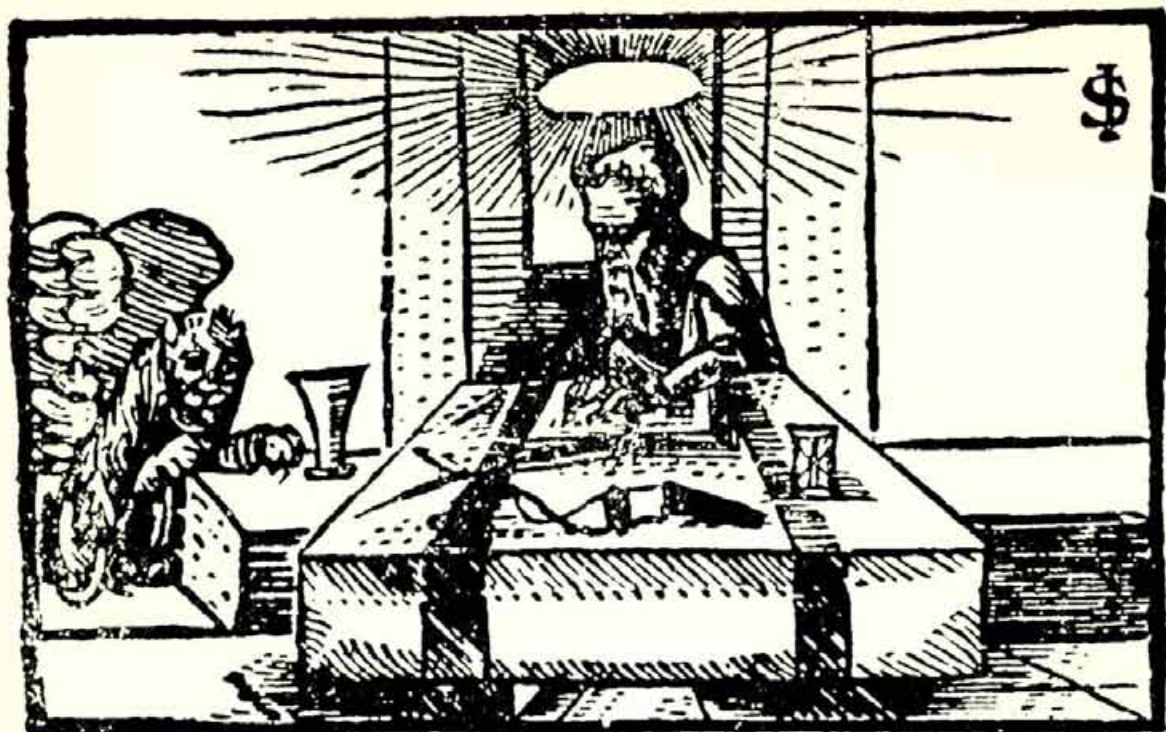
Euangelium

Mikoron lediglen azol elmentenel volna/ime az orzól kőzöl níl
lil az városba meninel/és mindeneket meg beßillinel az papolnal
friedelminel az mellel törtintenel vala. És mikoron eggbegűltenel
volna az vinefue/ és tanárzot tartottonal volna/sol pinzt adának
az orzó vitezefnel ezt monduan. Mongatol azt bog az ú tanre
uan uittenel volt el irázala/és azol oroztafel mikoron tú elalut
tatol volna. És ba ez dolgot az friedelem megballanga- mü rea
birul ütet bog ezt el píßi/ és azt tiffül bog semmi füelmetel nem
liffen ebból. Azol lediglen mikoron az pinzt eluittil volna/ altip a
pen tünel miffpenűföt rea tanrtottal vala. És ez beßid burbe
ufl li az Sidol kőzöl mind ez mai napiglan. Az tizeneg tanre
uan lediglen Balucaba mene az begre bolott az Iesus hely
bagott vala ünethel. És mikoron lattal volna ütet/ unadal ütet.
Níl lediglen tetelhedinel ú benne. És ú hozzaol taruluan az
Iesus sola ünethel ezt monduan. Wanden hatalom ennelm
adattatott az meniben/és az földön. Annafolast menutet el
menden napelet tanrtatol megkerestelun űföt az aranak
és az faunal/ és az bent lüetnel netebe/ tanrtuan
űföt bog megtarranal mindeneket/az melle
bet en tünethel paranzaltam/ És ime
en tú veletel vagot minden napot
ban mind vilag vighetziglen

Ernt Mathe trafa fertne valo Euant
geliumnal pigbe.

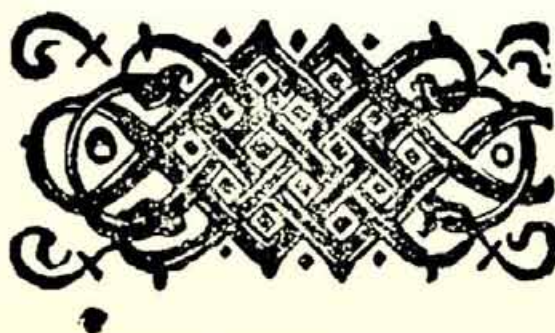
Ernt

zent Marciús deie mellett sent Jeronymus írt meg.

Ercus euangelista h Peternel canyuaná vala: es
 befűndet talmárza/ round Euangeliumos tra/azon
 lappen mint az Peternel befűdől hallotta vala
 stirettum erre Romaban az atasiattul. Mel
 euangeliummal írásat mitoronn az Peter meg
 hallotta volna/ia ba ga/ es az eggházbeli keresztén nspnet h ada
 ünön hatalmaul hog oluafnal. Melppen sent Kelemen írta az
 i korumel hatodit ristben/mell korumet ez netoet atta Hypotypo
 feon. Az Papias es az Zensalemi púspol emlekezetei tiffen ez
 Marciusal. Az Peter es az ü első leveliben az Babilonnal ne
 vezete alatt titol írástippenni az Romat tegyzzant Köfön C vj
 mond stunetfel az eggházbeli keresztén nsp/ mell Babilonban

vagon / és mellé az tő istentől való ólástástokban / és az
 Márkus az en fiam. Annakofant ű hozza vnn az evangeli-
 umot mellet ű irt vala. Egyptumba mene- és mindenekelőt
 te az Xristusnal hűt Alexandriában bndetunn / eggházbeli le-
 reften nyet szer / mell nyet ott nag lún az ű kereften hűben
 való tudománya és illetinel tistalaga hog az Xristusnal minden
 . conyvánt kiserigene az ű példára ilm. Még hala
 kediglen az "Cero birodalmána" noltadit ezten
 deiben / és Alexandriában temettetel el.
 Kinet helybe Amarus
 koutetget.

Euangelium

Szent Márkus

írása szerint.

első r. b. d

Jesus Chri:
stusnak az isten
nek fiának Eu
angelionának kez
det / mikorpen

az profetalnak megvagon iruān. **I**me en elborzatom
az en követemet az te semlednek előtt / ki megkeresi te előtted
az te utadot. **A**z pusztában kiáltanak hanga ez. Tegyetek hog ki
legen az ur istennel uta. Tegyetek hog egenesek leaenek az u őserm.
Kereketel uala az Janos az pusztában / es predikalla uala az i
stenek megjobbításának keresztségit / bűnöknek megborzanattarar
t / **E**s ki megen uala u hozzá egyűű az Sidorfágnak tartománya /

Euangelium

És az Jerusalembeliek / és megkeresztelkedned uala útule mindhá-
 tán az iordannal solo uiziben / és meg ualtat uala az ú bűnnököt.
 Az Janosnal kediglen öltözeti temnek főrből uala / és az deretan
 által ouerzett uala bár ouerzöuel / és saskatual il uala / és erdei miz-
 zuel / és predikal uala ezt monduan. **Elü en utannam amaz / az**
fi ennalamnál erősb / finek hog lesum meg oggam saruinak kótót
 eleg erre nem uagol. Bizón az hog en uizuel keresztelilek tütököt /
 Az kediglen bent lilekuel keresztel iouendöre tütököt. **Es lün ez az**
 üdőkbeniel ioue **Jesus Galilean**al tartomanában ualo Nazaretból
 és megkeresztelkedel Janostul az Jordanban. **Es legottan** mikor
 kimenne az uizből / látá az meneket két felé baladni és az bent
 lilek itent mikint egg nőstín galambot felül ú rea leballani. **Es**
 ez hozat lün az menékből. **Euag** az en berelmes fiam liben iolip-
 pen kedwem telet **Es** az bent lilek legottan az puftaba kiserinte üt-
 menni **Es** lün ott az puftaban neguen napiglan / és kiseretel vala az
 satantul / és az uadat kózott uala ott / és az angalok fogálnak uala úne-
 ki. **Minek** utanna kediglen meg fogtak uolna Janost. **Galileaba** me-
 ne **Jesus** predikaluan az istennek orpágának euangeliumát / és ezt mon-
 ga uala. **Betölt** az üdö ralonközél uagon az istennek orpaga. **Veg-**
ket eketelbe magatokat / és iobbörzátok meg az tú illetetel / és big-
 getel az euangeliumnak. **Mikoron** kediglen az **Galilean**al tenghere-
 snellett iarna látá az **Simont** és az **Andrást** az ú attasiat hog palo-
 tot uetninel az tengherbe merthasapok ualanak / és monda **Jesus**
 ünefiek. **Jouetel** en utannam / és azt tífem hog embereket balasza-
 tok. **Es** legottan az ú batoiofot el haguán ú utanna meninek. **Es**
 mikoron onnan egg kevesse touabb mentenek uolna / látá az **Ja-**
nos / az **Sebedeus**nal fiat / és az **Janost** az ú attasiat / **lit** üt / és az

Kent Marcus írása Berint. 50

baionban kőözök uala az ú páloiofot / és legottan el hiua úföt / és
 azok az ú attofot Zebedeust el haguán az baionban az biresek uel /
 ú vtanna meninek. És be mennek Kapernaumba / és legottan az
 sombatnak údnepben bemene az Sinagogaba és tanítuála / és
 ezudalfoznak uala az ú tudománán. Mert taníta uala azofok
 mint kinek szabad hatalma volna / és nem affippen mint az irástus
 dok. És uala az ú Sinagogaiokban eggember fi az pokolbeli ördög
 nek miatta meg köteleztetett uala / és nag fialtasual ezt monda.
 d Ab te Nazareti Jhesus mődolgunk uagon múnékunk te ueled
 Azirt iútteli hog múnföt el ueßess. Tudlak tighedet fi uag. Mert
 bizonyual az istennek amag nag bente uag. És meg fedde útét az
 Jhesus és monda. Simull meg és menni ez emberből. És mikoron
 zenkid elörté volna az embert az fertelmes þellet / nag fel þoual
 fialta / és kimene ú belöle. És mindenek elezudalfozának / ug hog
 ú közöttök ferdeþkednek uala / és ezt mongák uala. Míidolog ez
 Mírozda on tudomán ez: mert hatalmasságauál meg az fertelmes
 þelleseknek és paranczol / és engbednek únek: íteriede fediglen az
 ú þire legottan Galileanak minden közel uala tartomániban. min
 den felöl / És legottan az sinagogabol kimerui az Simonnak /
 és Andrasnak házába meninek. Jakabual és Janosual. Az Simon
 nak fedig'en felesighe feþik uala / fit híd 3 lel uala / És legottan
 þolának Jhesusnak ú felöle / és ú hozzá mene / és kezinel fogua fel
 emele útét és legottan el hágá útét az híd 3 lelisnek betegsighe / és
 þolgál uala únekiek. Mikoron fediglen csue volna / és az nap eluá
 gutt volna mindeneket ú hozzá uisnek uala fit neþezen ualának /
 és azofok és fit ördögül gótrenek uala. És mind az eghitþ uas
 f rop az antora gúlt uala. és sokafok meg gogtta filnek kúlomb kúl

E uangelium

Lamb betegsignet miatta gonoszul vala dolgot. És sof ördögöt üz
 uala. ti/ és nem bagga uala. Holmi az ördögöt/ hogmiuel üt
 esment uala. És origuel fel telum mitoron meg nag sotit uol-
 na timene az Jesus/ és egg pusta helyre mene/ és ott imadkozit
 vala/ és utanna mene üneki az Simon és az sis ü vele valanak. És
 mitoron meg talaltat volna ütet mondának üneki. Mindenek ti
 gpedet lerejnet. És monda üneki/ mennünk imez közel valo va-
 rostaba hog ott és predikallat. Mert azt ioukfi. És predikall
 vala az ü Sinagogaiofban/ eghiss Galileaban/ és ördögöt üz
 vala. És ü hozzá mene egg pollos ti körörgbe üneki/ és labaihoz
 eszt/ és monda üneki. Na atarß meg tisztithat/ engemet.
 Az Jesus kediglen körörüle ü ranta/ és kezit ti nyuguan/ illetve ütet/
 és monda üneki. Atarlat/ megtisztult/ és mitoron ezt mondotta
 volna legottan eltávozt urula az pollosság/ és megtisztula/ és
 megfennyün ütet/ legottan liborzata ütet/ és monda üneki. Meg
 lassad hog valakinek valamit ne mong. De menkel mutasd meg
 te magadet az papnak. És viddfel az ainditokat az te tisztula-
 sodirt/ melleket Moises paranczolt vinni az papoknak az ü tanu-
 brzonfag titeletirt. És az pollos timenun sofat foga predikalni/
 és iluan lezde hirdetni az befidet az uárosban og hog az Jesus im-

maran az városba iluan be/nem me-
 hetne/ hanem pusta helyen kün il va-
 la/ és ü hozzá mennet vala minden
 felöl,

Psasodik

113.

S a freklen temene. Ras
 pernaumba egghat nap-

113. 114.

Kent Marcus írása Berint. 51

nat utanna / és megballat hog. az házban volna / és legottan nag
 solan gülmel / u hozza / antra hog unmaran az antioch közeli valo
 helyre jem faruvel / és predikaltá vala ünnepe az istennel beszélt
 és u hozza mennel hit egy embert cipővel vala létel az u mai az
 u helyről elindultanak vala / és meg ballattanak vala / tu nag ember
 vésél vala / és muforon az napról solasagatul u hozza nem iut haza
 nana / meg hana az házna fedelit az . mell házban vala / és az
 házna felut meg tulaftuan közelelen hozzatá ada az ágat az mell
 ben az for ember felbit vala. Muforon lediglen látta volna az Je
 sus azolnak búzófot monda az fornak. Jiam megborzattassanak te
 neked az te búzóid. Valanak lediglen ott nül az irastudomnak
 közzöl / hit ott ülnek vala / és hit ezt gondollal vala az u búzóben.
 Mufort hol ez elkippen isten ellen valo fudalmas beszédet? Kérze
 da borzattassa meg az embernek búzit egy ha nem ezal az isten
 és legottan muforon meg esmérte volna az Jesus az u leltiben
 hog elkippen gondolkodnanak u magokban / monda ünnepe
 el. Mufort gondolatot ezeket az u búzóforn) Ez lettó közzöl
 e mellket főnébb mondani ez for embernek / ezt / meg borzattat
 nak teneked az te búzóid / auag ezt mondam / tell fel / és veddfel az te
 vésélő betédet / és iarn) Hog lediglen meg tuágatol hog az embernek
 fiának hatalma vagón ez földön az embernek búzit megborzát
 m. Monda az for embernek. Teneked mondom. Tell fel / és veddfel
 az te vésélő betédet / és mennel az te házadhoz . és legottan fed
 lele / és vésélő betit fedemeluin simene / mindeneknél láttara / Ana
 ntra hog mind elzudálfözának / és dúzmel az istent ezt mond
 uan. Soha illen dolgot nem láttunk. és simene esmeglen az ten
 f ghetre / és u hozza megen vala az sereg nap / és tanácsa vala ütöt /
51

Euangelium

ífot. És mikorön mentiben elmulne az Jhesus láta az Zeut az
 Alfeusnak fiát ki az fufarok áptalanál ül vala/és monda úneki.
 Jün en vtannam. És az felleluin ú vtanna mene. És lün
 ez mikorön letelepedett volna az ú házaban mind az fufarok/és
 mind az bünöföket egeteinbe sokán letelepettenek vala az Jhesusval
 és az ú tanítuánival. Mert sokán balana ki útet követték vala/
 És mikorön az irástudok/és fariseusok látták volna útet hog az fu
 farokval/és az bünöföket ennek ezt mongák vala az ú tanítuán
 nak. Midolog ez hog az fufarokval/és az bünöföket íbül/és íbül a
 Ezt haluán az Jhesus monda úneki. Minczen bülsighet az
 egyhissighet embernek az oruos mesterre/hanem azotnak az ki kos
 rok luin nebezen vadnak. Nem azirt írttem hog azotot hnam az
 eletnek megjobbítására az ki isznak itilik magokat/hanem azotot
 az ki bünöföket. És az Zanosnak/és az fariseusok
 nak tanítuán bűntölnek vala/elmennek annafokart/és mondának
 úneki. Mert hog az Zanosnak/és az fariseusoknak tanítuán bün
 tölnek az te tanítuánid fediglen nem bűntölnek. És monda úneki
 az Jhesus. Bűntölhetnek az menekzői ágasházna fiar/mellé
 ben az bölghin ú velek vagyon: vala merziglen ú velek vagyon az
 bölghin nem bűntölhetnek. Aliúneki fediglen az napot mikorön
 elutetik ú túlót az bölghin/és akkorön az időben bűntölni fognak.
 Senki az ruhához festetlen vñ postó feltot nem varr/ha fülömben
 czelekedik/ az o ruhának nem agga meg az ú hozzá illendő tol
 dalikat/és az kasadás ikelemb fog lenni. És senki nem tölt must
 bort az tömlőbe. Mert ha fülömben czelekedik az must bor meg
 sáskáta az o tömlőföt/és az bor ki iár/és az tömlőföt eselöfnek.
 De inkább az must bort/vñ tömlőbe kell tölteni. És történet ez e
 i hoz

Szent Marcus' irása Berin. 52

hog' egy Bombat napon' vetemín főzött menner' es kezdék az út-
 nyuam az ut főzött az vetemineknek falaßit baggatni' es az fari
 scusok mondanak vala üncki. Ime miirt' zelednek Bombat napon'
 ill' dolgot mell' nem enghetteti! Es Jesus monda ünckiek. Soha
 nem oluastatoki mit tútt ligen David mikoron bússighe volna;
 sebeznek mind úmaga' es niind az ú nipi? Mimodonn bemenek
 ligen az istennek házába az papoknak feiedelminek az Abiatharnak
 feiedelemsigbinek ideiben' es mimodon' ott meg útte ligen az clóra.
 D' tott fenereket / melleket nem szabad megenni egébnek ha nem ezal'
 az papoknak' es mimodon' adott ligen az fenerekben az ú nipinek
 es. Es ezt monga vala ünckiek. Az embernt bereßtetett az
 Bombat nap' nem az ember az Bombat napirt. Annafokart az
 embernek fia ora meg az Bombat napnak es.

Sarmavik rísz

E

Ebemene esmeglen az Si
 nagogaba' es vala ott egy ember linek
 teze megafott vala' es ú vtanna oralkodnak vala ha az Bombat
 napon' meg hoqntana útet / hog' be vadolnak útet. Es monda az
 embernek az linek teze meg afott vala. Kellfel ez nipeknek koriber
Es

Euangelium

És monda ű nékiel. Inkább illik ualakiuel ſombat napon iot ſen-
 tu-hoz nem mint gonofte tenni. Inkább illik az lelket meg tart-
 ni/hog nem mint meg ölne. És azot veſteg halgatnak vala. És
 mikoron haragofſaqual minden felöl elniſte volna űöt/az ű ſüſtne-
 kaſſaſan bantoduán/monda az embernek. Tugrzi az te kezdet/
 és ſinuntá/és megippüle az ű keze mint az maſik. Mikoron kedig
 ſen ki mentenek volna az farifeuſot / legottan az Herodes nipi-
 ſanarot tartanak vala ű ellene-hog űtet elveſteng. Az Jeſus ke-
 diglen az ű tanſuānual félſel mene az tengherre, És fellette nag-
 ſoſaſag ſouetſ űtet Galilaeabol/és Sidoorſagbol/és Jeruſalemból
 és Iudumeabol/és Jordan vize elue valo tartomanoſbol/és ſik Tirus
 hoz/és Sidonhoz nem meſſe laſoznak vala/mell ſoſaſag nag ſam-
 beli embereket tiſen vala. Kik mikoron meg ballottak
 volna azot az melleket müclledik vala/ű hozzá menjenek.
 És paranczola az Jeſus az ű tanſuāninal/hog az ſeregn-
 pirt az hatorzſat űneli tartanak/hog űtet az ſoroſſagban meg ne
 ſérteng. Mert ſoſaſot gogſott vala meg/anhira hog ű rea omol-
 nak vala/vala mentin betegſigben gótródnak ſ a'a/hog űtet ille-
 nek. És mikoron lattal volna űtet az órdögöl-leſnek vala ű rítte/és
 ſialtanak vala ezt monduán. Te vag az ſia az iſtennel. És ſelette ig-
 hea ſenſti vala űöt-hog űtet meg ne ſelenteng ſi legen. És ſel mene
 egg hegre/és ű hozzá hiua az ſitet ű alara/és ű hozzá meninek.
 És ű főzzóltól tizen ſettót valaſta hog ű vele ſenninek/és hog
 predikálni ſi borzátna űöt/és hog hatalmol volna betegſig-
 ſet gogſani/és órdögölöt űzni. És az Simonnak Peter nevet ada-
 t. És az tizenſettó főzbe ſamſala az Zakabot / az Zebedeunak
 ſiat/és az Janoſt/az Zakabnak atſiát/és Boanerges nevet ada-
 t.

Szent Marcus írása Berint. 53

i n e k e f / m e l t n e t n e k m a g a r s á g a e z / m e n n d ö r g b i s n e k f i a i .
 a z A n d r a s t / e s a z J u d e t / e s a z B e r t a l a n t / e s a z S y d a t h e t / e s
 a z E t a m a s t / e s a z J a l a b o t a z A l f e u s n a k f i a t / e s a z E b a l d e u s t /
 e s a z S i m o n t k i Z a n a n e a n e v ű t a r t o m a n b o l v a l o v a l a / e s a z
 S y f a r i o t J u d a s t / k i e l e s a r u l a ű t e t . E s h a z b a m e n u n e k / e s e l m e g
 l e n e g g b e g ű l e a z s e r e g n y u g b o g i n g e n s e m e h e t m n e k ű t ű l ö t . E s
 n i k o r o n m e g h a l l o t t a k v o l n a a z o k a z k i ű h o z z a t a r t o z n a k v a l a /
 k i m e n u n e k h o g ű t e t m e g f o g n a k . M e r t e z t m o n g a k v a l a . E l v e s
 s t e t e f e . E s a z i r a s t u d e l e s / k i J e r u s a l e m b ű l a l a m e n t e n e k v a l a /
 e z t m o n g a k v a l a . B e l z e b u b v a g o n ű b e n n e . E s a z ö r d ö g ö f n e k f e i e
 d e l m n e k a l t a l a ű z t k i a z ö r d ö g ö f ö t . E s a z n y e t ű h o z z a b r i g a n / h a
 s e n l a t o s b e f i d s e r i n t e z t m e n g a v a l a ű n t e k . E g g S a t a n a z m a s
 S a t a n t m i s s i p p e n ű z b e t i k i . E s h a e g g o r s á g ű m a g a e l l e n m e g
 h a s o n l i t / m e g n e m m a r a d h a t a z o r s á g / e s h a e g g h a z ű m a g a e l l e n
 m e g h a s o n l i t / m e g n e m m a r a d h a t / e s h a a z S a t a n ű m a g a e l l e n
 f e l t a m a d o t t / e s m e g h a s o n l o t t / m e g n e m m a r a d h a t / h a n e m v i g h e
 v a g o n . S e n k i a z e r ő s n e k d r a g a e d i n t a z ű h a z a b a b e m e n u i n / e l n e m
 p r e d a l h a t t a / h a n e m h a e l ő s s ő r a z e r ő s s e t m e g k ö t ő z e n d i / e s a k k o r
 r o n p r e d a l h a t t a e l h a z a b e l i m a r h a i a t . B i z o n m o n d o m t ű n e k s
 e k / a z e m b e r e k n e k f i a i n a k m i n d e n b ű n e i / e s s i d a l m a s b e f i d i
 m e g b o r z á t t a t n a k / m e l l e t t e l s i d a l m a s s á g o t t ű t t e n e k . D e v a l a s
 k i s i d a l m a s b e f i d e t m o n d á n d a z s e n t l i l e k e l l e n / b o r z á n a t t a n i n :
 e z e n m i n d ö r ö k k e . D e ö r ö k k a r b o z a t r a k ö t e l e s t e t e t e / m e r t a z t
 m o n g a k v a l a . F e r t e l m e s s e l l e t v a g o n ű b e n n e . E s e l m e n e a z
 ű a n d a / e s a z ű a t t a f i a i / e s ű k l ű n a l m a n ű h o z z a b o r z á t a n a k h o g
 ű t e t k i h i n a k . E s a z s e r e g m y ű h o z z a k ö z e l ű l v a l a / E s m o n
 d á n a k ű n e k i . I m e a z t e a n a d / e s a z t e a n a d f i a i o t t l ű n f e r e s n e k
D t i g h e d e t .

Euangelium

lighthet. És felele úneket ezt monduán. Mely az én anám / és
mellet az én atámfiái. És mikorön körül mind el nyzett volna / és
latta volna az ú tanítuánit hog ú körülle úlninek monda. Ime ez
az én anám / és ime ezek az én atámfiái. Mert valaki az istennek
elaratat tisztezz ennelem atámfia / és hugom / és anám,

Stegedik riss

Es esmeglen kezdé tanítani
az tengher mellett / és sol fereg nyp gule ú hozza ug hog be tellet
úneki az barba menni / és az tengheren az baraban ül vala / és mind
az eghef fereg nyp az tengher mellet az földön vala / és tanita
vala úköt hasonlatos beid berint nag sokatra / és ezt monga
vala úneket az ú tudománából. Halgassátok meg. Ime az mag
vető ember kimegen vala magvetni / és törtinek ez az magvetés
közben. Nimelt mag az öt felen eszt / és az eghe madarat el
meninek / és meg tult az magot. Nimelt kediglen kúffláz helyre
eszt / holott bú folde nem vala / és hamar kilele hogmiuel mit
folde nem volna. Mikorön kediglen az nap feltamadott volna az
napnal beosighinek matta megfule / és hogmiuel gútere nem volna
meg oia. És nimelt mag az couffelnik közibe eszt / és fel nout az
couffelnik / és megfontat az magot / és termuel hasnot nem ada.
Es nimelt mag io földbe eszt / és kilele / és fel nout / és hasnot ada /
nimelt

Benť Marcus írása szerint. 54

nimell mag hermincz annit: ad vala / es nimell batuan
 annit / es nimell paz annit. Es ezt monga vala unekit az smel
 file vagon az ballasra / meg balgassa. Miforon lediglen / egedul
 kezdett volna lenni / meg lerdet utet az hasonlatos befidel azot az
 tit u forulle valanal az tizenket tanituanolual egetembe / es monda
 unekit. Unekitek megadattatott esmernetek az istennel orsaga-
 nak titoldolgar / azotnak lediglen tit kulul vadnak hasonlatos be-
 fid szerint lisenek mindenek. Hog latuan lassal / es re nizzit /
 es baluan hallal / es ne er ezit / hog valoha meg ne terienek / es meg
 ne borzattassanak unekit az u bunol. Es monda unekit. Nem tug-
 gatoki / ez hasonlatos befidel ! ha ezt nem ertitek misippen erthet a-
 tek meg minden hasonlatos befidelre ? Az magueto isteni befi-
 det hint / imezet lediglen azot kilnek kozzollot nikit az ut felen
 mondatnak lenni / holott az befid elhintetil. Es miforon hallangal
 legottan elu az Satan / es cluipi az ighit az mell be hinte-
 tett volt az u buofbe. Es azonkippen vadnak nikit / tit lufillast
 helre rikit az magot / tit miforon hallangal az isteni befidel / les-
 b gottan oromuel fogaggal / es ninczen ubennet gufer / de ezal egg
 ideiglen valot. Annafutanna miforon haborgatas es ildozis tamad
 az befidre / legottan meg bantatnak Es nikit vadnak tit az icur sel
 be uikit az magot / ezet azot az tit halgattal az isteni befidel / es ez
 vilagbi dolgosrul valo forgalmatossagot / es fardagsagosnak / az-
 lardaga / es egcb ez vilagbi dolgosnak tiuansagbi be mennek / es
 megfontal az isteni befidel / es hasonlatan lisen. Es vadnak
 nikit / tit io foldbe vuttit be az magot tit hallal az ighit / es be vi-
 tit / es gomolozot teremtnet ug hog nimell mag hermincz
 annit aggon / nimell batuan annit / nimell paz annit. Es mond
 O n valq

Euangelium

Vala ű neket / Nemde azért gúntat meg az földneket hog az
 föld al tegit auag az ag ala? nem azért inkább hog az vala
 tartora tegit? Mert semmi olt el regette dolog ninczen mellet ti
 ne kelten telenten / es semmi dolog nem volt eltololuan egyb ofira
 panem hog megrulatkozzit. Ha lincz file vagon az ballasra pal:
 gassa meg / es ezt monga vala űneket. Meg lassatol mit halgat
 tok. Valami mirtuel mirtel egebetel / azonual mirtel tuncetel /
 es tobbre tobbadatit bozza tuncetel fihalgattatol. mert az lincz
 andisa vagon az istentol liuel il anna tobbre tobb adatit / es az fi
 net ninczen az mi vagon az es elutetel ű tuncet. Es ezt monga vala.
 Es lippen vagon az istennel orfaga / mint ha mell ember földbe ma
 got vessen / es elaloggit / es az ember fel kelten het / es napual / es az
 veteren homolton / es nagon fel neuteggit / akkoron mitoron az
 magetó ember ingen nem sugga. Mert az föld űnkijn elóssor fúet
 teremt / anna utanna buza feiet / anna utanna az buza fúben tellet
 buzát. Mitoron lediglen buzát terem / legottan sarloiaual bele me
 gen mert el iutt az aratásnak ideie. Ezt es monga
 vala. Mibez hasonlit az istennel orfagát / auag minemű bozza e
 állendó állatpor vessit azt. Oltan mint az mustar mag mell mto
 ron az földbe buettetel minden veteren magotnal fússebb / mellet
 az földön vadna / es mitoron elvetel fel nó / es minden ferti ve
 semineknél nagubb lipen / es nag agatol neuel vó hog az egyi mada
 ral az ű arnka alatt fústet gúntbessenet. Es soz den hasonlatos be
 fideuel sol vala űneket isteni befidet attippen mitippen meg hal
 gatbattat vala. Pilda befidnekül lediglen nem sol vala űneket.
 Az tanquanosnak lediglen fúlon mindencnek értelmüt agga vala /
 es monda űneket azon napon mitoron immaran estue lútt volna. f
 Menünk

Bent Marcus írása Berint. 55

Menünk az tenghernek tulio partara . És mitoron az niptel
 feregit elharta volna u bozzaiof viugt utet azontuppen ammine
 az haibon vala . Valanaf ennel felette több haiozfof es u vele.
 es felazt nag vese tamoda / es az haioa sebestigurl ennel vala.
 ug hog immaron az haio megtelit vala . És az Jzus az haioz
 nat utolso nstiben vala / es egg fualon alosit vala / es fel lökte
 etet / es mondanaf uacti . Mester nem gondolja vele hog el ves
 sünk : És mitoron felsertentett volna meg fedde az selet / es
 monda az tenghernek . Lig vestegfigben rendezsüll meg / es
 eneg sünk az fél es nag rendezsig lün / es monda ünietel . Mire
 siltel enire : honnan vagon hog bizodalmatot nunczen : es igben
 enegdemlnek / es u köztöt ezt mongat vala . Vallon szoda ez
 onert mind az fél / es mind az tengher engbed üniet

Stodiek risz

Es mitoron az tengheren al
 tal mentenek volna az Bas
 darabeliknek tartománaba meninek . És mitoron u az haibol fi
 ment volna / legottan elibe mene egg ember az halottaknak kopor
 soibol / fi az ördögül meg fötelestetett vala / fi az halottaknak
 koporsóban lakozik vala , És senki nem kötözheti vala meg
 o m utet

Euangelium

ūtet lánézofoal es / Annafokairt hog mitoron galorta bifofual /
 es lánézofoal meg kótoztetett volna - el fakadoznan vala ū rula
 az lánézo / es az bifof aprora romlanal vala / es senti ūtet felid:
 de nem teheti vala. Es mindenkoron mind űel - s mind napual az
 hegeten / es az koposofban vala / es ott kiált vala / es ūmagat
 kóuekuel fogatta vala. Mitoron fediglen láta volna az Jesztu ta
 uul ríbe folamet / es imadā ūtet / es nag fel foual kiáltuan mon
 da. Mi dolgom vagon ennelem te veled Jesus felsighes
 stennel fia? Paranczolat teneled az istenre hog ne gó:
 törj engemet. Mert azt monja vala ūnek. Te fertelmes űellet
 menni ez emberből - Es ferdi vala az űrdögöt / kizoda teneled
 neved / felele es ezt monda ūnek. Ennelem sereg neved / mert soan
 vagunk. Es felette igben kéri vala ūtet hog az tartomannal kúlülle
 ki ne borzátna ūtet. Vala fediglen ott az hegeten nag nán diű
 no / mell iűifuala / es kéri vala ūtet mind az űrdögöt / ezt monda
 ūnek / borzass az diűnoűba múnkót hog belent mennünk. Es az Je:
 sus legottan meg engede ūnek. Es mitoron kimentenek voln
 az fertelmes űellet az emberből / az diűnoűba meninek. Es az nán
 diűno az meredelen el az tengherbe vitet. Valan fediglen az
 diűnoű oll mint ket ezeren / es meg fulānal / es az tengherbe bala
 nal. Az kéri fediglen az diűnoűot űrzi vala el fulānal / es meg
 beűillt az városban / es az mezőt kerte. Es kéri meninek hog meg
 lassat az mi törtint vala. Es az Jesztu meninek / es látat az
 embert az kéri az űrdögöt górtit vala hog vésztég űlne es fel űltő:
 zott volna / es hog este meg űtt volna / meliben az sereg űrdög va
 la / es meg űilemlmet. Es az kéri látat vala / meg beűillt az em
 bereket milippen törtint volna mind az embernek az kéri az
 űrdög

Szent Marcus írása Berint. 56

ördög vala/és mind az diáknak. És firni kezdék útet hogy ki men-
 ne azú földölnek batarabol. És mikoron egg hajoba be ment volna/
 firni vala az ember az ki az ördögtől megfötelestetett vala hogy ú
 vele lenne. Az Jhesus lediglen nem engedé meg únek/ hanem
 ezt monda únek. Menneel haza az te nipedhez/és hirded meg
 úneket meü nag földolgot tütt ligen te veled az or isten/és hogy lönö
 rült ligen te rantad. És elment/és kezdé hirdetni az Belapolisban
 mell nag sok tot tütt ligen ú velle az Jhesus/és mind ezudallat val-
 la. És mikoron esmeglen által ment volna az Jhesus hajoban az ten-
 ghernek tulsó partara/nag sok seregny güle ú hozzá/és az tengher
 mellett vala. És imé ú hozzá mene egg az Sinagoganak jere-
 delmanek közzöle hinté Jairus vala neve/és mikoron látta volna
 útet az ú labához ejék/és felette igben firu vala útet ezt mond-
 vān. Az en fűsded leányom halālān vagon/tirlek tighedet hogy iouelā
 és tedd úrea kezdet hogy meg gögullon/és iló lipen. És elment
 ú vele és sok seregny fövetti vala útet / és meg förtak vala
 útet. És vala ott egg assoniállat/ki tizenket estendeiglen felült
 a vala orvosagban/és sok oruostul sokat szerudett vala / és minden ú
 marháat el föltötte vala/és nem esmeri vala hogy az oruofol vala-
 mit bejancsana vala únek/ hanem inkább naponkid meg nebezede
 vala/mikoron az Jhesus felöl sok dolgot hallott volna/az seregny fő-
 zött hatul el mene/és az Jhesus ruháit illte. Mert magaban ezé
 monga ualapa nem egerbet ezal az ú ruháit illetbessém. meg gög-
 gulok. És legottan meg párrada az ú virinek sokasa/és testiben ezé
 meg erzei/hogy meg gögült volna ez istentul való czapasbol. És
 az Jhesus legottan ú magabān meg esmeré hogy isteni erő iütt vol-
 na ki übelöle/és pátra forduluan az seregben monda. Kiszoda
 illeté

Euangelium

Először az en ruháimot: / és mondának úneki az ű tanítványaitod hogy
 az sereg nyí börtön meg tighedet minden felföl / meg ezért mondod /
 kirzoda illete engemmet. És körül miz vala hogy meg látbatná az asz
 forralatot az ki ezt tütte uala. Az aszporallat lediglen fil ualazs
 orpfer ualammert tugga uala úmagában az mulitt uala úbenne / ró
 sone és az Jესusnak előtte le eszt és meg monda úneki igasság perint /
 az Jესus lediglen monda úneki / leantom az te búzód tartott meg
 tighedet / meninél bilesiguel / és gogult meg az te stantúl ualo / rapa
 foddol. Még mitoron ezt mondaná / az Sinagoganak feredelmitúl b
 oda rárinél / és mondának. Még bolt az te leantod / mire unatod
 meg és az mestert. Az Jესus lediglen meg baluan ez befidet mel:
 let mondanak uala / legottan monda az Sinagoganak feredelminél
 Ne fill / ezal búzód legen. És nem engbede hogy ualati útet fővet
 az / Peterrül és Zatabtúl és Zanoftul az Zatabnak attasiatul el
 alua. És az Sinagoganak feredelminél házaba mene / és látá az
 fol nípnel zangosát / és azotát az kíl senak uala / s ighen tangat:
 nak uala / és mitoron bement uolna monda únekiel. Mit zangos
 eot / és mit sirtol? Az leant nem bolt meg / hanem alost. És mó
 metül vala útet az Jესus lediglen kiseritg úfot hogy az házba ki
 meninél. És ű mellig uin az leantat attat / és antat / és ez ki ú
 vese valának / és be mense oda az bolott az leant felstít vala. És
 mitoron az leantat az kszit fogta volna monda úneki. Ebalta
 rumi / mell fölöt ba ki meg alar magarazm / ez az értelmel leant
 nekéd mondom / lett fcl. És legottan fcl lete az leant / és iarnu kzedet
 mert tzenket estendős vala / és feletts ighen el zudallozának rny
 ta. És felette ighen parantzola únekiel hogy valati ezt meg ne
 tudná. És meg poga hogy annuálot adnának.

Hatodik rísz.

Hatodik rész

Es mikor onnan ki
ment volna az ú házai-
ba mene/és útét követte
az ú tanítván. És mi-
koron szombat nap volna/kezde tanítani
d az Sinagogában/és soha elzudallozának az őfial közölle az-
két útét halgattak vala / és ezt monogát vala. Honnan uadnak ezek
ennek? és mirzoda bölcseség az ki úneki adattatott/és midolog hog
ilyen isteni erővel való dolgot liúnek az ú kezéinek általa? Nemde
ez i amoz ár az marianal fia/az Jakabnal és az Józsefnel/és
az Judasnal/és az Simonnal attafia? nemde mű nálunk uadnak
az ú bugái és? És meg bántatnak vala ú ranta. Az Jésus kediglen
ezt monga vala únekiek. Az profeta nem utalatos egebütt hanem
ezal az ú házaiában/és az ú ralonfaghi közölt/és az ú ház-
e nipe közölt. És semmi isteni erővel való dolgot nem tehet-
ott egebet hanem ezal ezt hog egg nihan korotot gogita meg
kezit úreaiot tiuin/és zudallozik vala az ú bűtőlenségek. És
ide őtova iár vala tanítván falul berte mellett minden felől körül
valanak. És elő hiva az tizenkét tanítván. És úlöt letten letten
kezde predikálni szigoratni. És hatalmasságot ad vala únekiek
az fertelmes belleteknek ellene /és paranczola únekiek /hog úl
úvelet valamit az vira ne dinnmek egebet hanem ezal vesző falat
se fátot /se kénert /se pinzt az őuerzőben /hanem kúagott ra
f pellüst véslninek /és hog két kontósbe ne öltöznek. És monda
P únekiek

Euangelium

űneket valaholott házba bemenendetek ott meg maraggyatol mind
 arázglañ mignem onnan el mentek. És vala ki be nem fogaz-
 dandnak tűtőket / és befűdeteket meg nem halgatāngat / miforōñ
 kimentek onnan / az port lerázzatok mell az tū labaitok alatt var-
 gon / hog ez tanu bizonyágotra legen azotnak . Mazon mondom
 tūneket tūpētőbben liűen dolgoz az Sodoma belietnek / auag
 az Gomorrabelietnek az űtiletnek napiāñ / hog nem mint az ottan
 parosnak . És miforōñ elmentenek volna predikálnak vala / hog
 az ű bűnőkből ki tērninek / és ilcteket meg iobbjānāñ / és sok űrdőgőt
 őznek vala ki / és sok kőrt lennek vala meg olagual / és sok embert
 gogjānak vala meg . És meg hallā Herodes kirāl C mert pūuel
 hallotta vala az Jēsusnak neuit D és ezt monga vala . Amaz
 Janos tāmadozt fel halottaiból az ki kerepűel vala / és annafolart
 isten erűel való dolgoz ielentik magjot ű benne . Nihil ezt mon-
 gāl vala . Illes ez / nihil lediglen ezt mongāl vala / profeta ez
 auag mint egj az profetāknak kőzölle . Miforōñ hallotta volna
 lediglen Herodes monda . És az Janos az kinek en feit vitetim az
 tāmadozt fel halottaiból . Mert az Herodes elborzātuāñ meg
 fogtatta vala / és az tōmlorűben meg kőtőztette vala az Janost
 az Herodiasirt az filepnek az ű attafianal felesighēirt / azirt hog
 Herodes azt vűtte vala felesigűl magānak . Mert ezt monga vala
 az Janos az Herodesnek . Nem engedtetik : enked hog az te
 eradfiānal felesighe te felesighed legen . Az Herodias lediglen ha-
 lālāra iār vala űne / és meg alaria vala űtet őletni / és nem tēpűti
 vala / mert az Herodes sūl vala az Janostul . Mert tugga vala
 hog az igaz / és kēnt ember volna / és berzűli / és tūpűti vala űtet
 és az ű befűzűe sokat czelekedűi vala / és űrōműt halgatta vala
 űtst.

Rent Marcus írása Berint. 58

Utet. És mikor en alkalmas idő történt volna / mikor en Herodes az
 u születésén napján lakodalmat szerzett volna az Galileának fejedel
 minnel / és az ezet nap előtt iare vitézetnek / és az városbeli fű em
 beretnek. Mikor en bement volna az Herodiasnak leánya és tánczolt
 volna / és kellemetes lútt volna ez tánczolás az Herodesnek / és
 egetembe az lakodalombeli vendíghetnek - monda az királ az lea
 nat. Kiny kirót en tőlem valamit akarj / és meg adom teneled. /
 És meg eskűt üneki Valamit en tőlem kirendes orvágomnak fél ri
 d feiglen / meg adom teneled. És az leán fi mene- és monda az u anna
 nak. Mit kirt! És az monda. Az Janos Baptistanak sejt kirted
 És legottan nag fetsfiguel az kiráthoz bemenum kirt kire ezt mond
 uan. Elarom hog minden haladit neltul aggod ennelem az Janos
 Baptistanak sejt. És bānātba esuū az kirelnem akara az kirisben
 sedtot segni / azt hog meg eskűt vala üneki / és azokirt
 az lit übele egetembe az lakodalomban valānak. És legottan az k
 iral el borzātuān az pohert paranczola hog elő hoznā az u sejt. És
 az el mene és sejt vīug üneki az tōmlotzben / és elouīug az u sejt egg
 e talban / és azt az leānnak ada / és az leān azt az u annānak ada.
 Mēlt dolgot mikor en meg hallottanak volna az u tanquān /
 el mennek / és fel vīugt az u bolt testit / és azt koporsoba helyezte
 egt. És hozzá gūlnet az apostolok az Jesushoz / és mind meg
 mondāt üneki mit ezelekettenek volna / és mit predikāllottanak
 volna. És monda üneki. Dōurtek el tū / tūmagatol félfele pūš
 ea helyre / és rugoggatol egg leucset. Mēre solān valānak kī rūnek /
 és mennel vala. És azt enniel valo üressíghet sem vala / és fél
 sele mene vīgē / egg fūsta helyre / és az sereg nīp meg látā üfōt /
 / és solān ü kōzzōllōt meg esmergt ütēt / és galog iarasual minden
 P η városokból

Euangelium

Ésa sietinel Ésa elöl utult úfót / és egetembe ú borzsa gúlnel Ésa mifor
 ron si ment uolna az Jésus az haiobol lata az nagfereg nyet / és fő
 nörüle ú ranytol / mert ugan ualana azot mint az tubot fílnel paß
 corot mnczen. Ésa úfót solakra lezde tamtam / és miforon immaran
 az napnak nag riße mult uolna el / ú borzsa iarulana az ú tamtuan
 is / és mondana. Pusta ez bel / és immaran az napnak nag riße
 mult el / borzsa el úfót hog mennienel ez körül ualo pallasofra / és
 falusba / és uegenel leneret magofna / mert ninczen mit enniel.
 Ésa az Jésus felelün monda únehet. Aggatos tú enniel ualot / és
 mondana únehet. Alarodi hog el menniunt / és let þaz pinz arra let
 teret uegunt / és enniel ualot aggunt únehet. Ésa az Jésus mon
 da únehet. Han leneretel uagon / mennieret el / és lassatof meg / és
 miforon meg tuttal volna / mondana. Ot lenerunt vagen / és let
 halunt. Ésa paranzola únehet hog mind leültetnyel
 úfót egg egg lalodalombelt oßtuán az zold pafiton.
 Ésa letlepedinel / egg egg földello úlfre þazan lint és ótueneñ
 lint oßtuán. Ésa miforon lezde vutte volna az ot leneret / és az
 let halat / þemeit menbe fel emele / és meg alda / és
 meg þegde az leneret / és az ú tamtuanina ad a hog elcibbe ten
 uel / és az let halat és el oßta mindenet / és únef mindnaian /
 és meglegþedinel. Ésa az elþegdele leneretnek maradisibol
 tele þedinel tizenföt þofart / és az halatbol. Volana
 lediglen az hit úttienel vala firhal / fozel ot ezereñ. Ésa legottan þe
 riße az ú tamtuanit hog az haioba þállanana / hog az tengert al
 tal telün / elöl Betfardaba mennienel miglen ú el borzatna az fereg
 nyet. Ésa miforon el borzasta volna úfót / egg þegre fel mene
 gmodlozm. Ésa miforon az qstus el ást volna az þam az tengert

Benť Marcus' irása Berinť. 50

nel főzette vala / és úmaga az földön vala / és látá úfőť hóg az
 vőpnel miatta / nebezén vőfelbetnē az hait / mert az bēl arzab
 funuala ű rēaiol / és az űnel nezed vigázása fele ű hozzáiol mēne
 az tengheren iaruā / és el akar vala mulni mellőlőť. És
 az tanítuāiol minēl vāanna láttāt volna / hóg az tengheren iarnať.
 aligāt hóg űhilitās volna / és felkiáltanať mert mind láttāt vala
 űtet / és meg iőőőodanať / és legottān bōl vala ű veleť / és monda
 űnelēť. Batrol legtel'en vājof / meg ne rettenietēť. És az
 hoiaba hōga ű hozzáiol / és az bēl meg rendezēdēť / és űmagosban
 felette iőben el almulkodnať vala / és rzdalloznať vala. Mert
 meglen meg nem esmērtēť vala az űdēni hatalmassāgāt / az őť
 kērttől mert az ű fűőť meg vafult vala. És mīforon az tenghe
 ren által mentenēť volna az Benezaretneť földre meninēť / és fi
 kōtinēť. És mīforon fi mentenēť volna az hoiabol legottān meg
 esmerēť űtet / és el iaruān mind az egbēť kōrűl valo tartomānēť
 az tartomānbeli emberēť azofat az kōť kōrűl valanať / kēzdeť vīse
 lō kēfēlben ide ő tōva hordozni / mīforon meg ballottāt volna hóg
 az Jēsus ott volna / és vala hōva be megen vala falusba auag vāre
 solba / auag bāllāsoftrā az kōrűl az űzalon letīpēť vala / és tūnēť

vala űtet hóg auag rzať az ű rubaiā
 nať bōl hādna illetmēť / és vala mē
 tūn illetēť vala / mind meg gogulnať
 cāla.

Setedik rīf

ű hōzrā gūlinēť az fari
 P in seujol

Euangelium

feusol / és nikit az irastudot lözöl / til Jerusalemból iúttenei vala / és
mikor on láttát volna hog az Jესusnak tanítuorú lözöl rumellek
közözuel enninek leneret / az az mosdatlanual feddit vala útöt.
Mert az fariseusok / és mind az Sidos / nem ipnek / hanem ha
galorta meg mosangát az ú kezefet / meg tartuán ez ú elafnet
emberi perzist / és mikor on az vafarrul meg ünnek nem ipnek / ha
nem ha meg mosodandnat / és sot egéb dolog uagon lit fel vúttenei
hog meg tarzana / tudni illik uo poharofnat / és viz merő edineknek
és érzédineknek / és ágálnak meg mosásit. Annafolait
meg kerdel útet az fariseusok / és az irastudot. Mire nem iarnak
az te tanítuánid az rigbektül perzett bolas perint / hanem mos
datlan kezuel ipnek leneret. És Jესus felelvün monda ünkeiek. J
Hol profetalt az Esaias profeta tú rulatol / til tetteies pentsiguel
vattot / misint meg vagon iruán. És níp az ú aiatuál tistel en
ghemet / az ú fúót fediglen teuul vagon en túlem / hiaba tistel
nel engbemet azot / az til oll tanusagokra tanítanál mási / mellet
embereinek paranczolatit. Mert tú el bagon az istennel paran
czolattát / emberektül perzett dolgokat tartotot / viz merő edineknek
és uo poharofnat mosásit / és egebelet ezet per hasonlatosokat nag
sokatot tistet. És ezt monga vala ünkeiek. Hol vagon / hatra vez
tettitel az istennel paranczolatát hog az tú emberi perzistetes
meg tarzátot. Mert az Moyses ezt mondotta. Tistelled az
te atádot / és az te anádot. És valaki gonokt mondand az ú atá
mal auag annánál / balatual halson meg. Tú fediglen ezt monga
tol / ha az ember ezt mondanga az ú atánál auag annánál. Lora
ban / az az / Akarmi isten tistessigbire valo aiandit te hasznodra vas
gon / mell en túlem máshoz jut / és ennek felette / nem baggatol útet
palama

Szent Marcus írása Berint. 60

Valami is tenni / az ú atának / auag az ú anának / és erőtlenné
 títet az istennel bebidit / az tú berzistuel / mellet berzettetel
 és nag job illen dolgot títet . És muforon ú hoz
 zártatolna egyhöz az nupnet seregbit / ezt monga uala ünelt
 el. Valgassatol meg az en bebidemet mind / és erztet meg. Sem
 mi nuzzen az embernek lúlué hi ú belé megen / hog na fertelmel
 se tehet se útet / hanem azot títet fertelmel se az embert / az mellel
 az emberből hi ünelt. Na línél fide uagon az ballasra valgassa meg .
 1) És muforon házba ment uolna az seregnyitúl el tauozuán /
 ferdit uala útet az ú tamguān az hasonlatos bebidit / És monda
 ünelt. Ugy hog tús erdelemnélkül uattol? Nem erittek meglen
 hog semmi allat ualami lúlu be megen az emberbe / fers
 telmel se nem tehet útet / mert nem az ú púbe megen be / hanem az
 ú basaba / és az árúf sebbe megen hi / houa minden itel títetül? És
 monga uala tauabba / az mi emberből iú hi az títet fertelmel se az em
 bert. Mert az embereket belső rítből / az púból gonos gondolatot ün
 nel hi / házasi ágtoritnel bünét / parázna sagol / gallof sagol / or sagol
 fofunfighet / zalard sagol / alnafigol / fertelmel sefighet / gonos szem /
 dalmas bebidet / keulfigetelenfig. Mind ez gonos bünöl embereket
 nel belső rítből ünelt hi / és fertermel se títet az embert. És onnan
 felkeluin Enrusna / és Adonna pompid batárba mene. És muforon
 házba ment uolna afara hog senki ne rugga / demaga titkon nem les
 bete. Mert egg asponiallat línél leánaban órdög uala / legottan
 mi belen ünelt hirt balla / hozza ioue / és labarhoz est . Mert
 ez aspon Bóroz asponiallat uala / és Sirianat / és Ferucia
 nat tartománabol nemzettetett uala / és hi uala útet hog az órdög
 f gót hi ünelt az ú leánabol. Az Jesus fediglen monda ünelt . Nado
elegh

Euangelium

eleghéggent meg először az fiát . Mert nem illik az fiának
 kényszerbe venni / és az költőket vetni . És az asztallat felele-
 és monda úneki . Ezon az vram . Mert az költő és / az asztal alatt
 az fiának kényszerbe hulladikban ismet . És monda úneki / ez te
 beűvedt mentel / kiment az őrdög az te leányodból . És mikor
 az ú házhoz ment volna ug talála te pag az őrdög az ú leányból
 kiment / és az ú leány az ágon felűt . És esmeglen kiment
 Enrusnak / és Sodomnak határól / az Galileának tengherre ment
 az Cerepolisnak közep határán / és eggembert hozának úneki k
 silet / és neheren soto vala / és kint vala útet hóg kszit arra tenné /
 és mikor az sereg nup kőzöl meg foguán fel felé vitté volna az
 embert / az ú vñait az ú sílbe berzátá / és az ú hájánal tany-
 sítának illete az ú keltit / és az merbe fel telintum soto
 kódtá tñt / és monda úneki / Effatha / az az / klatkozól meg-
 És legottan megklatkozának az ú sílét / és meg szabadula az ú
 keltimet megkotelezte / és ippen soto vala / és paranzola úneki
 hóg valafint meg ne mondának . De menüel inkább paranzolta
 vala az Jesus úneki / annyal inkább nagubban hrdetk vala / és
 felette ishen el rzudakozának / és ezé mongal vala . Minde-
 metet val tñt / mind az sílketnek hallani ad / és mind az nimának
 solum.

Szolgadik
 rísz
 Az időben mikor felette

Bent Marcus írása Berint. 62

Iol fereg nyp volna / és nem volna mit enniel / ú hozza bwa az:
 Jesus az ú tanítvánit / és monda ünietel. Kőörülöl ez fereg ne-
 pen / mert immāran harmad napja oagon boz en uclen tūnet / és
 minden mit enniel / és ha eben fogom eltorzani úfő az ú házok
 hoz selfogatforzal az uton. Mert nifil ú főzölöl mēből süttetel.
 És felclinel ú neli az ú tanítvánit. Honnan eleghegeti meg ezeket
 valafi kēnerefuel ez puſtaban? És meg kērdē úfő. Han kēnerefel
 oagon? Az tanítvánit fedtgleñ mondanal. Hēt. És meg ūzeny az:
 Mēre a nypnel hōg letelepedninel az földön. És kezibe ciuin az:
 Jesus az hēt kēnere / miforon hālāt adott volna elſegdelē /
 és az ú tanítváninnal adā hōg elclibe tennē. És az nypel elcibe tiuſtā
 egg leues balarz fawt ſzuala / és miforon megaldotta uolna meg ha-
 ga hōg azofor és elclibe tennē az nypnel. És ūnel / és megelegbede-
 nel / és hēt ſofart fedinel tele az el ſegdelē kēnerefuel maradtibol.
 Az ſif ūttenel oala fedtgleñ főzel nīg ezereñ valanak / és haza bo-
 rzatā úfő. És legottā bemene az haioba az ú tanítváninnal
 egetembe / és Dalmonuthanaſ hatamba mene. És ſimenuin az
 ſarifeuſol / kezdinēl ū vele veteledni / ſifirtuin ūtet / és tiuanuan
 ū tūle ielenſigheſ lātni az égből. És miforon az ū ſelſiuel ſobaſ
 ſodāſe tūtt volna monda. Az ſaiu nyp mīrt ūgekezeſ lātni ielenſi-
 gheſ / ezudallatol ranta ha ez ſaiu nypnel ielenſig adattatil.
 És azofor elhaguān / eſmeglēñ haioba ſalla egg ūzen
 által ſeluin. És el ſelnyettit oala hōg ū veleſ kēnerefel
 cinninel / és egg ſenirnel több nem oala ū nālloſ az haioban. És
 paranſzola ünietel ezt monduān. Meglāſſatol / meg őnzſirel
 magatol az ſarifeuſolnak / és az Herodeſnel ſouaſſatul / és
 vetelednel oala ū főzölöl / és ezt mongat oala. Minden kēnerefuel.

Evangelium

És az Jézus az ű vetelediselet meg:rtuin monda űneliel. . Szik
vetelettel hog' keneretel ninczen É Megsem vőpíteli eőetelbe meg
sem eruteli É Meg valuluān vagoni meg es az tū pūetel É Miko
ron pemetel vagon nem lattoli É Es miforon filetel vagon nem hal
lattoli É es ninczeni semmi emelekezet tū bennetel É Miforon őt ke
neret begdeltem volna meg az őt ezer embernek kőzbe hān kősar
bedtel tele begdelt keneretnek maradtival É Mondanak űneli. Éi
zenfettőt. Miforon lediglen hēt kēurt begdeltem volna az nīg ezer
emberre hān pōtrot bedtel tele az begdelt keneretnek maradtival É
Azol lediglen mondanak. Hetet. Monda űneliel. Hog' vagon ez hog'
ertelmetel ninczen É Es Bethsaida ba mene es hozanak űneli egy va
kot es kint vala űtet hog' azt kezűvel illete É Es miforon az valnak le
zit fogta volna si hozā űtet az városbanak kűlűlle es miforon az ű
pemeibe pōtōt volna es miforon kezűvel illette volna azt meg fē
de űtet ha látna valamit es miforon látni kezdett volna ezt mon
ga vala. Embereket látol mert salgatom hog' iarnaik mint egy fāfō.
Annafutonna es meglen kezűvel pemet illete es azt tiug hog' annak
es meglen peme vilagossāga lenre es ippensiguel meg gogula es vōg
onnan nag' tūstān lat vala minden embereket es elborzata űtet az
ű házhoz ezt monduān. Se ez városba ba ne menni si valakinek
ez városban meg ne mongad, É es el niene onnan az Jézus es
z ű tanítuān Zsareanak városba ba mell Zsareanak filep lirak
ada netwet es az vōban meg ferde az ű tanítuārit ezt monduān.
Kint mondanak engemet lennem az embereket É Az tanítuānok
lediglen felelinel. Janos Baptistanak es numellēk Alkēnek mmel
ket es meglen az profetának kőzölle eggnel. É es az Jézus monda
űneli. É ű lediglen kint mondotol engemet lennem Felelőn az
Petr

Kent Marcus írása Berlin. 63

Peter monda úneli. Ze vag az Xbristus. És meg fenegette útot/
 bog valalinet ne bolnānak ű felőle. És kezdte útot tanítani bog
 fűffig vo'na az embernek fīanāt solat bemuednēs gonofnak iltetnt
 az vnektul/ēs az fű papoktul/ēs az mās tudostukēs megőlettetni/
 ēs harmad napnak otanna feltāmadni. És hluān monga vala ű
 nekiet ez befűdet. És megfogā űtet az Peter/ēs feddeni kezdte ű tra.
 És az Jesus hatra forduluan/ēs az ű tanítuanira telintuū/meg
 fedde az Petert ezt monduān. Meni en utannam te Satant
 mert nem érted azokat az mellek isreni dolgot / hanem azokat az
 mellek emberi dolgot. És mīforon ű hozza hīta uolna az sereg mē
 pet az ű tanítuanual egetembe/monda űnekiet. Valaki engbemet
 akar kőuetni/meg tagagga ű magāt/ēs feluege az ű keresztiaiat/ēs
 engbemet kőuessen. Mert ualaki meg akaria az ű lelkiet tartani/el
 uepti azt. Valaki lediglen elueptendi az ű lelkiet en irtetem/ēs az
 Euangeliumit/ez megtartā az ű lelkiet. Mert mit hāpnal az em
 bernel ha igaz fīnte mund ez eghīff vilagot megherendi/ēs ha az ű
 lelkiet elueptendi. Euag az ű lelkiet uallon mī ualtfagāt fogia adnt
 az ember? Valaki engbemet/ēs az Euangeliumot fīgenli uallani
 ez nem igaz fiau/ēs bűnben fertelmes nīp fōzōtt/az embernek fīa
 ēs fīgenlenu fogia/azt-mīforon elīouend az ű attānak dūczōfīghem
 az bent angelotual.

Kilencedik rīf

Es ezt monga ualaki
 űnekiet. Bizon mon
 dom tūneket uad-
 ű nī na

Quaeritum

maſ nihil exet ſózzól ſit itt allanaſ ſit palát nem foſtolnaſ mind ar
 ríglan és mig nem meg láttat az ſtennet/orſágát hog nag batal
 maſſagual iútt el. És hatod napnaſ oranna ú melle viug az Jeſus
 az Petert / és az Zafabot / és az Janoſt / és felviug úfot egg ma
 gſs begre felfelg ezat úmagofot és piniben elualtoztatg ú elóttól.
 és az ú rubaſ ſineſet lúnet / és felette igben ſeigréſ mint az ho - mia
 nemú ſeigr pít nem adbat az rubaſſtő ez földön. És latat ott
 az tanquanoſ az Alieſt Moſeſuel egetembe / ſit Jeſuſual ege:
 tembe ſolnaſ vala . És ſeleluſ az Peter monda az Jeſuſnaſ .
 Abbi . So múnélúſ itt lennúnſ / és vongúnſ három ſatort itt /
 egget teneket / egget Moſeſneſ / egget Alieſneſ . Mert ne:
 tuzga vala mit ſolna . Mert elíſtetneſ vala . És ſod tamada /
 és az ſod árniſauaſ befoja úfot. És ſozat ſoue az ſódból ez igb:
 uel . És az en ſerelmeſ ſiam / útet halgaſſatot. És nag hirtelen:
 ſiguel mſoron ſet ſelg níztenet volna / ſouabba ſenſit nem látanaſ
 panem ezat az Jeſuſt hog úmaga volna úuelet. ſouabba mſoron
 az begrúl le ſollananaſ / paranczola únetiel hog valaſneſ meg ne
 mondanaſ azofot az melketet láttanaſ vala - panem ezat mſoron
 az emberneſ ſia halottaibol feltámadott volna. És ez beſidet me:
 tartat ú magofban / és vetekedneſ vala ú ſózzóttól mi dolog volna
 az hog mondotta volna úmagát halottaibol feltámadu . És ſer:
 diſ vala útet ezt monduán . Midolog az hog az tráſtudot azt mon
 gát hog elíſpör az Alieſneſ ſell el iúnn . ſeleluſ az Jeſus monda
 únetiel. Azon az hog mſelén az Alieſ ról elíuend / mindeneket
 ſo allapatra állat - és miſppen meg vajon iuan az emberneſ ſia:
 ſul - hog ſolat ſenued / és megutaltatí iuendöre . Demaga mon:
 dom iúnſtet hog az Alieſ immaraſ el iútt / és mindent túnét ú

Szent Marcus' irása Berint. 64

ronta valamit alarának / mihippen meg volt ú rula ruán . És ma
 foron az ú tanruanidhoz ment volna / látá rebag nag sereg níp va
 gon ú tőrülőt / és az irástudo betekednek ú velet . És legottan
 mikelen az nípnek seregbe látta volna útet / elzudalfozának / és
 ú bozza fofamának / és údvözlet útet . És meg ferde az irástudo
 tot ezt monduán . Szent betekettél tú főzöttetel ! És felelvén egg
 az sereg nípnek főzölle monda . Mester untebozzad hozam az
 enfiament / liben numa gonof bellet wagon / és valamiforon benne
 felindul / előrt útet / és tantitot tur / fogau rzilorgatta / és el aß
 naponfid / és kirm az te tanruanidot / hog li úzngt / és nem tehe
 tet . És az Jexus felelvén monda úneli . O búótlen fiau níp /
 hallonmenie ideigleni bellet tú főzöttetel ! Hallon menie ideiglen fo
 glat elünni túólót ! Bozzátol ide en bozzam útet . És ú bozza
 riugt útet . És miforon láttal volna az embert az liben az gonof
 bellet vala / legottan az gonof bellet nagon tóri vala útet . És
 az földre lesvén / ott ferteng vala / tantitot turuán . És meg fer
 de az ú alfat ezt monduán . Szent ideie hog ez törtint úneli .
 És az monda Germessigbe után ottan / és galortá mind vízbe
 és mind tűzbe be vetette útet / hog miuel útet elueßbetng . De ha mi
 sehetfigbed wagon kónórull mürantunt / és lig seghyziguel mür
 nelúnt . Az Jexus lediglen monda úneli . Ha hibeted azt / minden
 dolog lehrisigbes annal az kincst búte wagon . És legottan felhálta
 az germefnet attá / és fofuelet hullatuán monda . Mifem oram /
 rapall az en bútelessighebmen . Miforon lediglen látta volna
 az Jexus hog nag sereg níp egtembe fofamngt oda / meg fedde
 az ördögöt / és monda úneli . Te nima / és fílet gonof bellet / paran
 szolot en teakted / menü li ú belölre / és ennel vanna ú beke ne menü .

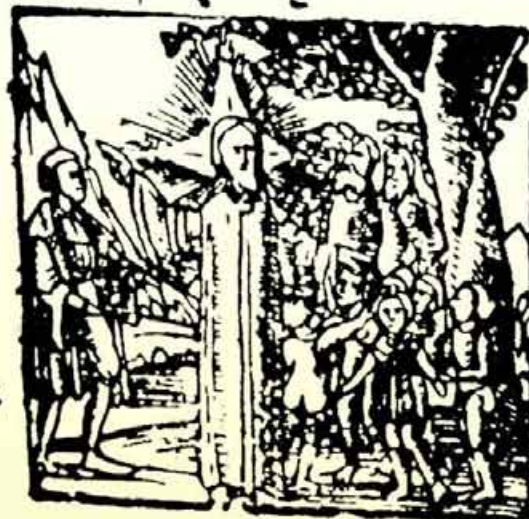
Euangelium

És mikorön hiáltott volna az gonosz bellet / és felette igben törté
 volna útet-ki mene ú belőle/és ottan lún mint egy bolt/annira hog
 folan azt mondanak hog meg bolt. Az Jhesus kediglen annal kezit
 ragaduán/felemelg útet/és az fellele. És mikorön házba ment uol
 na az Jhesus Árdit valla útet az ú tanítuani titkon. Mjrt mi nem
 úzhetöl ki útet? És monda únekik. Az fele gonosz fan semmiuel ki
 nem úzettetpetit panem az imadságtiteluel és büntölésuel És mi
 korön onnan ki mentenek volna/az Galileanai tartományának általa
 mentnek el/és nem a faria uala hog ualalt tudna mert tanítu uala a
 az ú tanítuani/és ezt monga uala únekik. Az onberek fia az em
 bereket fezelbe adattatit/és megölit úteti és mikorön megölit par
 mad napon feltámad. És úl nem tuggal uala mit mondana és
 nem menti uala útet meg kerdeni. És Kapernaumba mene/és mi
 korön házba ment volna megkerdeútöt miú vetelettenek volna ú ké
 zöttöl az utoñ. És azot uesteg halgatának. Vetelettenek uala ke
 diglen az utoñ ezen hog kirzoda volna nagyobb ú főzzöllöl. És mi
 korön leült volna/elő piua az tizenket tanítuani/és monda únekik
 el. Na ki első akar lenni/az mindeneknél utolsóbb legyen és mindenek
 nek szolgáljon. És egg germetet fezen foguán ú fezelbe állata/és
 mikorön kiarára vutte volna azt monda az tanítuainak. Valaki
 ez ilken germetet főzzöl egget ú főzzá vënd en nevémben ez engbe
 met vissen ú főzzá. És valaki engemet befogad/nem engemet fo
 gad be panem azt az ki engemet elborzata. Felele únekik az
 János / és monda. Mester egg immelt embert látant ki te ne
 vébbe úz valla ördögöt/és nem főuet münföt/és megiditit útet
 annafolant hog nem főuet münföt. És az Jhesus monda. Ne töl
 rzatot megútet/mert senki ninczen ki gonost szolgáljon panem en
 kulam

Bent Marcus háza Berint. 65

ridam ha isteni erővel való dolgot ténd az en newemmel általa.

Mert az te mű ellenüni ninczen művelni vagon. Valaki innotal
 egy pohar vizet adand tünedek az en newembe azért hog az Chri
 stus rups legetek / azon mondom tünedek el nem fogja vepteni az ú
 iutalmat. És valaki megbantand ez fűdedek főzről egget fűt en
 kenem hiűnek / jobb volna annak / ha az ú házához egy malom fű
 köttenek föld / és az tengherbe vettetnek. És ha bántasodra vagon
 teneled az te fezed / vagdel azt / jobb teneled hog inkább ragod sáraz
 d daj aual menni be az iletre / hog nem mint fűt fezed luin az gebem
 nek megolthatatlan tűzbe be menned / holott az otnak az ú fűghek
 meg nem hal / és az ú tűzöl meg nem alopik. És ha bántasodra va
 gon teneled az te labad / vagdel azt. Jobb teneled hog inkább sánta
 luin menni be az iletre / hog nem mint fűt labad ippen luin az gebem
 be vettessel / és az megolthatatlan tűzbe / holott az otnak az ú fűghek
 el meg nem hal / és tűzöl meg nem alopik. És ha az te bemed
 bántasodra vagon teneled / sárazd fi azt. Jobb teneled hog inkább
 fűt bemuel menni be az istennek orvágába / hog nem mint fűt bemed
 e ippen luin az gebennel tűzbe vetessel be / holott az ú fűghek meg
 nem hal / és tűzöl meg nem alopik. Mert minden embernek tűzuell
 adatik so ize. És minden aldozatnak squal adnak so ize. Jo állat

az so / de ha az so ize len lënd / miuel
 fogtot ize adni az sonak : Egen so ize
 tü bennet / és egy malhoz tü főzöt
 tetek tífűget legem.

É. Zeredit ríß.

Emisoron az belrűl fel köse
 volna

Euangelium

Volna Sadoorbaghat batariba mene az tartomány által / mell az
 Jordan elű vagon / és az seregnyű esmeglenű hozzá gűle / és
 mikipren bosta vala esmeglen tannta vala útót . És misoron
 hozzá mentenek volna az farsusot / azon kerdik vala útet hog ha
 enghettetik az firsunak az ű felesighit tūle el borzadni / kirsuin
 útet . És Jesus feleluin monda űnekief . Mit paranczolt tūnele
 tel az Moyses ! És mondanak űneki . Moyses megenghette hog
 muvel az ember az ű felesighinek az eluālāstul leuclet irhasson / és
 ű tūle elborzathassā . És az Jesus feleluin monda űnekief . Az tū
 pūeteken keminisighert irta tūneket Moyses ez paranczolatot / de
 az teremtisnek kezdetē vtañ vā teremts az embereket hog egg firsu
 volna / és az māsik asbon ember . És olirt elfoga hadni az ember
 az ű attāt / és az ű annāt / és az felesighet fogia foglalni ű magát /
 és ez két emberi állat egg tesint lisen . Annakofairt az firsu / és az
 asboni állat immārañ nem két test / hanem egg . Annakofairt az mit
 az isten eggbe foglalt / azt az ember egg māsul el ne valassā . És az
 házban az ű tanntuani esmeglen meg kerdik útet vāon ezen dolog
 tul / és monda űnekief . Valaki el valāndik az ű felesighitūl / és mās b
 felesighet vānd házassāgtōrsnek bñibe esik az ű felesighinek ellene .
 És ha az asboni állat eluālī az ű firsitūl / és mās hoz menend ház
 assāgrā / házassāgtōrsnek bñibe esik . És gyermeket hozānak űne
 ki / hog kezeit azokra tennē . Az tanntuaniok fediglen feddenē vala
 azokra az firs hozzá vala . Eātuan fediglen az Jesus ezt meg
 indula mint egg miltatlan dolgon / és monda űnekief . Haggatol
 en hozzá m űnni az gyermeket / és meg ne tilszatol űt / mert ez
 elctinek az mennēnek orpāga . Azon mondom tūneket valaki
 az istennek orpāgāt vā nem vāndi mint egg gyermek / semmippen .
 nemi

Kent Marcus írása Berint. 66

nem fog be mehetni abba. És mikorön karia vútte volna azofol
 az ú kezelt ú reaiol tiuget / és meg alda úfot . És mikorön vtra indult
 volna / egg / mell ember ú hozzá folamgt / és terdet pant a úneli /
 és ferdi vala útet ezt monduan . Jo mester mit teget hog az óról de
 tet órólsigúl vehessem iouendöre : Az Jesus fediglen monda úneli .
 Miert mondas engemet ionat : Ezal az egg isten iofenti nera
 egéb . Az paranzolatot tudod . Házassag töríne bűnben ne le
 kerzél / Gallos ne lig / Ne orozz / Hamissanúságot ne monog .
 a Mást meg ne ezal / Tíftelled az te atádot / és az te anádot . És
 az feleluin monda úneli . Mester mind ezeket meg tartottam iffiu
 ságotul fogua . Az Jesus fediglen ú rea tehintuán meg kerre
 útet / és monda úneli . Egg dologban vagon meg fogatkozód
 tenetd . Mennel addel mind valamit bír / és add az begbirel
 nel / és rentel marhád líben az mennorbagban / . és nínél lóues
 engemet kereftádot fel ouin . Meghaboroduán az iffiu ez befiden
 nag keleríghet benueduin megen vala el . Miert sol óróte vala .
 És mikorön forúl el nízett volna monda az ú tanítuanál . O mell
 b nebezen mennel be az istennel orfágába azof az línel sol ísfágot
 dagon . Az tanítuanól fediglen el rimúlínel az ú befidin . És az
 Jesus esmglen feleluin monda úneli . Fiam van mell íghen ne
 bér azofnal az istennel orfágába mennel az líl ísfágotban vetet
 til bízodalmosot . Könnebb dolog az temnel egg iúlufon által
 menn / hog nem munt az lardagnal az istennel orfágába bemen
 ni . Az tanítuanól fediglen felette íghen el ruzdalforánal / és ú
 magotban ezt mondal . Ezág kuzoda úduózúlhet . Az Jesus
 fediglen tehintuán úfot monda . Az az embereknél lehetetlen de
 s log de az istennel nem lehetetlen . Miert az istennel minden dolog
 X lehetíghet .

Euangelium

Lehetfighet . És az Peter ezt kezdé üneki mondani . Ime ma
 deneket elhagant / és tighedet fountint . Felelván lediglen az Jez
 sus monda . Bizón mondom tüneltel . Senki ninczen ki el barta
 en irellem / és az Euangeliumot bazarat / auag atafiat / auag bu
 gait / auag atfat / auag annat / auag felefighit / auag germelit / auag
 földet / hog ki bazar annit ne vegen irtette mostan ez vilag berrin vas
 lo udoben sol bazarat / sol atafiat / sol bugot / sol aniat / sol fiat / sol fók
 det haborusag benuedisuel / és az iuendő vilagon örök detet . Solan
 lipnel lediglen vtolstol / kil első voltanal / és első kil vtolstol volta
 nat . Valanal lediglen vtolstolban Jerusalemben felmenum / és u előtt
 megen vala az Jesus és megrimultenel vala és az Jesust fountum
 silnel vala . És az Jesus esmeglen u hozza vinn az tizenket tanig
 uant / meg kezdé ünneki mondani az ofot az mellett u rea iuendő
 lanat Ime felmegunt Jerusalemben / és az emberet fia kezbe adatta
 til az paposnat fiedelminek és az trastudofnal / és balatra farboztat
 sal-ütet / és az pogan nipeinel kezbe aggal ütet / és megrzufoltali
 és megostorozzal ütet / és u rea pogdosnak / és megölit ütet / és bar
 mad nazon feltamad . És u hozza mene az Israh és az Janos
 és az Bebedeusnat fia és ezt mondál . Mester azt alant hog
 megaggad mü nekint valamire lünt tighedet . Az Jesus lediglen
 monda ünneki . Mit alartol hog teget tü veltet ? Mondanal ünneki .
 Tedd azt mü velint hog eagalint az te dúr zöfighedben jobb felöl ül
 kon teneked / és az masikunt bal felöl . Monda az Jesus ünneki .
 Nem tuggatol mit lünetek . Vagon tehetfiget erre hog meg igatol
 az pobarbeli italt az mellett en iuendőre megikom . És vagoni te
 hetfiget erre hog megterestelleggetek az kerebtiguel az melluel
 en megfogol kerebtelfednem ! És azol mondanal ünneki . Tehetfige
ünneki

Szent Marcus írása Berint. 67

únt vagon . Az Jhesus lediglen monda úneket . Azon az bog
 meg fogatol inni az poharbeli italt az mellet en megírom / es az
 kereftsiguel meg fogtol kereftelkedni az melluel en iouendore meg
 kereftelkedem / de ez dofog nem en adhatom bog valaki ennelens
 jobb kezem felol anaq balkezem felol úllon hanem azofq az kilnet
 aneguaqon bereztetun . Es mikoron ezt hallotta volna az tiz tanig
 uan meg kezde indulni az Zafabnal / es az Zanosnal multatlan
 dolgan . Az Jhesus lediglen monda úneket . Suggatol bog az kil
 d lattatnal paranczolni ez vilagbi nipeket orasagot ielentit u ran
 tof / es az kil su embereket ez vilagbi nipeket kozotte / hatalmas vol
 tofot ielentit u rantol . De tu kozotteteket eltippen ne legen / hanem
 valaki tu kozzoletet nagafar lenni / folgatof legen taneiket / es va
 laki tu kozzoletet elso akar lenni / mindeneket folgara legen .
 Mert az embernek fia es nem azirt ioue bog uneti folgallana / ha
 nem inkabb bog u folgalna / es bog az u lekit valtsagul adna sofa
 kirt . Es Zerikoba mennek . Mikoron lediglen ki menne Zerikobol
 az Jhesus es az u tanituan / es nag fol sereg nio / az Timeusnal
 fia kinek Bartimeus vala netve / val liuin az ot felen ul vala / es kul
 dul vala . Es mikoron hallotta volna bog az Nazarethbeli Jhesus
 volna az / az ki onnan menne / haltani kezde / es ezt foga mondani .
 Davidnal fia Jhesus / fonorult en rantam . Es sofan feddenek vala
 u rea / es intit vala bog vefteq balgatna . De az annal inkabb ezt fe
 alta vala . Davidnal fia fonorult en rantam / es meg alla az Jhesus
 es paranczola bog u hozza hignak / es u hozza hivat az vatot / es
 mondanak uneti . Batorfagod legen / felt fel / oda hny figbedet .
 Es az eluetuin fello ruhajat fel fele / es az Jhesus hoz ment .
 Es az Jhesus feleluin monda uneti . Mit akarq bog
Xij teges

Euangelium

tegeſt teueled. Monda úneſi az vat. Rabboni hog eſmglen be
mem vilagoſſagát vegem. Az Jeſus kediglen monda úneſi. Men
el - az te bútód gogytott meg tighedet. És legottan meg v. uſz pemei
riel vilagoſſagát / és kőueti vala útet az ú vtaban.

Eizeneggedik viſz.

Es miforon Jeruſa
lemhez közelítette
nek volna Bethſage:
ba/és Bethaniaba az

Olanſátnal hege melle/ elborzátá az
ú tanítuárínak közzölle lettót / és

monda úneſiek. Menietek tmeztú ellenetelbe valo városkaba/ és le
gottan mihelen az városkaba bementek/ találtot ott egg meg kötött
ſamar rzitot/ melleen egg ember ſem űlt/ oggátot el azt és hozza
tot ide ennekem. És ha valaki tüneltet ezt monga. Mire tiſitelt
ezt! Mongátot meg úneſi hog az vrnak dolga vagon vele/ és legot
tanide borzátta azt. Al meninek az tanítuáríot/ és meg találát e
az meg kötött ſamar rzitot az anton kúlúl/ ott helyen holott ſét vt
vala/ és elodát azt. És nikit azot közzöl tit ott állanak vala ezt
mongát vala úneſiek. Mit müeltet hog el oggátot az ſamar rzit
tot! És az tanítuáríot azonhippen ſelclinet úneſiek miſhippen az Je
ſus paranzolta vala/ és elbaggat vala azotot vinni. És az Je
ſus hoz vurt az ſamar rzitot/ és az ú ruhátot az ſamarra hánál.
E és az Jeſus telúl rea űle. Soſan kediglen ruhátot az vtra tme
tit vala/ miké kediglen az ſátrul ágátot vagnak vala/ és az vton eltem
tit vala. És mind azot az tit elöl mennek vala és mind azot az tit e
vrol

Szent Marcus írása Berin. 68

Mol mennet vala / liáltanal vala ezt monduán. Nos anna. Aldott az fi az orfág mell az vrnal az / mü atánkal az Daudnal nevébe nú el. Aldott az orfág mell az vrnal az / mü atánkal az Daudnal nevébe nú el. Nos anna az magasságols ban. És bemene az Jhesus Jerusalembel / és az templumba. És mi / foron mindenket körül mind elnézett volna / és mi foron immáran / estue volna fi mene onnan. Bethanaba az tizenket tanítuánkal / és másod napon mi foron Bethaniabol fi üttetel volna meg ehez. És mi foron egg leveles fighe fát látott volna táuul / oda mene ha va / lami találhatna ranta. És mi foron oda ment volna semmit nem ta / lala ranta ha nem ezal az fának leveleit / mert meg az fighe irfne / deie nem vala. És felelüm az Jhesus monda az fighe fanak. Anne / utanna senki te rulat örökte gömölözöt ne egik. És hallal uala ezt / az ü tanítuáni / és Jerusalembel menivel / és be mevin az Jhesus az / templumba lezde fi úzu az templumbol azót az fil ott árulnak / és vístet vala / és az pinz váltótnak ástalt / és az galamb arosónak / betit és / egg más vtañ mind el dünt / és nem engedde hog valaki / az templum által valami edint bordonna. És predikáll uala ezt / monduán ünelt. Nemde meg vagoni ruan. Az en házam imad / ságnak házának hívattatit minden nipeket. Éü lediglen az latro / nak barlanga túttitit azt. És meg hallal ezt az irástudol / és az / paposnak szedelmu / és alkotmatosságot keresnel vala misippen vesse / betnel el ütet. Mert filnel vala ü tüle hog muel egyt / és az nipeket / kregbe / zudalla vala az ü tudománót. És mi foron immáran estue / volna fi mene az Jhesus az városbol / és riguel el muluán az fighe fa / mellől látat tebag güteritül fogua meg ástott. És meg emlekezüm / az Peter ez dologrul monda az Jhesusnak. Rabbi / meg ástott az / a fighefa az mellett meg ástozal. Felelüm az Jhesus monda ünelt.

Euangelium

Jutótól legyen istenben. Bizóni mondom tünettek hog valaki iméz beg
 nel ezt mondaná. És melleggel fel és borzást az tengherbe magas
 dot és nem fedelfedendik az ú búiben de erőssén biuendi hog az melle
 ket mond meg lißnek valamit mondand meg lißen únefi. Annakokaire
 mondom tünettek. Valamit imadkozuan firtel piggitet hog az mit
 firtet meg heritet és meg lißen tünettek. És mikor on imadlagban fog
 lalkatof magatofot meg borzástot ha valamit neheßigtet vagon va
 lati ellen hog az tú atatof és li az menniben vagon meg borzástú
 neket az tú bünéiteket. És es meglen Jerusalembé térinet és miso
 ron az templumban iarna / ú borzástú meninek az paposnak feiedel
 mi / és az irastudof és az vinek és mondanak únefi. Mi szabad ha
 talomual tißed te ezeket és li attá teneked ez szabad hatalmat hog
 ezeket teged. Az Jhesus fediglen feleluin monda únefi. En és terdet
 tú túletek egg nmi dolgot és felelketet meg ennekem reá és meg
 mondom mi szabad hatalomual tegem en ezt. Az Janosnak kereß
 telise menniorßágbol valái / auag emberek közzöl : felelketet meg
 ennekem. És gondolkodnak vala ú magokban és ezt mongak vala
 Ma ezt mondanak. Menniorßágbol ezt fogia mondani. Te hag
 mire nem hitetet únefi : ha fediglen ezt monak volna emberekül
 silnet vala az niptül. Mert mind vág tartak vala az Janost hog ig

az profeta volt volna. És feleluin mon
 danak az Jhesusnak. Nem tugguk. Az
 Jhesus és feleluin monda azoknak. En
 sem mondom meg tünettek mi szabad
 hatalomual tegem ezeket.

E Benkettödik ríß
 S kezdé únefi hásonlatos e
 tésí

Szent Marcus írása Berint. 69

befűd berint bolni. Szólót plantala egg ember/és sounuul be ferget
 se vala/és ualut uant vala/és töröt rakott vala benne/és műfekt-
 nek atta uala hog műellit. És maga vdiibe mene/és az föld
 műfektör borzátá egg földgáat. Hog muforon annaf ideie volna az
 földnek hápnabol ríttennunet ünelt. És az föld műfekt az földgát
 meg ragaduan igben vrtt/és úrtfén borzátat meghe. És emeg-
 len más földgát borzátá u borzátot és az műfekt fouduel meg ha-
 ggalál az földgát/és be tört az ú fct/és típteletlenfiguel illetuñ
 borzátat ütet meghe. És emeglen más földgát borzátá el/és az e
 meg ölt/és földalot egeket/tilnet földzöle nifket meg verinet/na
 vket meg ölnet. Annafokort muforon meglen egg berelmes fia vol-
 na-ünelt az és u borzátot borzátá leg utolfor ezt monduñ. Eíß
 telni és berzúlni fogát az en fiamot. Az föld műfekt lediglen u föld
 zót ezt mongát vala. És az örökös ter öltül meg ütet/és ment le
 ben az örökfig. És meg ragaduan ütet meg ölt/és az földből fi ve-
 rt. Azirt mit fog tenni az földnek ora: El u/és el vrtti az föld
 műfektet/és az u földet egebetnek agga. Auag ez irást nem oluastá
 tofi? Az mell földet wñ nem háguan meg hánanak az alforuannak
 műfekt/az fű az alforuannak begheletben fű fűg lún. És fű fű az ve-
 ríttentül bererztetel/és rzu dalatos az mű beremíntnek clotte. És azon
 ügeketnek vala hog ütet megfognat/és filnek vala az sereg niptúl.
 Mert tuggát vala hog u ellenek monta volna az hasonlatos befűdet.
 És üte el hágát/és el meninek/és u borzát borzátanak nifket az
 fariseusoknak és az Herodesnek emberi földzöl hog ütet befűden meg-
 fognat. És azot muforon u borzát mentenek volna mondának ünelt.
 Mester tuggat föld igaz befűd uag/és ferliuel nem gondolß.
 Mert nem n'zed az embereket berimlit/de az üstennek utat igaz
 fűgual

E' uangelium

Sagual tanítod. Kelli fel bamláit adot adnunt az Ezābārnaf avag
nem: aggunfi avag ne aggunfi: Az Jesus fediglen tuduan az u tet
tetessiguel ualo dolgot monda unekief. Mit firtetef enghemet:
hozatof egg pinzt ennelem meli Denarnaf mondatil hog lassam
es azof egg pinzt hozānal uneki es monda unekief. Kie ez pinzen
valo lip/es ez ranta valo iras. Mondānaf azof uneki. Ezābārnaf
esfelcluin az Jesus monda azofnaf. Aggātof meg Ezābārnaf
azofot az mellet az Ezābārnaf/es az Istennel azofot az mellet az
Istennel/es elzudalfozānaf u ranta. Az Sadduceosof es u hozza
meninek/fi azt tarraf/hog az feltāmadas ne legen/es meg ferde
utet/es mondānaf. Mester Moises azt irta munekunf hog ha valaki
nek attafia meg baland/es felesighe maradand germeli fediglen nem
maradnaf, hog miuel ez ilen embernek attafia/ elvege az u attafia
nal felesighe/es magzatot tāmāsson az u attafianaf. Het atafiat va
lanaf inu fōzōttunf/es az első felesighe vūn magānaf/es ez mif
ron meg holt volna magzatta nem marada. Es az masodik el viuz
az felesighe/es az es meg hala/es annaf sem marada magzattaf
Az harmadik es azonkippen/es mind heten el viuz az asson/es
azofnaf sem marada magzatta. Eg otolsó luin meg hala az ataf
afnaf felesighe es. Annafokairt az fel tāmādāsbān mikoron fel tām
madnaf/az atafiat fōzōl mellif lißen az felesig: Mert az mind
az hetnek felesighe volt. Feleluin az Jesus monda unekief. Nem
annafokairt tiuelgheteli hog az irast nem tugjātof/sem az Istennel
tebesighe. Mert mikoron halottaibol feltāmadnaf sem meg nem
bāzasulnaf/sem bāzassagra nem adattatnaf, de oltatinof akkoron
mifine az anjalof fi az menniorbagban vadnaf. Az halottaibol
fediglen hog fel tāmādnaf nem oluastatof az Moisesnek fōrutben
hog

Szent Marcus' irása Berline. 70

hog az izipte batorban folt igen üneki az isten ezt monduán. Én
 vagyok az Abrahamnak/és az Izaaknak/és az Jakobnak istene. Nem
 az holtakról mondatik az isten istennel lenni/hanem az élőkről. An-
 nakolant tú igben tiuekghetel/és mikorón ú hozza ment volna e gy
 az irástudoknál közzölle/és hallotta volna hog út vetetendinél/és la-
 ta volna hog iol felelt volna ünekiülken kerdést tün ú túle. Minden
 paranczolatoknál közzöle mellik első? Az Jhesus kediglen felele üneki
 Minden paranczolatoknál közzöle ez az első. Halgass meg Isra-
 elnek nipe. Az mű vrunt isten/eggy or és s peressed az tú vradot istentel-
 det telles búrdból/és telles lelkéből/és telles lelki ügefezetedből/és
 telles erőidből. Az az első paranczolat/és az második/mellik ez paran-
 czolathoz hasonlatos/iméz. Szeressed az te közel valo emberedet/
 nunt te magadot. Azelnél más nagubb paranczolat ninczen. És
 monda üneki az irástudo. Mester iol mondad/és igazságuat/hog egy le-
 gen az isten/és hog ne legyen más ünalanál egeb. És hog minden al-
 dozatoknál nagubb legyen embernek az istent szeretni telles búból/
 és telles lelki értelemről/és telles hiletről/és telles erőről. És szeret-
 ni az közelualoembert mint ünön magát.

És az Jhesus mikorón látta volna hog ebsen fe-
 lelt volna. Monda üneki. Nem táuul vag az istennel orfogatul.
 És senki ez feleletetnek vtanna nem méri vala útet meg kerdent.
 És felelün az Jhesus monda/mikorón az templumban tanítana.
 Az irástudot mikppen mongat az Ebristust Daudnal fíánal lenni
 Mert az Daud sent lileket iblisből mondotta ezt. Monda az
 or az en vrannal ült jobb kezem felöl ennelem. Míglen az te ellen-
 sigyides az te labadnal samolul vetendem. Annakolant mikorón
 az Daud vrannal bírja útet/mikppen lépét ú fia / És az ferrg nipe!
S közzöle

Euangelium

főzzöle nagysolañ öremest halgassát vala ütet. És ezt monga vala üneltet az ú tanuság adasában. Örizzitet magatokat az irástu doktul az tit sejr rubátban gónorkodnet ide és toua iarni / és vasas ton valo főpöntt liuannat / és az gülelzetekben első pccézeleket / és az lalodalomban sü beken valo üliselet / tit az özüegelnet házait beüetit. És sin alatt hoszü imadságokat üstnet-ezelnet nebrzebben fogcsni az ú karbozattol. És mikoron az Jesus az templomnat pinz tarto lādāānāt ellenbe ültne / nizi vala az sol nip misippen üetne eriz pinzt az templomnat pinz tarto lādāāba. És sol kardag em a ber sol pinzt üet vala belé. El ioue egg seghin özüeg / és két lūf ded pinzt üete az lādāba / mell quadransnal montatit. És ü porza huan az ú tanntuamit monda üneltet. Bizon mondom üneltet hog ez seghin özüeg többet üete az lādāba hog nem mint mind ezet az tit ü elötte üetinet. Mert azol mind abbol üetinet az mi üneltet kardagfogotnak felette vala. De ez asponiāllat az ú sügfight bōl mudent be üete valamit bir vala / egghē ilcüre valo marbaāt.

Ezēñharmadik

Smikoron si menneaz templumbol monda ünelti / nimelt az ú tanntuamit főzzöle
Sietter lās nemcs főcket / és nemcs talasot. És felel
mūn az Jesus monda ünelti. Eāodi ez nag lū talasot. Eggh lū az
masitōñ

Sietter lās nemcs főcket / és nemcs talasot. És felel
mūn az Jesus monda ünelti. Eāodi ez nag lū talasot. Eggh lū az
masitōñ

Euangelium

mitelmit. Akkoron az hi Sado orfagban lëndnek az hegetre fuffanali
az fi kediglen az ház feliben lënd le ne szállon az ú házába/sebe ne
mennen hog ualamit az ú házából fel uegen. És az fi az mezon
lënd azokra meg ne tñen az melleket hátul hagott/és hog az ú fel
fő ruhajat feluege. Jan kediglen azoknál fi az údöben terhesei liße
nel/és germel póptatol. De imádkozaratog hog az tú futástol tél
be ne legen. Mert az napot olt sanarusagban lißnek/ minemü sana
rusag nem volt az teremtetett állatoknál kezdetitül fogua ez ideig
len melleket az isten teremtetett/és ennek utanna sem lißen. És ha a
az or isten meg nem roudigette volna az napot meg nem marad
hatott volna az eghis ember tefi. De az válastott afirt/az melleket
válastott meg roudigette az napot. És akkoron ha valaki tünettek
ezt mondanga. Ime itt vagon az Christus/ime am ott vagon/ne
biggitel. Mert hamis Christusot tamadnak fel/és hamis profet
tal. És ielenfighetel/és rzudakat tißnek/ez digre hog meg rzalnak
meg az válastottakat és/ ha lehetfighes volna. Tú kediglen magato
kot őrzitel. Ime előfőr meg mondottam tünettek mindeneket.
Az údoben kediglen az sanarusagotnál utanna az nap meg fő: b
titul/és az hold vilagosságot nem ad. És az égnek rzillaghi le
esnek. És az mennékben valo erőfighet nag indulást fognak benz
uedni. Akkoron meg láttak az embernek fiát hog az földönben ú/nag
batalomual/és dúrzófiguel/és akkoron riborzatta az ú angalat/és
eggebe gúnti az ú válastott nipt az míg félitül foguoia az földnek fel
fő bataratul fogua mind az égnek felső rßeiglen. Az fighe farul ke
diglen tanullatol meg az hasonlatos beßidet mitoron immaraan az.
ú aga genghe lënd/és ti leuelzendit/tuggatol hog főzel legen az
pör. Ezentlippen tú és mitoron látangatol hog ezt betelnek tuga
garul

Bent Marcus írása Bernt. 72

gatos hog közél legen az antoban. Azon mondom tüneltel hog el
nem mulik ez egbiss emberi letnek ideie mind arziglan es mig
nem ezet mind meg lendnek. Az eg/ es az föld el mulik de az en
befidum el nem mulnak. Fouabba az naprul es az udorul senti sem
mit nem tud meg az mennei angalok es/ sem az fiu/ banem ezal
az en atam u maga. Meg oriztet magatokat/ vigazratok/ es
emadkozratok/ mert nem tuggatok miforon legen az udo. Mitip
pen az ember az fi házát el haquan vidisben lakik/ es az u polgais
nak attra az u marháiat/ es mindennel az u dolgot meg hatta/ es
az anto tartonal meg mondotta hog vigazna. Vigazratok annal
okart mert nem tuggatok az házna/ pra miforon fogion meg iunné
estue/ auag iselbe/ auag tul poforon/ auag bannalba/ hog tutofot
ne talallon aluan/ ha hirtelen meg iouend. Az mit kediglen tünelt
tel mondot mindenetnek mondom/ vigazratok.

Rizennegevit viz

Az a kediglen Jüst na
via/ es valanak az na
pok két napnak vtanna
melleken vogazakual
inck vata/ es az papoknak feiedel
mi / es az irastudok azon ugeleznek
vata mimodon az Jüst ezalardfagual meg fognak es meg olnek.
Es ezt mongal vata. Nem kell udnep napon hog az nyp fel ne in
dulton. Es miforon Betaniaban az pollos Simonnak házaban
f volna/ es letelepvedt volna / elioue egg asptomallat kinc elgg. tenet
B ij nel

Evangeliium

nel való pohár való/mellet be töltött való nardusból híven ezínlé
draga nemessé lenetuel. És az lenetnel való pohárt rípre el tér
uin az Jeshuak fere kötött. Valának lediglen nítit/hit u magol
ban haragoßnak való mint egy miltatlan dolgon/és ezt mongat uala
Mire lún ez lenetnel elueßte. Mert eladatbattatit való ez lenet
cöbben böz nemmint báromßaz pinzen/melt denarnak mondatit/és
az begbínelnel adattatbatit való. És felette ighen megzendálinek
az asßorúallat ellen. És az Jeshus ezt monda. Jaggatol el útet mirt
vattot bantásara üneki. Jo dolgot ezelekedett en velem. Mert az
begbínel mindenkoron tú veletet vadnak/és valamiforon áfarando
tol tol tehetet u velék / en lediglen nem mindenkoron vagol tú ve
letet. És asßorúallat azt tútte en velem ammit tehetett/clól el
tútt az temetóre böz az en testemet meg kenne. Ezon mondom
túnettek böz való polott ez. Evangeliumot hirdetit/ez püles vilas
gon/ez es az mit ez asßorúallat tün/üncki einlekezetre si hirdette
it.) És az Judas Iscariot si az tízenfettőnek főzölle
eggy való el mene az papolnak serdelimhez /böz üneki elarulna útet.
Melt dolgot miforon azok meg hallottanak volna meg örúlinek/és
azt fogadal böz üneki ez úst pmzucl fizetniet. És azon úgelezit va
la mimodon alkotmas údóben adbatná kezbe útet. És az údnepetnel
első napian mellettén pogar záfual ilnet való /és miforon az busiti
áldozatot álltál való tenm / mondának üneki az u tanítuani. Jo
lott áfarod böz elmentünk/és letet kistörzünk /böz busiti varzorat egil
És el borzata tettöt az u tanítuamban/és monda üneki. Mert
nietel az városba/és túnettek elötölbe ni eggy ember si eggy korso ol
zet vissen/nenketel az ember otan /és való houa be menend/mon
datol meg az házna vranak. Az mifert paranczol és ezt mon

Kent Marcus írása Berlin. 73

gā / Én vagon az állóház előtt az en tanítvánnyal az busz
 varzarat meg egem. És az egg nag varzoralo felhazat mutat mel
 let bevontanak és lipen tartanak/ott lipenzitek mi nekünk. És ki in
 dulanak az u tanítvány / és az városba mennek/és azonlippen talā
 lat mikppen meg mondotta vala úneket/és meg lipnet az busz va
 rzarat. És mikoron immaran estue volna/el ioue az tizenket ta
 nítványal/ és mikoron leteleptettek volna/ esennnek monda az
 Jesus. Ezon mondom tunket/egg tu forzoltet ki en velem ipis
 d el fogaralni engemet. És azok meg kezdenek somoredni/és eggen
 ted ezt kezdek unek mondani. Nemde en vagok/és mas nemde enek
 Az Jesus tediglen felelun monda uneket. Egg ez tizenkettő
 forzol ki en velem mart be az talba. Az embernek
 fia bizony az hog el megen mikppen meg vagon u rula rua. De iag
 az embernek az ki miatt az embernek fia el arultatik. Jobb vala
 annal ha nem buletett volna az ember. És mikoron ennnek
 az Jesus az kezeret kezibe vut/és mikoron halat adott volna elseg
 del/ és uneket ada/és ezt monda. Vegitek el/egtek meg ez az en
 e testem. Az pohart és kezibe vutun mikoron halat adott volna une
 ket ada/és uanok belole mindraian/és monda uneket. Ez az en
 on testamentumbeli virem. mell sokalirt ki ontatik. Ezon mon
 dom tunket ennnek utanna nem fogok inni az boló tunket:ermisbol
 intnd az napiglan és / mikoron on bort iuandom az istennel orsaga
 ban. És mikoron istem diezretet mondottanak volna/ki mennek az
 olan falnak begire és monda uneket az Jesus. Mind tu meg botran
 forzol eniretem ez igel mert meg vagon iuan. El verem iouendore
 az valtam és az ruhok de s toua fognak sokadozni/de minnek utanna
 s fel tamadandok clottet megel az Galileaba. Az Peter tediglen
 monda

Euangelium

monda űneli. Még ha mind náian megbotranforzok és te tan-
 tad de en meg nem botranforzom. És monda űneli az Iesus:
 Bizón mondom teneked hog ma ez űel mune elötte az tul fét
 fer föl háromfor tagadok meg engemet és ű annál inkább ez
 monga vala. Sóg ha teueled egetembe kell meg balnom és meg
 nem tagadlak tighedet. Az több tanűuánok és mind azonkippen
 mondanak vala és az helyre mennek
 melnek Bethsemani neue. És mon-
 da az ű tanűuáinak. Ulketek le itt
 miglen felfele menül űmadságot
 tündel és ű hozzá vüez az Petert/
 és Jakabot/ és Janost/ és na-
 gon lezde rettegü/ és nagy kiserüstig-
 ben lenni. És monda űneli. Bánat foglalta meg az en lelke-
 met mind haláliglan-letetel veszteg itt és vigázzatok. És miforón
 egg leueffe elöb ment volna az földre le burula és imadságot tün.
 Sóg ha lehetfighes volna mai nek el ű rula az ora. És ezt monga
 vala. Abba. O Áram/mundenek lehetfighesel teneked/vedd el en túlam
 ez pobört De maga ne az legen az mit en alarnisthanem az mit te.
 És el ioue és vó talala űföt hog alonnánal/ és monda az Peternek
 Simon aloföli: nem vigázbatali egg oraiglan: Vigázzatok/ és
 imadforzatok hog kiseretbe ne iussatok. Bizón az hog az hiel liff
 és gorfis állat/ de az test nehez és erőtlen. És esmeglen onnan
 el menuin imadforzivala/ és az imadságnal vhan azon befide
 monda. És ű hozzávöl tün/esmeglen vó talala űföt hog alon-
 nánal. Mert meg nehezedett vala az ű semel/ és nem tuggál vala
 mit seletmek űneli. És harmedfor és ű hozzávöl mene/ és monda e-
 űneli.

Szent Martus irása Petrus. 74.

üneket. Előggátol ennet utanna és megfogátol igaz elgyel ütt az ora
 imé az embernek fia az bűnösöknek kezbe adottatit. Kelltet fel
 mennünk elő / imé el közelget az ki engemet kezbe ad. És legok
 tán meg miforón ezt mondaná az János első író az Judas-ti az i
 tizenket tanítván közzől egy vala / és ú ule nyelnek nagyseregbe va
 la / ki felkísülvén valanak törővel / és fabotokkal / mellette az pa
 pokat fiedelmé / és az irástudó / és az vinet borzattanak vala.
 Az Judas kediglen ki ütöt kezbe agga vala közt ielt adott vala üneket
 de ezt monduán. Valasit en meg szokolandót az az / azt fogátol
 meg / és olosón vigitet el. És miforón el jutott volna legettan ú
 az Jánoshoz íarula / és monda üneki. Kabbé Kabbé és meg szokolá
 ütöt. Az sereg nép kediglen az János kezével meg ragadá és meg
 fogá ütöt. Eggy nimell kediglen azot közzől ki az János körül álla
 nak vala az ú törít ki vonuán az sú papnak polgárokhoz röpá / és
 el vágá az ú filit. És teleluin az János monda üneket. Og üttes
 tet ki törővel / és fabotokkal hog engemet meg fogátol / mint
 egy latorra. Naponkú sú köztötet valik az templomban tanítuán
 és ott meg nem fogátol engemet. De hadd telleségemet be az
 irások. És az tanítuánok ütöt el vaguán mind el futának. És
 egy nimell iffiarza követi vala ütöt / ki az ú meztelen testre egy
 górcsot tatarított vala / és megfogá azt az iffiarzával / és az ü
 neket erebten az górcsot meztelen futa ki marokból. És az Je
 sús az sú paphoz viese / és ú hozzá be gúlnel mind az sú papok
 és az vinet / és az irástudó. És az Peter tauul követi vala ütöt
 mind arcziglan mignem az sú papnak házához jutott volna és ott
 ül vala az polgárral / és az tűz világnál fűtözik vala. Az sú
 papok kediglen és mind az egyfő tanács az Jánosnal ellene tanu
E bizony

Euangelium

Bizonyságot kerestek vála / hogy űtet meg ölnek / és nem találhat vála
Sőtán / ediglen hamis tanubizonyságot mondottanak vála ű ellen
és az ű tanubizonyságot eggybe nem illenek vála. És miket felkelnek
vála / és hamis tanubizonyságot mondanak vála ű ellen / és ezt
mongák vála. Sőtán hallot hogy ezt monga vála. En lerontom ex
templomat mellett kézucl raktanak / és három naponn mást rakot
peshibe / mell nem kézucl rakott liben. És még effippon és az ű
tanubizonyságot eggybe nem illenek vála. És az fű pap az gulete
zetnek közibe fel kelűn kéri vála az Jesusk ezt monduán. Sem
mit nem felelű / miért mondanak ezet tanubizonyságot te ellened
Ez az Jesus veszeg halgat vála / és semmit nem felel vála. El
meglen az fű pap meg kerde / és monda űnek. Te vagi az Christus
az bodog istennek fia? Az Jesus ediglen monda. En vagot / és
meg láttatot az embernek fiát hogy az isteni erőnek több keze felel
űl / és el ű az égnek földiben. Az fű pap ediglen az ű ruhait meg
kapasztuán monda. Sőtán fűssighűnk vagon meg és tanubizonysá
gotra? ű magatot hallatot az isten ellen való szidalmas beűdet.
Sőtán láttatit tűneket? Azot ediglen mindnaian fűrbozatat űtet
azt monduán / hogy halalt irdemlene. És nikit ű rea kerzinek póg
dólni / és az ű orzaiat be fedezni / és űtet őfoluel verni / és ezt
mondani űnek. Talald meg. És az fogat arczul verit vála űtet.
Ez mikoron az Peter alatt az palotában volna / oda mene eggy
az fű papnak szolgálói közzöl / és mikoron látta volna az Peterk
hogy fűntőznek űreá nizuűn monda. Te és az Nazarethbeli Jesus
ual voltál. Az ediglen meg tagadá / és ezt monda. Nem emne
rem / és ingen sem tudom mit mondass. És el kimenek az Peter
az palotának elébe / és fut pöla. És mikoron az szolgáló elmegy
latta

Bent Marcus' irása Bertnek. 75

Latta volna útet / esmeglen ezt kezd mondani azotnak az hit ott
állanak vala. Ez azot forról való. És az esmeglen tagadnak te
ben vala. És egy kevesse annak utánna esmeglen az hit ott állanak
vala / ezt mongak vala az Peternek. Bizón azot forról való
rag / mert Galileabeli vag / és folasod és ottan. És az Peter
kezdé arkozodni / és igben elkenni / hog nem esmerne az embert az
firul folnanak. És esmeglen ful folo. És meg emlekezék az Pe
ter az befürül mellet az Jesus mondott vala úneki / hog minek
delotte az ful ketker folna / háromszor tagadna meg útet / és írta

Értehetődik ról

És riguel legottan
tenárot tartuán az
fú papot az vincuel
és az irástudoval
és az egysé tanarz
teli nívuel az Jesusi kőzre elviuel / és az Pilatus kezte adak
és megkerde útet az Pilatus. Te ragi az Sidosnak királa? És
az Jesus felelve mond a úneki. Te mondob. És rádellet vala ú
et az fú papot s. k dolgaokbol. Az Pilatus fediglen esmeglen meg
kerde útet / és ezt mondó. Semmit nem felelki / ime mell lot ta
nutizon / agot mondanak te ellened? Az Jesus fediglen annak után
na semmit nem felele / annira hog az Pilatus el ezut arkozne.
Az údnep napon fediglen fogott vala elkorzani az Pilatus úne
kiel egy fogot / valamellet firnek vala. Vala fediglen egy fogot /
finel Barattas vala nete / ki azotval fogattatott vala meg / az
s hit hatorusag okai valanak / hit az hatorusagtan galkosságot tette

Euangelium

nel vala. És mikorön az sereg níp fel kiáltott volna kezdé arra kinn
 azinir mindenforön tútt uala ú velel. Az Pilatus lediglen felele
 únefel/ és monda. Afariatofi hog elborzássam tüneltet az
 Sidosnak kiralāt : Mert tugga vala hog irigliget miatta attal
 volna kezbe útet az sú papok. Az tú papok lediglen az sereg nípét
 orra indígtat hog inkább az Barabbast borzátnáel únefel. Az Pila
 tus lediglen felelüm esmeglen monda únefel. Mit astartof azirt hog
 teget annaf az tit Sidosnak kiralának mondotof: És azok esmeglen
 fel kiáltának. Feßhöz meg útet. Az Pilatus lediglen ezt mongá a
 vala únefel. Maga mi gonóft tútt : És az Sidos annaf és erőf
 sebben fel kiáltának. Feßhöz meg útet. Az Pilatus lediglen afar
 uan az sereg nípét elegyet tenni/ elborzátá únefel az Barabbast/
 és az Jcsust meg ostromoztatván kezefbe adá hog meg feßhőtengél. Az
 ontezel lediglen elbe viugt útet/ az palotába/ mellé az tífartatonal
 itiló háza vala. És eggye híuáf mind az egbíß fóruál álló nípét / és
 felöltöztetél útet bárson ruhába/ és tóuiffból font koronát tú
 net fenbe/ és kezdél útet úduózleni/ ezt monduán. Úduózlig Si
 dosnak kiralā. És az ú fejt náduál verit vala/ és ú rea pógdósnél
 vala/ és tórdre esuin imággal vala útet. És mikorön meg rzuolták
 volna le vetfeßtetél útet az bárson ruhából/ és fel öltöztetél útet
 az ú tulandon ruhába/ és ti viugt útet hog meg feßhőtengél. És k
 berntinel eggy Simon nevű embert/ hog felvenné az ú keresztitát
 ti Enrene városból támadott vala/ és onnan mulit vala- ti az ú ó
 róssigiból n vala/ és ti az Alexandernél és az Xufusnak attā vala.
 És elviugt útet az Golgotha nevű helyre/ mellett ba meg astart ma
 garázni ezt tíßi/ sú saponának helye. És ott myrrhas bort adának
 únefi inna. De ú el nem viug. És mikorön meg feßhőtettél
volng

Bent Marcus itása Berne 76

Volna útet meg oltat az ű ruhát / és
azokra nulat vetetett ki mat venne.

Vala kediglen három ora / és meg fe
bített útet. És oda vala írva az ű ha
lakra farboztatásának itása. És az ű
dolnak kirala. És ű vele két laotot sepij
tinet meg / eggyet jobb felől / és az
másodikat bal felől. És betellefedet az

d uas mell ezt monga. És az bamiljalnak főzbe pámlaltattott.
Ez az tit onnan elmulnak vala szidalmas bepíduril illetik vala úteti
és ingattal vala az ű feletti / és ezt mongat vala. De / ki leron-
tod az templomot és három napon fel ippjted. Szabadít meg te ma
gadot és áll le az kereft farul. Azonkippen az tū papot és / az irastu
dolual egetembe ezufoltat vala útet űn főstől és ezt mongat vala.
Egebetet meg szabadított veszedelemtől űmagat nem szabadíthatra
meg. Az Ebrsius az Israeltnek kirala állion le mostan az kereft
farul / hog lassul és biggult. Az of és az kiset meg sepijetteneit vala
e ű vele egetembe szidalmas fogual illetik vala útet. Miforon hat
ora lútt volna sótusig tamada mind az egyi sz földön mind kienet
oraiglan. És kienet oran kialtast tūn az Jesus nag felpoual / és ezt
monda. Eloi Eloi lama sabachtan / mell ighilnek magarsága ig elil.
O en istenem o en istenem mire bagal el engemert : És nutil az ol
nak kőzölle kít ott állanak vala. Miforon ezt pallottat volna ezt
mongat vala. Ime az Allet hūa / és oda futa eggyit és spongiat
etzelvel be tölte / és nádba feltiug / és az italt neki nuntā ezt mond
vān. Hadd lassul ha el tū az Allet hog útet le vege innen. Az
Jesus fediglen nag felpoual leltit ki borzata / és az templomnak vi
E in torlān

Euangelium

Fortaria lét tífiré falada az felső ríftül fogua mind az alsó ríftig
 le. Mikorón lediglen láta volna az fázados / fi ellenbe ott közél
 áll vala / hog étkippenn nagfiáltást tiuin borzátta volna fi az úlel
 tit / monda. Ez ember bizony fia vala az istennek. Valának ledig
 len ott asponiállatok és / tit tauul nízit vala / mell asponiállatok fő
 zótt vala az Maria Magdalena / és az kus Jakab annia / Maria / és
 az Juse annia / és az Salome / mell asponiállatok meg akkorón és
 mikorón Galileaban vala / útet követit vala / és fogaltanak vala
 anek. És egéb több asponiállatok és valának ott / tit egytembe ú be
 le Jerusalembefelmentenek vala. És mikorón immáran estue lútt
 volna / mert parasz eue vala / mell nap az szombatnak előtte vagon
 et Jue az Arimatheabeli Jofef / fi tíftelest tanaczbeli ember vala
 fi ú és varia vala az istennek orfágat / és bátorfagot viuin teme
 ne az Pilatushoz / és meafire az Jესusnak testit. Az Pilatus ledig
 len rzudalla vala / ha ill hamar meg holt volna. És az fázados
 hozza hivatuan megferde útet / ha lot idie volna hog megholt
 volna / és az fázadosul meg ertuinn az Jofefnek ada az testet
 és az Jofef arón golczot viuin / az kerepifarul útet levue / és az
 golczba ralará / és koporsóba helyezettet / mell fűpítlából vagatta
 ki az test vala fi. És követ fordítanak fel az koporsónak antaiára. És
 az Maria Magdalena / és az Juse annia az Maria nízit vala
 holott helyezettet az koporsóba .

Zehatodik ríß

Mikorón el mult volna az szombat / az Maria
 Magdalena / és az Jakabnak annia / és az Salome
 egytembe drága keretet vűnek / hog elmenning / és meg e
 fennel

Bent Marcus írása Berlin. 77

kennek az Jzust / és nag riguel az üd-
 nepnek első napján az koporsóhoz in-
 dulának / mikorön immarán az napnak
 világossága fel iutt volna. És úfő
 zottok ezt mongat vala. Kizoda for-
 díjta le műnetünk az fűet az koporsó-
 nak antaiarul? És mikorön eltekintette-
 nek volna látat téhag az fűet lefordították / mert igben nag vala. És
 mikorön az koporsóba be mentenek volna / látának eggyiffiarzfat ki-
 több felől ül vala és fel öltöz tetett vala fejr ruhába / és megriműlinek
 És az monda üneki / meg ne riműlletek / Az Nazaretbeli Jse-
 fust kerseitek / It meg sebjitetett uolt / fel támadott ninczen itt. Jhon
 az bel bolott helyzetettik volt ütet. De menletek el mongatok meg
 az tanjtuáninak az Peternek és / hog ű tünettek elöttetek megen
 Galileaba / ott ütet meg látatok mikippen meg mondott a tünettek.
 És mikorön onnan el mentenek volna / nag hamarságuval el fűának
 az koporsótul. Mert űt igben megrettentenek vala / és igben elalmit-
 tottanak vala / és senkinek semmit nem bolnak vala / mert filnek va-
 la. Mikorön kediglen fel támadott volna az Jsefus riguel az üd-
 nepnek első napján / először meg ielenek Maria Magdalenának kiből hét
 ördögöt űzött vala ki. Az el mine / és birre tiue azolnak kik annak
 elotte az Jsefussal valának / És kik keserghenek vala / és sirnak va-
 la. És azol mikorön hallottak volna hog űlne / és hog ütet látta
 volna az Maria Magdalena / nem hiugt. Az etnek otanna ű főz-
 zólót lettönek utokban meg ielenek más abrazoiban / kik meze-
 rennek vala. Azol és el meninek / és birre tiugt az egéb tanjtuá-
 noknak. De azol ezetnek km hiugt paulos.

Euangelium

Eg vtolßor meg ielenet az tizenegg tanítuannal miforon le tele:
pettenet volna / es semetbe meg fedde útöt az ü bütötlenfighetből /
es búótnef keminsigiből / hog nem hittenef volna azotnat az til
löttal volna ütöt hog fel tamadott volna . Es monda ünctiel .
Menetel el mind ez eghisß világra es predikallatol az Euange
liumot minden teremtet állatnal . Valah az bütre tereud es meg
kereftellendit üdüözül . Az ti ledig az bütre nem tereud ellarhozit
Azotot ledig az til az bütre tereudnef allen ielenfighet löuetit . Az en
neuemnef általa ördögöföt fognat ti üzni On nieluefen fognat þolna a
Kigolot kezefbe fel vißnef es ha valami halalos italt wändnat meg
ünctiel nem fog ártani . Kezetet az beteghetre fogiat tenni : es meg
gogulnat . Annakolart minef vtanna az or iften þole volna ünctiel :
az mentörþä jba fel vutetel es ott az asa iftennef iobbia felöl üle .
Az tanítuanót lediglen el meninet / es mindenütt predikallanat es
az or iften mindenütt ü velef egetembe erelekedit vala / es az ünna
beßidit meg erőßíti vala az ielenfighet
uel melket löuetkez
nef vala.

Szent Marrus iräsa þermt valo Euange:
liummal vighe.

Szent Eufaraz ilese mellett Szent Theofylaktus
 és Szent Jeronymus írt meg.

Az Szent Eufaraz Antiochabeli vala / és orvosi dorköt /
 és mind pogán irásban és mind Sida irásban tudos
 vala. Mellet Sida irást tanulta vala Jerusalemben
 istván. Ki az művünk istentől és tanula. Mert
 mikorpen milt mongák ú és egy vala az betuen tamtuán közzöl.
 És az Christushat feltámadásának utanna Cleopasual együtt ta
 lálkoztott vala az Christushoz. Az or istennek merbe mensinek
 utanna lediglen / mikorpen Szent Pál az hűtre fordult volna inach ott
 v carfa

társá lún. Az - Efréusnak menbe neműnek tízen öt éftendőnek
 dianna rá ez Euangeliumot nag forgalmat offagual / azonkíppen
 mint fent Páltul és az egéb tanítvánoktul érteke vala / mint ú
 maga és ez Euangeliumnak eleben íduán meg íelenti. Eianlá
 Ediglen ez Euangeliumot az Efrósilusnak / ki tanárz bels ember
 vala / és fiedeleni. Más kőnvet és perze mellett ez netouel netoe
 z. Az Apostoloknak czelekedeti. Mest kőnvet lútt dologrul vala
 bráfa couabb marzen hanem ezal arázig míg fent Pál Romában
 fét éftendeig lalt / az az / az Nero birodalmának negedik éftent
 deniglen. Azut az Euangeliumot vó írú az mint hallotta vala
 az apostoloknak czelekedetét fediglen vó perze az mint látta vala.
 Holczuan míg éftendenglen de és úneti úlben felcfigbe nem vala

Galála vian Konstantinapolban temettetget el. Kéne

tetemít az fent Andras apostolnak tetemű

nel maradtival vunt Archaiabol

sz városba Konstan

tusnak

birodalmának huszadik éftendőben.

Euangelium